

ئەفسانە چىيىلى ئاگرى

سپیریز پرنس

ریشه‌های گشتی و سهرنقیسه

مؤید طیب

ماقین چاپکرنی د پاراستی نه

کوردستانا عیراقی - دهۆک

تاخی مازی - جاچا ناشتی
ثاقاهیئ سپیریز

www.spirez.org

www.spirezpage.net

دار سپیریز للطباعة والنشر
دهۆک

- ژمارا وهشانی: (۲۸۶)
- نافئ پهرتووکئ: نهفسانا چیبایی ناگری
- دانان: یهشار کهمال
- وهرگیران ژ فارسی: روناک فهتجی
- پیداجوون: مهجید عهبدوالکهریم
- دهرهینانا هونهری: حسین سهنعان مهتیخان
- بهرگ: نهجمه‌دین بیری
- سهرپهرشتکاری چاپئ: شیروان نهحمه‌د تهیب
- چاپا ئیکئ
- تیراژ: (۷۵۰) دانه
- ژمارا سپاردنی ل پهرتووکخانهیا بهدرخانیان ل دهۆک (۲۲۹۵) ل سالا ۲۰۱۲
- چاپخانهیا: خانی / دهۆک

SPIREZ PRESS & PUBLISHER
DUHOK

نفسانا چيائي ناگري

دانانا:

يهشار كمال

وهرگيران ژ فارسي:

رونك فتحى

2012

دريپين

دیاری بو...

- هەر کوردهك و كوردستانیهکی كو ب خه مخوریقه خزمهتا كتیبخانه و زمانى كوردی کریه و ههردهم فیایه فالاتییهکی تزی بکهت.
- دهیکا من كو وهکی شه مالکهکا گهش روناهی دایه ژيانا من و ئیکه م پهیفا كوردی ل سهر ئه زمانى وئ فییر بوویمه و دناف وهلاتى دوژمن و نهحهزین كورد و كوردستانى ئهز فییركرم ببمه ئهفیندارا كورد و كوردستانى.
- برایى من نیاز كو رولهكى سهرهکی هه بوو یه دهستنیشانکرنا ریکهکا سهرکهفتی دژيانا مندا و وهکو هیزهکی بوویه بومن دا بشیم بهرامبهر خه م و نهخوشیان راوهستم و نههیلا ئازادی و خزمهتا خو گوری هندهك داب ونهریت و هزرین عهشیرهتگهیری بکه م.
- بو ههر سى زاروکیین من كوروش و کرمانج و شههدار كو گرنژینین ژيانامن

وهرگیر

روناك فهتحي

پيشگوټن

چيروك، چيروكا دوو ئهٴفيندارايه. چيروكا كومهٴلگهٴههكا كورديه، كوردپن چيائىٴ ناگرى. جفاكهكا بن دهست كو هندهك رهوشت و تيتال لسهر زالن. رهوشت و تيتالپن فنودالى. باب سالارى. عهشيرهٴتگهري كو هندهك ژوان رهوشت د باشن و هندهك ژى دخرابن. هندهك بهرگرپىٴ لىٴ دكهن و هندهك ژى دژى رادوهستن. ياشار كهمال گهٴلهك جوان و نازك رهوشت و تيتال دگهل ئهٴفينيىٴ تهٴفلى ههٴف كرپنه و ديمهٴنهكىٴ راستهٴقينه نيٴخستيه پيش چافان. چيروكا كچهكىٴ ددانپته بهرچافپن مه كو ب ههٴمى هيٴز و بوپريپا خو بهرگرپىٴ ل ئهٴفينيا خو دكهٴت و دژى ههٴمى تشت و ههٴمى كهسهكىٴ دراوهستيت، ب تايبهٴتى دژى بابىٴ خو كو پاشايه، پيٴكولىٴ دكهٴت ئهٴفينيا خو بپاريزيت. لقيٴره مملانىٴ گهٴلهك تونده، دناقبهٴرا پاشاى و تهٴخپن بن دهست. لىٴ خهٴلك دبنه چيا، دبنه پيلا. ئاخفتنا وان ئيٴكه و نابپته دوو، ئهٴف خهٴلكه كوردن. خودان غيرهٴتن. خودان بير و باوهرن. دچيروكىٴ دا رهوشت و تيتال ئارپيشپن مهٴزن پهٴيدا دكهٴت، ناگرى ههٴلدكهٴت و ل دههٴمهٴنا پاشاى ددهٴت. لىٴ خهٴلكىٴ چيائىٴ لسهر بجهٴ ئينانا فان داب و نهٴرپتان درژدن، ههٴمى پيٴكفهٴ ژن و زهٴلام، كور و كچ، پير و گهنج، لبهٴرسينگىٴ پاشاى دراوهستن و بير و باوهرپن خو ناگهورن. ئهٴف خهٴلكه چيائپينه و وهكىٴ چيائپهٴكينه و پاشا نهٴشپت لبهٴر سينگىٴ وان راوهستيت. ئهٴفيندارهك خهٴلكىٴ چيائپهٴ و ئهٴفيندارا دى ژى كچا پاشايه.

کچا پشای ژى دگهل خه لکین چیاى لبهر سینگى بابى خو رادوهستیت
و مملانى بهردهوامه. ل دویماهیكى داب و نهريت، رهوشت و تیتال
بريارى ددهت و پاشا بیى هندى كو بقیت، ناچار بوو مل كه چى رهوشت
و تیتالان دبیت. ددهمى توره بوونا چیاى و كینا ئاگرى ههردوو
ئهفیندار دگههنه ئىك، لى بهرى بگههنه ئىك، چارهكا دى ل ئىك و دوو
بهرزه دبنهفه...

ئهف چىروكه ژ لایى (تهیفور كودى) فه ژ زمانى توركى هاتیه
وهرگیران بو زمانى فارسى و لدهمى من ئهف چىروكه خواندى ئهز گهلهك
ب شیوازی نفیسینا وی داخبار بووم ژ بهر كو نفیسهرى فیايه كهسایهتی
و هزر و باوهر و داب و نهريتین كوردا كو ل جیهانى بى وینهنه بو
خویندهفانان دیاربكهت. ژ بهر هندى من ب بهر ژهوهند زانى
خویندهفانین مهژى ژ فى چىروكى بى بههر نهبن و مقایى ژى وهربگرین
و هرگيرمهفه بو زمانى كوردی بو هندى كتیبخانا كوردی ژى ب فان جوره
چىروكان زهنگین بیت.

وهرگیر

ئەفسانە چىيائى ئاگرى

دەرياچەكا بچوك لسەر چىيائى ئاگرى يە كو د بلنداھيا چوار ھەزار مەترادا يە، ئافى وئ دەرياچا كوپى يە. پانتايى يەكا بەرفرەھ ھەيە و ھندى بېژى كوپرە؛ نە دەرياچە يە بەلكى وەكى بېرەكى يە. بەرېن سۆر، حلى، سەخت، پەيت، وەكى دەقى گىزانى لەھەر چوار رەخېن دەرياچى ل بن ئاخى سەر ھلدائىنە و ئاخەكا نەرم و سفرى رەنگ كو ل كەفرەبەرا ھاتىە خواری رېكەكا زراف بەرەف دەرياچى برىەو كوم كوم گىايېن نازك و كەسك لسەر فى ئاھا سفرى شىن بووینە و ل وپرى دەرياچە دەست پى دكەت لى وەكى چ ئافىن دى نىنە؛ ھىچ ئافەكا دى وەكى فى ئافى شىن نىنە، ئەف رەنگى شىنى ئەسمانىي نازك و جوان. ھەر سال و پىشتى ھەلینا بەفرى، بوھار چافىن خو فەدكەتەفە و نەوروزەكا پرهیژا و ھوسە ل چىيائى ئاگرى دەست پى دكەت و دەوروبەرىن دەرياچى ب گولېن جوان و رەنگاورەنگ وەكى مەحفىرەكى تىنە خەملاندن، رەنگېن درەخشان و جوان، پىقازى، سۆر، زەر، ھەر ئېك ب رەنگەكى خو ئاراستە دكەت و ژ دویرفە دېژى پەلكە زېرىنە لسەر ئەردى ھاتىە دانان، مروف ژ بېھنا ب ھىزا گولا و بېھنا دەرياچى و ئاھا سفرى، ددەمدا مەست و سەرخوش دىت. دوى دەمى دا كو بوھار ل چىيائى دەست پى دكەت شقانېن چاف رەشىن چىيائى ئاگرى ب وان ملېن پەحن و تلېن درېژ، بلورېن خو ھەلدگرن و ب دلەكى تژى خەم و كوئان بەرەف دەرياچا كوپى دچن و لبن كەفرە بەرېن سۆر و لسەر ئاھا سفرى رەنگ و لسەر سىنگى ئەفى بوھارا ھزارسالى كەپەنېن خو پەحن دكەن و

لسهر چوگان دروینن. بهری دهرکه تنه تافی و ل ژیر ئهستیرا کو بهردهوام دسوژن، بلورین خو ل بهر کهمهرا خو دئینه دهری وئاوازا لی ددهن. ههتا دهرکه تنه تافی کینا ههزار سالی یا جیایی ناگری ژ دلی خو دا دهردئیخن. ل سپیدهیا بالندهکی بجویک و ب سپیاتیا بهفری ل هنداف ئهسمانی کوپی دفریت؛ بالندهکی زراف و دریزه و وهکی حاجی رهشکا ل ئهسمانی دهیت و دجیت و بازنین دریز و سپی ل ئهسمانی نیگار دکهت. بازنین سپی ئیک لدویف ئیک ژ ناف دچن، پشتی کو تاف ب دروستاهی ههلات شقان بلورین خو دکهنه دبهر شالین خو را و رادبنهفه، بالهفری سپی ژی ب ههمی شیانی خو وهکی بریسیهکی دئیته خاری و سی جارن خو ل نافی ددهت و پاشی ل پانتایی یا ئهسمانی بهرزه دبیت، شقان ب میزهکرنا خو خاترا خو ژی دخازن و پاشی ئیک ئیک و جوت ژ دویراتیا بهرهف ئاسویی دچن و بهرزه دبن.

★ ★ ★

ژ دویهی ئیفاری تا نهو، ههسپهکی درهخشان بهردهری مالا ئهحمهدی راوهستیا بوو، وها گهردهنا خو دریز کربوو و سهری خو ب دهرگهی فهناوو ههروهکی بیهن دکهتی، بهری هههرکهسهکی چافین سوفی ب ههسپی کهتوو، سهپرشتا وی زینهکی زیرین گریدای بوو و رکابین وی ژی زیرین بوون، سوفی ب پشتا چهماندی و شهلاندی خو نیژیکی ههسپی کر و میزه کره بهرگ و زینی ههسپی کو بهرگی زیرین ب ناف تهنگهکا ئارمیشی هاتبوو گریدان و بهرگ گهلهک باش ب ههر دوو تهنگافه هاتبوو گریدان و نیشانهکا کهفن ژ تافی و داری کو دبیت کهفناربت لسه ههر دوو لایین زینی هاتبوو نهخشاندن، سوفی ئهف تاف وداره ل جههکی دیت بوون د هزرین خو دا گووت (دبیت ئهف نهخش و نیگاره نیشانا هوزهکا ب ناف و دهنگ یان ژی بنهمالهکا گرنگ بیت)، تیک چوو و نیگهران بوو، ژترسا خو فهکیشا و راوهستا.

(ئەف مروفى ب ناف و دەنگ كىيە؟ ئەف مېفانى مەزن ژ كىفە هاتىە؟)

نیشانانە مائى د هزرېن خو دا ئىنا و بر لى هندی بزافى كر نەشیا بزانیة
نیشانانە چ هوز یان بنەمائى یە، بەگەگە یان پاشایەگە، هزرېن وی نەدچوو چ جها،
هەرچەند پتر هزر دكر پتر ترس دكەتە د دلى دا، ئەوى ئەف نەخس و نیشانە ب
نەحسى د زانى، پیت وان ب خیر نەبوون و ترس دگەل خو دئىنان و دیمەنەكى
هوفانە ب جە دەیلان.

ل وی دەفەرى كەسەك نەبوو كو هەسپى خو وەسا ب خەملینیت، هەر وەسا
ئەوى هەمى نیشانین وان تەخ و دەفەرا دزانی لى ئەفە نە وەكى هیچ ئىكى ژوان
بوو.

بوهار بوو، هیدی هیدی بەفرا چىایی ئاگرى دحەلا، ژوورداترى لوتكى چىای
كوم كوم گىای و دارا خو ژ بەفرى رزگار كرىوون، گولین زەر سەرى خو د ناف
بەفرى دا هەلدابوون، ژ دویراتیى لەگەگە كوم كوم بەرەف دەریاچى وانى
دفرین.

ئەحمەدى ئاگەه ژ هیچ تەشتەكى نەبوو، لەمى سپىدى دەنگى بلوران دەهات،
سوفى ئەف بلور لیدانە ل باب و باپیرین خو گوھ لى ببوو، سولتان بابى ئەحمەدى
ژى وەسا بلور لیددا رەسولى بابى وی ژى هەر وەسا بلورى لى ددا تا وی دەمى
كەسەك نەبوو و نەدشیا وەكى سوفى بلورى لیدەت، سوفى مەزنىرین بلورفانى
رۆژەهلات و كافكاس و ئىرانى بوو.

سوفى جارەكا دى خو نىزىكى هەسپى كر، هەسپى وەسا گوھین خو بەل
كرىوون كو دىزى گوھى خو ددا دەنگى بلورى، ئەحمەد ئاوازی چىایی ئاگرى
لیددا، سوفى ئەف ئاوازه فىرى هەمى بلورفانان كرىوو، ئەوى ب خو ئەفە ماوەكى
دریژ بوو ئەف ئاوازه لى نەدابوو، دگەل خو دگوت (چەوا ئەف چىایی ەندە مەزن و
ب هیز، تا فى رادى ژ دەنگ و نالىنا بلورەكى تورە دبیت و بقی رەنگى ئاگر
بەردبیتە دلى وی) و ب سەرسورمانفە هزر دكر (مروفى ژ هەمى تەشتان زانائەرە،
ب راستى مېشكى مروفى بەژنا خو بەرز ناکەت، تو ببینە ئەف چىایی ەندە مەزن
ژ كونا بلورا ەندە نازك و زراف دەهژیت، براستى مېشك و زانىنا مروفانە گەهیتە

هه‌رتشته‌کی. دگه‌هیته نه‌ینیا فرینا هه‌لویان، ژ خانی و ژیانا می‌ریان تی دگه‌هیت، مامکی رۆژه‌لاتی و رۆژنایای دبیته‌فه، نه‌ینیا مرن و ژیانای ناشکهره دکته، می‌شکی وی ل تاریکی و رونا‌هی دگه‌هیت، هزاروی بو هه‌رتشته‌کی به‌ره‌فه لی چ ژ دلی مروقه‌کی دی نزانیت و نه‌سیت ژ پی‌تقیین دلی وی بجه‌سییت.

جیایی ناگری ژ فی ناھ ونالینی د هه‌ژیا، ته‌پکین به‌فری و ره‌نی، سه‌رنشیف ببوون و به‌ره‌ف گه‌لیا دچوون، شه‌فه‌کا ساهی بوو و نه‌ستیر و نه‌ستیروکین شه‌فی ل نه‌سمانی دته‌سیین و هه‌یفا شه‌فی شه‌وقمه‌ددا، ناگری ب هه‌می تو‌ره‌بوونا خو پینگافین مه‌زن ده‌افیژتن، ناگری وه‌کی دیوه‌کی هوفانه خوه‌کا سو‌ر و ره‌ش دریژت، بی‌هنا‌خو بری بوو سو‌فی نالینا ناگری ژ نیفا دلی گو‌ه لی دبوو، ل نافه‌ندا دونیایی ده‌نگی نی‌رینا ناگری سه‌ره‌لدا، نه‌حمه‌دی بلور لی‌ددا، لسه‌ر بی‌هنا ناگری، هی‌دی هی‌دی ده‌مارگیری ناگری به‌ره‌ره‌ه دبوو، سو‌فی گو‌هی خو دابوو نا‌خا پر هوسه‌یا جیایی، چیا پتر تو‌ره‌ه دبوو، هه‌ناساوی ته‌نگ دبوو، ب ده‌نگه‌کی بلند دنالی، ده‌مه‌کی دا به‌ژنا خو دیار دکر و د ده‌مه‌کی دی دا پارچه پارچه دبوو، ب هه‌می ده‌مارگیری و تو‌ره‌ه بون و بارگرانی خو لسه‌ر سه‌ری جیهانی خراب دبوو و ده‌ه‌رفت، پاشی هی‌منی یه‌کا مه‌زن ل جیهانی زال دبوو. هه‌می تشت بی سه‌روبه‌ر و تی‌کچووی دبوو، جیایی ناگری دچوو و خو ژ دونیایا مه‌فه‌دکیشا، گورگ و بالنده و مرو‌ف دگه‌ل خو دبرن، نه‌ستیر و هه‌یف و تاف، با و به‌فر و باران، گول و گیا دگه‌ل خو بلند دکرن و دبرن و نه‌ف جیهانه فاله بجه ده‌یلا و دچوو، و گارانا خه‌زالین زیرین، ده‌شت و شینکاتی دگه‌ل خو دبر و دچوو، هی‌منی و بی ده‌نگیه‌کا بسه‌یر دگه‌ل ده‌نگی بلوران ب جه ده‌یلا، پاشی دونیا دگه‌ل هه‌می گول و گیا، دگه‌ل نه‌ستیرا، دگه‌ل بی‌هنا، دگه‌ل بای و دگه‌ل رویبارین ب شه‌وق و زه‌لالین تژی ماسیین سو‌ر، دگه‌ل شینکاتی تژی خه‌زال پیش چافیین سو‌فی دیار دبوون، هه‌سپ به‌رامبه‌ر وی هاته‌ه‌ورین و تافی ل زینی هه‌سپی دا، دارا ژیانای به‌لگ و گول دان.

بلور نارام بوو، تافی ل پشټا چپای شههبالین خو وهکی کفارکهکا سوږ
نیشا ددا.

سوفی هاته سهر خو و میزه کره دهری، ههسپی ژی سهری خو بلند کر و ب
چافین خوییت مهزن و خهمگین میزه کره پیره میږی، جاره کادی سوفی کهته د
ترس و پهریشانیی دا، گازی کر:

- نهحمهد، نهحمهد

نهحمهدی کو دهنگی سوفی دنیاسی، بهرهف دهرگه هات و فهکر و گوئی:

- کهرهه که سوفی

چافین نهحمهدی ب ههسپی کهت لی چ نهزانی پاشی میزه کره ههسپی و
سوفیی.

سوفی پرسیار کر و گوئی:

- کی میهفانی تهیه نهحمهد؟

نهحمهدی بهرسف دا:

- من چ میهفان نینن.

پاشی ههردووکا میزه کرنه ههسپی، ههسپ ژ دهرگه هی دویر کهت، دور خانی
زفیری و جارهکا دی بو لایی دهرگه هی هاته فه، ههسپه کی جوان و دگهل
سهرههفسار و لغافکین زیږین، گوهین خو بهل کر و سهری خو بلند کر کو ب
شههیت لی نهشه هی.

مالاً نهحمهدی ل ژیر کهفربه رهکی مهزن هاتبوو ئافا کرن، دهورو بهرین
خانی کهفربه بهرین مهزن لی بوون. خانی دهرگه هه کی مهزن و ب تنی
پهنجرکهک هه بوو.

سوفی د هزرا دا بوو، نهحمهدی ژی هزرین خو دکرن، ههتا کو سوفی گوئی:

- نهفه ههسپه ژ نهسیبی تهیه.

نهحمهدی گوت:

- راسته، ژبهرکو هاتیه و لبهر دهری مالامن راوهستیایه ژنهسیبی منه، لی
دقیقته نهفه ههسپی کی بیت؟

سوفی گوټی:

- نیشانا وی لسهر زینی هاتیه نهخشاندن، ئی جافین من نابینن، وهسا دیاره کو ئهفه نیشانا بنه مالهکا مهزن و بناق بیت. هه بیت و نه بیت نیشانهکا نهحس و رهش و ب ترسه، ئی یی هه رکه سهکی بیت جیاواز ناکهت، ئهفه هه سپه یی تهیه و خودی کریه دیاری و بو ته فری کریه.

ئهحمه دی گوټ:

- که یفخوشیه؟ یانژی نهحس و به لایه؟

سوفی ههست ب وی دل نگرانیی کر کو که تیه ددی ئهحمه دی دا وگوټ:

- مائی هه رکه سهکی بیت، ئیدی ئهفه هه سپه یی تهیه، نهز دبیژم ئهفه نیشانا ل سهر زینی فه دگه ریته فه بو ماوهکی گهلهک دویر.

- ئی ئهفه هه سپی ب فی زین و بهرگی زییرین و ناف تهنگا ئارمیشی نه یی هه رکه سهکی یه.

سوفی گوټ:

- گهلهک هزرا نهکه، هه سپی بیه و ل دهرقهی گوندی ئازاکه و بزقرهفه، ههکه فه گه ریافه جارهکا دی ببه و بهرده، سی جارن فی هه سپی بهرده، نهگه ر جارهکا دی فه گه ریافه بهردمری مالآ ته، دوی دهمی دا ئهفه هه سپه یی تهیه ئهفه جا نهگه ر خودانی وی چ میر بیت یان شاهی ئوسمانیان بیت یان زی شاهی عهجهمان بیت یان روسته می زال بیت، نهگه ر سهری تهزی ئی بدن دقیت هه سپی نه زفرینه فه و نازفرینین.

تاف بلند ببوو، ئهورین ئهسمانی بهر به لاق ببوون، خیسار و خوناف ل ژیر تافی دتهسین، ئهحمه دی هه سپ گرت و ئی سیار بوو و بهرهفه دهرقهی گوندی بر و ل ویری بهردا و نهو ب خو فه گه ریافه، ئی بهری کو بگه هیهته بهردهری خانیی خو هه سپ لدهف سوفیی راوهستیابوو، ئهفه کریاره سی جارن دوبارهکر.

ئهحمه دی گوټ:

- سوفی، قهدهری وهسا فیایه.

هه رچهوا بیت رۆژهك دئیت کو خودانی ههسپی ل دویف ههسپی خو بگهریت
و ببینتهفه و هه رکهسهکی بیت، دقیت ئهحمهه ئهگهر سه ری خوژی بدهت،
ههسپی نهدهتهفه، ئهفه داب و نه ریتهکی کهفن بوو.

ههسپ بره د ئاخویریه، ب کهیف بوو وههروهسا زی دترسیا، ئهفه خودی
دایه، ههسپهکی وهسا جوان نه دیتبوو.

سوفی ب شادمانیه گوت:

- بلا خودانی ههسپی مروقهکی نایاب زی بیت و پییت خو بکهته ددکتهکا
پیلافی دا و بیژیت من ههسپی خو دقیت، و ئهگهر بییه دوو و سی، بتنی سه ری
چیایی ئاگری گهرم بیت دی ل گهل دونیا ههمی رووبهروو بیت و کی دویریت
بیژیت نهزا!.....

ئهحمهه دی دریه دا ئاخفتنی خو و گوت:

- به لی چیایی ئاگرییه، دی خرابتر زی کهت.

خهلکین گوندی بهری هه رکهسهکی ژ بابتهی ههسپی دیاری ههسیان و هه می
هاتنه ته ماشه ی ههسپی و پاشی گوندین دهووبه ری ئاگری هاتن، و دماوهکی
کیم دا ناف و دهنگی ههسپی ل ئیران و تورانی به لاق بوو و دهنگ فه دا.

سه بارهت فی هه لوی کو لسه ر سه ری ئهحمهه دی روینشتبوو هه رکهسهکی
تشتهك دگوت، هندهکا ب خیر دزانی و هندهکا زی ب بهخت رهشی... چ پی
نه چوو کو لدهفه ری زوورداتر میر و بهگ و مهزنی کوردا هه می بو ته ماشه ی
ههسپی هاتن و هه سیداه ی ب بهختی ئهحمهه دی دبرن.

ماوهیهکی دریه بوری و خودانی ههسپی دیارنه بوو.

ئهحمهه دی سیاری ههسپی دبوو و دگهل برا و هه فالین خو دچوو سه ر ئاخا
ئیرانی و کرین و فروتن دکر میه و بزنی و ههسپ و کهل و په لین دی دکرین و
دئینان لایی دیی ئاگری و دفروشت لی چ جارانی دی وی ته نا نه دبوو و هه ردهم
نیگهران بوو و دگهل خودا دگوت:

- خودانی ئهفی ههسپى ههركهسهك بيت هه ر دى رۆژهكى هیت، ئى دقیت چ كهسهك بيت؟ نهكته ميرهكى سهر رهق بيت و ژ كهرى ئههریمهنى نههیته خارى.

★ ★ ★

شەش ههيف بورى بوون و ئهحمهدى ترس و نيگه رانيا خو ژ بير كربوو.
رۆژهكى دهمى سپيده كو تافى فهدابوو، سوفى دهستهكى وى ب گوپالى و دهستى دى ب رهين وى يين دريژفه بوون، بو لايى ئهحمهدى دهات و پرسيار كر:
- ئهحمد ته گوھ ئى بويه؟ من وهسا زانيه كو ههركهسهكى ههسپى وى ب زفرينيتهفه دى پينج ههسپ و پينجى پارين زيرى پاداشت وهرگريت.
- كو وهسا؟! ...

- ل مالا ههركهسهك و لدهف ههركهسهكى ببين دى سهري وى ليدهن.
- چيكهين؟ ئهف ههسپه دياريا منه.
- دى بو مه لهشكهري فرى كهت، مهحموود خان شاههكى ب هيژه.
- ئى ئهف ههسپه يى بوويه رزقى من.
- دان و ستاندىن دگهل مهحموود خانى ب زهحمهته.
- ئهف ههسپه ديارى يه و خودى بو من فرى كرية.
- لدهف مهحموود خانى ماف و ديارى و يادگارى و ئهف ناخفتنه دى نرخن؛
دروست وهكى ئوسمانيا ب ركه.
پشتى بورينا ههيفهكى خزمهتكارين مهحموود خان هاتنه مالا ئهحمهدى و
گوتن:

- پاشاى ئهمر كرية و گوتيه: ژ مالا و ملكى گرتيه تا ههسپ و زيرو پارو،
هه ر تشتهكى كو بقيت نهز دى دهمى ب تنى ههسپى من بزفرينيتهفه. راسته كو
ههسپى من چووويه بهردهرى مالا وى ئى ههرتشتهكى بقيت نهز دى دهمى.
ئهحمهدى گوت:

- وهسا دياره كو پاشا نزانيت ئەف ههسپه يئ بوويه ديارى و ديارى ناهيټه زفراندن، ئەگەر سەر ژى بيټه دان، ههسپ ناهيټه زفراندن. وهسا دياره كو شاه ئەف چهندي نزانيت؟

خزمه‌تكارا گوتن:

- به ئ راسته شاه ئەف چهندي دزانيت ئ دگهل هندی را ئەف ههسپه دياريه ژ (خان زهيلان)ى كو هندی برائى خو دقيټ.

ئهمه‌دى ئاخفتنا خو يئ دويماهيكي گوت:

- ژ مال و ملكى گرتيه ههتا گيانى من، ههرا تشتهكى بشيټ ئەز دى دەم ئ دياريا خو نازفرينه‌فه.

خزمه‌تكارا گوتن:

- پاشا دبيټيت بلا ب چيائى پشت سهري خو نه‌خوريټ ئەز دى چيا و چيائيا دگهل ئاخى راست كه‌م و دى كه‌ت.

ئهمه‌دى دريټر نه‌كر، سوفي ژى نه‌ئاخفت، خزمه‌تكارين پاشاى دهست ژ پى دريټر و ب تورهبوونفه ژويټر چوون.

چيران و گونديين ده‌وروبهر و مه‌زينين كوردا هه‌مى و هه‌مى ل دور ئەهمه‌دى كوم بوون و گوتن:

- كى ديتى يه؟ كى گوه ئ بوويه؟ ژلايى خودى بو مروفي دياريه‌ك بيت و بيټه زفراندن، بلا خودانى وى شاه ژى بيت.

ئهمه‌دى گوت:

- كه‌سه‌كى ديتى يه؟ كه‌سه‌ك گوه ئ بوويه؟ و بى دەنگ بوو.

پاشا ل هيټيا فى ئەنجامى نه‌بوو. پشتى كو گوه ل به‌رسفا ئەهمه‌دى بووى گه‌له‌ك تورهبوو، ئ هه‌ست ب فى روبه‌روبوونى دكر.

- ئەگەر هه‌سپه‌ك هاتبا به‌رده‌رى وى ژى، ئەگەر سه‌رى خو دابا هه‌سپى نه‌دزفرانده‌فه؛ ب هيټ ره‌نگه‌كى نه‌دزفرانده‌فه، ئ ئەف ئەهمه‌دى گوندى، ئەف

چيائيه ئىدى چ كه‌سه و چ كاره‌يه كو بشيټ هه‌سپى وى نه‌زفرينه‌فه دقيټ هه‌سپى خو ب دهست خو‌فه بينيت....

کوچکا شاهی تیگچوو بوو، که سایه تیپن پایه بهرز ل کوچکا شاهی کوم بیوون.
ره سپی و بهرپرس و سهرله شکر ههمی کوم بیوون لی نهگه هشتنه هیچ
سهرئه نجامه کی، سهر خاترا فی هه سپی هویر و گرین ناگری ههمی ل دزی شاهی
شورهش کربوون؛ نه حمهد ب تنی نه بوو.

پاشای گازی کره ههمی سهرکردین کوردا نهوین کو ژ دوست و پشته فانین خو
دزانی و بهردهوام لبن فرمانا وی بوون. سهرکردی وان، پانتوس، سهرکردی
چیایی سپان، موشی، بهدلیس؛ ههمی ب هه سپین جوان بهرهف کوچکا شاهی
هاتبوون، مهحموود خانی میهشانداریهکا بهر فره دانا و پیشوازیهکا تایبته ل
میهقانان کر کو بی وینه بوو، پاشی کومبونهک گریدا و ناریشا خو بو وان دیار کر
و ژ وی بهلایا کو ب سهری وی هاتی ناخفت و گوت:

- نایا چ جارن روویدایه کو کوپلیه کی بی سهروبه ری چیایی، دزیکه رهک، بی
دهی بابهک هه سپی من زهفت کهت؟

هیچ کهس سهارهت زفراندنا دیاری نه ناخفت. نهوان دزانین نهگه ره خه لکین
چیایی ناگری سهرین خوژی بدن شاه نهوی هه سپی ل کوچکا خو نابینیت لی
بی دهنگ مان و نه ناخفتن.

شاه توپه بوو و رک و راست گوتی:

- من هه سپی خو ژ هه وه دقیت.

سهرکردین کورد ب نه چاری و نه رازی نیک هنارتن بو لای نه حمهدی، لی
نه حمهد نه ب تنی هه سپ نه دافه بهلکو بهرسفهکا رهق ژی بو وان هنارت و
گوت:

- وهسا دیاره نهو نزانن نهفه دیاریه و ب پییت خو هاتی بهرده ری مالا من و
من سی جارن بهردایه فه لی ههر سی جارن فهگه ریایه فه و چی نابیت نه ز فی
هه سپی بزقرینه فه؟ نهفه هه سپی من نینه نهو ب خو هاتی و لسهر ناگری
روینیشتی، نهوین کو بووینه بهگ چهوا قایلین؟ چهوا لسهر نه زمانی وان
دزقریت کوداخازا هه سپی بکهن؟ نهو نهب تنی بهگن بهلکو مل که چی شاهی نه

سهرکردین کورد ژ گوتنن ئهحمهدی توره نهبوون و لیبورین و گوتن:
- خه لکین ناگری دراستن.

لئ چاره نهبوو؛ پاشای بو بدهستفه ئینانا ههسپئ خو ههر شولهک دکر، پشتی
کو ژ سهرکردین کورد بی هیفی بوو خو بهرهههه کر.
لهشکه رین خو کوم کر و سهرکردین کوردان ژی دگهل خو برن بو هندئ کو
لسهر چیا ئی ناگری دا بگریت.

پاییز بوو و داهمه نا چیا ی زه ربوو، بهرین سور و پیتی ل بن سمین ههسپا
وهکی لافاو دسهلخین و دخشیان، رۆژهکی نیزیکی ده می ئی قاری گه ههشتنه گوندئ
سیوره کی، کو گوندئ ئهحمه دی بوو، گوند د هیمنی یه کا مه زن دابوو، بالنده ژی
نه دفرین، هیزا لهشکه ری کوم بوون و پاشای فه رمانا سوتنا گوندی دا.

دهوروبه ری ئاگر و دو یکه لئین خانی ئ سو ئی، پیره می ره کی گه لهک پیر ب ره یین
دری ژ و سپی و کولاف و جلین که سک و که فن، ههروه سا کو مو یین برو یین وی یین
دری ژ لسهر چا فین وی هاتبوون خاری هاته پئشوا زیا شاهی، سوفی بوو، چا فین
وی وهکی چا فین هه لوی دته یسین، گوت:

- ئه ی شاه ئه فه هه می سهر خاترا هه سپه کی؟! ژ زه مانئ کو دونیا دونیا یه کا
هه سپه ک کو ب پی ئت خو هاتبیته به رده ری مال هکی، بو خودانی هاتیه زفراندن؟
وه سا دیاره کو تو ئه فئ چهن دئ نزانئ! تو یئ بوویه شاهی ئوسمانی ئه گهر نه،
سهر خاترا هه سپه کی ته ههنده نه خوشی بو مه دروست نه دکر وئاگر بهر نه ددا
خانی و ژیا نا مه و ته کوچکا مه نه دقه مراند، بهرین ناگری سهر سهرئ ته
ببارن، توشی نفرینا ناگری بی، تو ب چه وتی بوویه پاشا، بابئ ته هه سپئ
دیاری ژ که سه کی نه وهر دگرت، ئه گهر هه سپئ وی چووبا مالا بیژنه کی، بی دهی
بابه کی، دزیکه ره کی، فه قیره کی، بی که سه کی، چ جارن داخاز نه دکر، بابئ ته
بهگ بوو لئ تو بوویه پاشا هه زار له عنهت و نفرین ئاگری لسهر ته
ببارن.....

پاشای به رسقا سوفی نه دا ب تنئ گوتی:

- دهستين وى بگرن و زنجيرهكاگران ل دور گهورى يا وى ب ئالينن و بو زيندانى ببهن.

گوندين زور ل دهوروبهريين ئاگريي بوون، مهحموود خان دگهل بهگين كورد و خزمهتكار و لهشكهريين خو گوند بو گوندى چوون، بو ههر گوندهكى دچوون خالى ببوو، وهسا دهاته خويا كرن كو پيي هيچ گياندارهكى نهگههشتيه ويړي، چهند چافين پاشاي ب گوندين بهرداي و چوول دكهفت پتر شيت و هار دبوو، دگوت:

- دفين شورهشى بكهن.

پاشا زهلامهكى ب هيژ بوو؛ دفن ههئويي، چافين رهش، رهين رهش و خهلهك ههبوون. د ههر شيواز و رهفتارهكى، دههر دهست ههژاندنهكى، مهزناهي و دفنبلنداهيهكا تايبهتي لدهف ههبوو، گهلهك كييم دئاخفت و بهردهوام هزر دكر. ل دهستا (ئيغهدي) بهرهف زوزانا (ئاخوري) چوون، نهو ريكا هند دريژ پيشان لي نه شفانهك، نه ريگرهك ديتن نهبالندهك، هرچهك، ريفيهك، پلنگهك، يان گياندارهكى دي، وهسا ديار بوو ههروهكى ژ نو دنيا هاتيه دروست كرن، پيشي نهدلغي، پاشاي دگهل خو دگوت:

- دي كيغه چن، ههردي ههوه بينمهفه، ل ژير ئردى بن، چووبنه لايي دي يي دونيايي، ئيران، هندوستان، چين و ماجين، گههشتبنه پشت گهليي قاف، دي ههر ههوه بينمهفه.

بهگين كورد نه دئاخفتن، ته دگوت ئه زمانين وان هاتيه برين.

زستان هات، ههسپين وان، لهشكهري مهزن، و نهو بخوژي گهلهك وهستيا بوون، ل ئاگري ههميي خال ب خال گهريابوون، پاشا رهنك لبهه نه مابوو و گهلهك تيچووي بوو و ژبهه هندی كو نه شيابوو كهسهكي ب دهست خوڤه بينيت نيزيك بوو شيت بيت. ئيدي دگهل كهسهكي نه دئاخفت، يين دي ب ئيشارهتدين دهستا، يان روينشتن و رابوونا وى ل مهرهما وى دگههشتن. بي راوهستيان لدهقهري دزفرين، تاكو لدويماهيكي بهگهكي كورد ب نافي مهلا كهريم بو لايي شاهي چوو و گوت:

- شاهي من، نهگەر نهه ههزار سائين دي ژي لدور في جيايي بزفرين،
کهسهکی نابینینهفه ل نهفئ جيايي وهسا خو هشارداينه کو نههریمه ن ژي ب
همی نههریمه نیا خو نهشیت نهوان ببینیتهفه.

شاه ب چافین تژی خهه و کوفان میزه کره مهلا کهریمی، لئ نهئاخفت، ناگری
همی گهپان. پاشای دگهل خو دگوت نهگهژبلی سوفی جيايیهکی دي ژي
کهتبا دهستین من، ئیدی من هیچ تشتهکی دي نهدفیا.

بهگ و سهرکردین کورد دناف خودا روینشتنهک گریدان و کومبونهک کرن:
- نهفی شولی دي چ سهرئنهجامهک ههبيت؟ نهگەر لدور جيايي بزفرینهفه و
بگهريین، لدویماهیکی چ؟ پاشای نهفیت تی بگههیت، ب تنئ دزانیت ب چول
بوونا گوندان توره ببيت، نهگەر نهه دريژی پی بدهین ئیمکان ههیه باهوزهک،
یان ژي لافاوهک بیئ و مه ههمیان ب چاف خشاندهکی ژ نائف بهت.

فان گوتان هویر و گر هه کهسهکی بو شاهي گوتبوو، لئ شاه گوهداری
نهدر و پشتی دان و ستاندهکا دريژ بریاردان و پیکفه بو لایی شاهي چوون،
مهلاکهریمی دهست پیشخهري کر و چوو پیشفه و دهست دانا سهر سینگ و
بریار بو گوت:

- نهی شاه نهه همی کومبووینه و مه بریار دایه، سوز بیت، ههتا چار
ههیفین دي و دگهل هاتنا بوهارئ گوھی نههمه دي و ههفسارئ ههسپی بکهینه د
دهستین ته دا.

شاهی گوت:

- خهه و کوفانین من نه نههمهده، نه ههسپه، نهز نزانم نهف جيايي یه بو
کیفه چووینه، چ ب سهري وان هاتیه؟ ژبلی سوفی نهبيت چافین مه ب کهسهکی
دي نهکهفت، بهري بیته بوهار، بهري نائف بوونا بهفري، من خهلکین گوندي ژي
ژ ههوه دفیت.

سهرکردین کورد جارهکا دي کومبوون و ب دريژاهی دان و ستاندنی کرن و
جارهکا دي مهلا کهریم چوو بو لایی شاهي و گوت:

- گهلهك باشه، شاهي من، دگهل هاتنا بوهاري دئ گونديان زي پهيدا كهين
 نهگهر چووبنه لايي دئي دونيايي ههر دئ بينينهفه.
 دوي دهمي دا ههمي بهرهف كوچكا شاهي چوون، پاشاي ههمي سهركرده و
 بهگ ل كوچكا خو كوم كر و ههمي خهلات كرن، سهركرده و بهگ ژ في رهفتارا
 شاهي گهلهك دلخوش بوون، لي چهوا دشيان نهحمهدي ب دهست خوفه بينن،
 نهگهر چيائي فيابان ههتا رؤژا ههشري زي خو نهددانهدهست.

★ ★ ★

پاشا زهلامهكي خاندهفان بوو، پهيوهندي يهكا موكم دگهل شاهي نوسمانيا
 ههبوو، باب و باپيرين وي ژ ئوجا خا چيائي بوون، نهذزاني كهنگي ژ چيائي كوچ
 كرينه، هنده دزاني كو پشتي بابي وي خويندنا خو ل قوتابخانا نهزره رومي ب
 داوي ئينابوو بهرهف ئيستانبولي چووبوو و ل دهزگههي شاهين نوسماني پله
 وپايين بهرز وهرگرتبوون و لوييري بو پاشايهتيني هاتبوو رهوانه كرن، بابي وي
 زهلامهكي ب هييز و نهترس بوو، نهوي نهف كوچكا مهزني بايهزیدی لسهر فان
 بهرين سهخت و نهفي دههمهنا چيائي ئافا كربوو.

نهندانزيارين ب ناف ودهنگ و سترانبيريين دهنگ خوش و هوزانفانان ل دور
 خو كوم كربوون، ل نهزره رومي و قارس و واني ههمي بهگ و سهروك هوز بيي
 فهرمانا وي نهدلقين، بابي وي زيهكي دريژ بربوو سهر و بههرا پتر ژ زيانا خو
 لسهر پشتا زيني بوراندبوو، دهمي كو هافين دهات كيني خو دبره سهري چيائي
 و لجههكي فهدر فهددا و هسا كو پشتا وي ب كون بهفريين ناسايي كهتبا، چيائي
 ريژهكا تايبهت لي دگرتن، بهلكي زي زي دترسيان... نهوي زي ريژهكا تايبهتي ل
 چيائيان دگرت و شارهزاييهكا باش دگهل داب و نهريتين وان ههبوو و پيگيري
 پي دكر نهوا كو مهحموود خاني ژ بير نهكربوو نهو بوو كو بابي وي چل تا
 بينجي بلور فانان ل خيغهتگهها خو كوم دكر دا بو وي بلوري ليبدن. نهگهر
 ههسپهك ژ ههسپين بابي وي چووبايه بهر دهري مروقهكي وهكي نهحمهده، ئايا

ههسپيٰ خو د زفراندنهفه؟ نهگهر نهدابانهفه بابيٰ وى چ دكر؟ هندی كو مهحمود خانى هزرين خو دكر نهديشا بهرسفا خو بدهتهفه، نهفان بهگان چهوا دسيان چيایی يا پهيدا بکهنهفه؟ نهگهر گهلهك دوير چووبن؟ نهگهر بو لاييٰ ئيرانيٰ يان خوراسانيٰ چووبن؟ يان نهگهر بو لاييٰ چيایی کافکاس چووبن؟ چهوا دسيان فان چيایی يان پهيدا بکهن؟

پاشا زيٰ ههر وهكى بابيٰ خو ل نهرزه روميٰ خویندبوو و ل ويړيٰ بو ئيستانبوليٰ چووبوو، د كوچكا شاهان دا خو ديار دكر و ببوو جهيٰ ئامازه پيٰ دانيٰ و دگهل لهشكهرئ شاهيٰ دگهلهك شهران دا بهشداريٰ كربوو و دلوفانيٰ و نهترسيا خو ديار كربوو، ب نهترس وبیٰ باك دهنك فهدابوو، ل شام و حلهب و قاهره زيابوو، دوازه سالان بهريٰ مرنا بابيٰ خو هاتبوو فيٰ كوچكا بابهزیدیٰ و پستیٰ مرنا بابيٰ خو ببوو شاه. دوى دهمى دا بابيٰ وى وهسا دفيا نهگهر نه ئهوى دفيا ل ئيستانبوليٰ بمينيت، كوچك و سهرايىٰ وى زيٰ ل ئيستانبوليٰ بيٰ هاوتا بوو. ل دستپيكيٰ دگهل چياییان پيٰك نه دكر نهگهر چ كچهكا وان زيٰ بو خو خواستبوو، كچين چيایی گهلهك رند و جوان بوون و د هيچ خالهكيٰ ژ فيٰ دونيايىٰ مهزن زين وهكى وان جوان و نازك پهيدا نه دبوون، يهكهم ژنا شاهيٰ كچهكا نهرمهنى بوو. پاشىٰ كچهكا كورد خواست و ژنا سيٰ ژ كافكاسيٰ ئينابوو، سيٰ كچ و ههشت كور ههبوون، پينج برا زيٰ ههبوو، مروف و كهس و كارين وى ل دهشتا (ئىغدرئ) دزيان، پهيوهنديهكا باش دگهل وان نهبوو، ژ خو كيتر دزانين و ب چافهكيٰ نزم دنيريه وان، برايىٰ وى يىٰ بجويك كوچكا بابهزیدیٰ بجه هيلابوو و بهرهف دهشتا ئىغدرئ چووبوو و ژ ئوجاخا خو ژن ئينابوو و دگهل وان دزيا و گهلهك ژ برايىٰ خو نهرازيٰ بوو.

پاشا نيچيرفانهكيٰ گهلهك زيرهك بوو، نهو زيٰ نيچيرا خهزالان ب تنىٰ. دگهل هاتنا بوهارئ باشتين تاژىٰ كوم دكرن و بهرهف چيایی ئهسروك، هندافىٰ دهرياچا وانىٰ دچوو. گهليين سوريٰ و زيل و سپان كه مينگههيٰن وى بوون و ههرجار كه فليٰ سهدان خهزال دگهل خو دئينا.

نافی کچهکا شاهي گولستان بوو، يا دی گولپژ و يا سيی گولبهار بوو. گولستان ژ ژنا ئه رمه نی بوو، مژویلانکیڼ درپژ و چافین رهش؛ بهژنهکا بلند و پرچهکا سوړ هه بوو، هه می جاران جل و بهرگیڼ وی ژ ئیستانبولی دهاتن... وهکی خاتینان جل لبه ر دکر.

گولپژوی پرچهکا بور هه بوو و گهردهنهکا وهکی قازی دگهل مژویلانکیڼ چهماندی و چافین کهسک هه بوون، نه وی ژی وهکی ئیستانبولیان جل لبه ر دکر، گولپژ دخوانندی دا گهلهک یازیرهک بوو، پهرتوکا (مه م و زین) یا هوزانقانی ب ناف و دهنگی کورد نه حمه دی خانی ژبه ر کربوو، هه می جاران دهاته دیوانا بابی خو و هوزان بو دقه هاند، مه محمود خان گولپژوی ژ هه می زاروکیڼ خو پتر دفیا.

گولبهار یابهژن بلند، گهنموکی و رند و نازک بوو و وهکی خویشکیڼ خو نه بوو. وهکی ژنکیڼ چیاپی جلو بهرگیڼ پر نه خش و نیگار لبه ر دکر، که زیڼ خو یڼ فیهانندی دبهردان و گهردهنیا زیری دکر و وهکی ژنڼ ناگری بازنکیڼ زیر و مرواری و زمروود دکر دستین خو. گهلهک یا زیرهک بوو. کیم دناخفت، نازک بوو و ب ناز دگرنزی، خویشک و براییڼ وی گهلهک کیم دهردکه تن لی گولبهاری تیکه لی دگهل خه لکی دکر و د خوشی و نه خوشیڼ واندا به شدار دبوو، خه لکیڼ بایه زید و گوندیڼ ناگری گهلهک نه و دقیاڼ وب چافی کوره کی زیرهک و شاره زان دنیڼی.

ل هه ر جهه کی پیرهک، نه ساخهک، هه ژارهک هه با بله ز دچوو هه واری، سیارهکا زیرهک بوو و هه دهم ل باشرین هه سپا سیار دبوو، پاشای ژ دویر قه بی هندی کو نه رازی بوونا خو دیار کهت چافدیڼیا وی دکر و دگهل خو دگوت: (نه گهر نه ف کچه زهلام با دابیته پاشایی ناگری)

گولبهاری چه ز ل کوچکا شاهي نه دکر، په یوهندیه کا باش دگهل براییڼ خو نه بوو، خه لکیڼ گوندا ب ناف و وی گازی نه دکرڼ به لکو دگوتڼ لیف گول. دهمی کو دگرنزی ناله کیڼ وی قوور دبوون. وه سا دیار بوو کو چافین وی د حه سره ته کا دویر دسوتن. ژیی وی د بوهارا بیست سالیی دا بوو.

گولبهاری ژ ههر کهسهکی پتر دویفچوونا بابهتی ههسپی بابی خو دکر. گهلهک تشت سهبارت ههسپی دزانی. چيروکا وی ژ سوفی گوھ لی ببوو. گهلهک هز سوفی دکر، بو زیندانی دچوو و خارن بو دبر. و لیدیف ئیک پرسیارین سهیر ژئی دکرن. سوفی ژئی دگوت:

- ب خودی کچا من راسته، من ههسپ ب چافین خو دیتی، نهحمهدی سی جارن نهو ههسپ بهردا لی ههر سی جارن ههسپ فهگهریافته بهردری مالا نهحمهدی، نهف ههسپه یی بویه دیاری. خودی نهف دیاریه بو نهحمهدی فری کریه و بو هیچ کهسهکی نازفرینتهفه. نهگهر خهلکین ناگری ههمی سهری خو بدن نهف ههسپه ناهیتنه زفراندن.

رؤزهکی سوفی داخازا بلورهکی ژ گولبهاری کر. گولبهاری بلورهکا کهفنا سهه سالی بو وی ئینا، لی ژ داخازا وی مهندههوش مابوو. پیره میرهکی وهسا پیر دی چهوا شیت بلوری لیدهت؟ بلور لیدانی ههناسهکا ب هیژ دفت، ب تنی گهنجین ب هیژ دشین بلوری لیدهن.

گولبهاری میزه کره پیره میری پشت چهماندی کو چهوا وهکی شارهزایهکی زانا بلوری دا بهر دهفی خو و هنده کو بلور دگهل لیفین وی ئاشنا بوو ئاوازا سهه سالی بلوری د زیندانی دا دهنگ فهدا. دهمی کو گولبهاری گوھ ل ئاوازا بلوری بووی نه مابوو بال دهرینیت، بهر دهری زیندانی روینیش و پستا خو دا دیواری. سوفی لییدا و نهوی گوھی خو ددا. دهمی کو بلور بی دهنگ بوو ههروهسا بوو کو ژ خهوهکا خوش و شرین رابیتفهفه. ب دهنگهکی نزم کو ب زهحمهت دهاته بهر گوهان گوتی:

- سوفی نهفه چ ئاواز بوو.

سوفی گوت:

- نهفه کینا چیاپی ناگری یه. ناگری د رؤژگارهکی دا گهلهک توره ببوو، باب و باپیرین مه نهف کینه کرینه د ئاوازی دا و بقی رهنگی ساز کرینه و دهمی کو

ئاگرى گوھ ل فى ئاوازي دبیت پتر تورہ دبیت. ئەفە يە کو دناڤدا دسوژیت و دسوژیت، کی دشیت ل ئاوازا کینا ئاگرى گوهدارى بکەت بپی کو کارتیکرن لسەر بیته کرن.

گولبهار رۆژانه بەرى کو تاف دەرکەڤیت بو زیندانى دچوو و سوفى ژى کینا چيایى ئاگرى بو لیددا. گولبهاری هندی ژ سوفی پرسیار دکر کو کینا ئاگرى ژ بەر چیه؟ سوفى بەرسقا وی نەددا. ب تنى دگوت (ژبەر کو تورہ بوویە. باب و باپیرین من ژى ئەف چيروکە ب نافی کینا ئاگرى کرینە ئاواز و ئەز ب تنى دشیم چيروکا وی ب ئەزمانا بلورى بیژم. ئەویڤن کو دزانن ب ئەزمانى مروڤان بیژن سترانیژن، ئەز ب تنى بلورى لیددەم نە سترانیژم.

هندي گولبهار هات کو ژ تورہ بونا ئاگرى تشتهكى تيبگههيت. تينهگههشت. سوفى گوت:

- خولى ب سهرى من وەر بیت، ئەگەر بلور نەشیا ل کینا ئاگرى ته تنى بگههينيت، ئیدی چ مفایهك ههیه؟ وەسا دیاره ئەز گەلەك پیر بویمە. گولبهاری ئەف ئاوازا ب ناف و دەنگ ل دەشت و چیا ل ژن و زاروکان گەلەك گوھ ل ببوو، گوھى خو دابوو گەلەك هوزانغان و بلور فانان ل کەسەکی وەکی سوفی ئەف ئاوازه لینهدابوو.

پاشا زانیبوو کو کچا وی گولبهار، خارنى بو سوفى دبەت و گوهداريا ئاوازين وی دکەت. رۆژەکی داخاز کر کو سوفى بو لایى وی ببەن و گوتى:

- هەتا هەسپى من نەزفریتەفە، هەتا ئەحمەد نەهیتەفە، ئەز ته ئازاد ناکەم، ئەگەر دلی ته بقیت هەرە هەسپ و ئەحمەدی بو من بینە.

سوفى تیکچوو و گوت:

- نە دى هەسپ زفریتەفە و نە ئەحمەد. هەسپ دیاری یە و خودی دایە و ناهیتە زفراندن، ئیمکان ههیه ئەحمەد بیتهفە لى هەسپى نازفرینیت، ئەز ژى ئەحمەدی بو ته نائینم.

پاشا گهلهك تورپه بوو و جارهكا دى سوفى بو زيندانى فرى كر و پاشى گازی
گولبهاری كر و گوتى:

- دهستا ژ سوفى بكيشه.

ئاخفتنا شاهى نيك بوو و دفا هاتبا ب جه نينان.

★ ★ ★

پشتى ماوهيهكى سهروك هوزى حهيدهران پهيامهك بو شاهى هنارت كه:
- بيخهه به مه جهى نهحمهدى وههسپى و چياييا ديتيهفه و دى ل فان رۇژا
ههمى يا دهستگير كهين.

نهحمهدى ههمى خهلكين چيايى ل دور خو كوم كربوو و سهرانسهرى
دانيشتيين كوردا ههتا دانيشتيين كوردين شهميزيان بهرهف چيايپن ههكارى
چووبوون. ناغا ههمى كوم ببون و پاشى كورئ ئاغايى ميلان بو شهميزيان فرى
كرن. ميسا بهگ كورئ ئاغايى ميلان شيا نهحمدى ل دههمهنا گهليهكى ببينتهفه
و دگهل وى د خيفهتهكى كو د ناقبهينا سهدان خيفهتيين دى ههلدابوون، ديدار
كر. نهحمهه ب گهرمى پيشوازيا وى كر.

ميسا بهگى ههمى بابته بو نهحمهدى فهگيرا و دريژه پيدا و گوت:
- پاشاى دقيت ته ببينيت، شول ب چ كهسهكى دى نينه، ههسپ زى نهقيت،
ب تنى دقيت ته ببينيت. پاشاى دقيت خهلكين گوندى بو ناگرى بزفرينيتهفه.
پاشا لسهر خاترا بهگا ل ته و گونديان بوريه. لى دقيت چاڤيپكهفتنى دگهل ته
بكهت. دبيژيت دببت نهحمهه چ جووره زهلامهك بيت، خودى بكهت نهز
مروفهكى هوسا دلير ببينم دوى دهى دا نه ب تنى ههسپهكى بهلكى پينچ
ههسپين دى زى دى وهكى ديارى دهى، دقيت چاڤين من ب زهلامهكى وهسا
مهزن روهن بببت. بهگى داخاز ژ من كربوون كو فان ئاخفتنان بو ته بيژم.

بهگین شه‌مزینان، پیاو ماقویل و مه‌زنین ناگری و بهگ و ناغایین ده‌فهرین دی ههمی کوم بوون و ب درپژاهی دان و ستاندن کرن... ههر ئیکی بوچوونهک هه‌بوو:

- ئەفه دافه و دقین ئەحمه‌دی بیخنه د ته‌له‌ی دا.

- ئایا ب راستی ئەف ههمی بهگین بچویک و مه‌زن تا فی رادی دبی نرخن کو بو ب داف ئیخستنا ئەحمه‌دی هند خو بی بها بکه‌ن؟
چی دبیت شاهی ئوسمانی ئەفان ههمی بهگین کوردا سهر خاترا هه‌سپه‌کی خو رسوا بکه‌ت؟

بی گومان پاشای دقیت ئەحمه‌دی ببینیت.

ئهو دبیزیت من ب تنی دقیت بزانه‌م هه‌سپی من چوووه بهر ده‌ری چ که‌سه‌کی.

ئەحمه‌دی ژ ناخفتنین میسا بهگ زانی کو سوفی د زیندانی دا یه، گه‌له‌ک خه‌مگین بوو. ده‌می کو ناگری ب جه هیلای گه‌له‌ک هیفی ژ سوفی کربوون لی نه‌شیا بوو سوفی و جیای ژیک جودا که‌ت. وه‌کی که‌فره به‌ره‌کی مه‌زن خو ب ناگری فه‌گرتبوو و ل ویری مابوو. باوه‌ر نه‌دکر کو پاشا وی زیندان بکه‌ت.
میسا بهگی گوتی:

- خه‌مگین نه‌به، سوفی، گه‌له‌کی باشه.

هه‌روه‌سا بو وی دیار کر کو چه‌وا گولبه‌ار کچا شاهی دگهل سوفی بوویه هه‌فال. ئەفی ناخفتنی که‌یفه‌ک د دی هه‌میان دا به‌لاف کر.
د ئەنجامدا ئەحمه‌دی گوت:

- میسا بهگ، ژ بهر کو هوین هاتینه فی‌ری ئەز ناخفتنا وه ل ئەردی ناده‌م و دی دگهل هه‌وه ئیم. گه‌له‌ک باشه ئەم ههمی دی فه‌گه‌رینه‌فه‌ناگری و دگهل ته، دی بو دیتنا شاهی هیم لی شاه ئیدی هه‌سپی خو نابینت.
میسا بهگی ناخفتنین خو دوباره کر و گوت:

- شاهی ب تنی دقیت ته ببینیت، هه‌سپ نه‌قی‌ت.

د رۆژه‌کا خوشا بوهاری دا خه‌لکین جیایی ناگری ههمی فه‌گه‌ریانه‌فه.

بهگی ئەحمەد بو کوچکا شاهی بر. شاه ب مەزناهی و ب رویهکی توره دگهل
ئەحمەدی روبهرو بوو و گوٲ:

- بیژە بزانه شاهی ناگری! ههسپی من ل کیفه یه؟

ئەحمەدی گوٲ:

- یی ل مالا خو.

شاهی ب پیکه نینهکا لاوازه گوٲی:

- ته ههسپی من دزی یه، دزانی دزینا ههسپی پاشای چ سزایهك ههیه؟

ئەحمەد بیی کو بترسیت گوٲ:

- من ههسپی ته نه دزیه، ههسپی ته ژ لای خودی بو من بوویه دیاری،
ههسپ ناهیته زفراندن، تو ژی هه ژ ئوجاها مهی و چیاپی، ههروهکی تو نزانی
ئهفه داب و نه ریته که کو ئهفه ههزاران ساله باب و باپیرین مه پیگیریی پی
دکهن؟

پشتی کو شاهی گوھ ل ناخفتنین وی بووی گهلهك توره بوو و چاقین وی
سور بوون و ههوار کر:

- نه نزانم، یان ههسپی من یان سهری ته. ببهن هافیژنه دزیندانی دا.

ناخفتن ژ دهقین بهگین کوردا دهرنه کهفت. دهمی کو ئەحمەد بو زیندانی
برین، ههوار کر و گوٲ:

- پاشا، گوھی خو بده من، ب ههمی پیرین ناگری سوزی ددهم سهری خو
بدهم لی جارها دی چاقین ته ب ههسپی ناکهفن، ئیدی تو ههسپی خو ل
بهردهری کوچکا خو نابینی.

میسا بهگی کو ئهفه هزره نه دکر، ب نه رازیبوونقه گوٲ:

- پاشا، ئهفه کاری ته نه کاری مروفانه، من ئەحمەد ئینایه نه ژ بهر هندی کو
بکویه دزیندانی دا، ته نه وهی دگهل مه کر، ته ئەم ههله تاندین.

پاشا توره بوو و ههوار کرو گوٲ:

- ئەوی ژی هافیژنه د زیندانی دا.

و پاشی میزه کره بهگین کوردا و گوٲی:

- ئەفە بوو ھاریکاریا ھەو، کا ھەسپى من؟ ئەحمەد ب دەست کەفت لى
ھەسپى من ل کىقە يە؟ من ھەسپى خو دقيت، ھەسپى خو. ئەز ناھىلەم ئەف روى
رەشپە بو من بمىنیت، دى سوبەھى بىزن پاشا نەشپا ھەسپى خو ژ چىايەھى
وھگريت.

بەگا گوتن:

- نە کارەكى ناسانە، لى ھەسپى ژى دى بو تە زفرىنن.

داستانا ئەحمەدى و ھەسپى و ميسا بەگى ل وانى ھەتا مەلاتى و كافكاس و ل
وېرى ژى بو جھين دى بەلاف بوو و كەتە سەر ئەزمانى بچويك و مەزنان و شاعر
و ھوزانفان ھەزاران بەيت و ئاواز بو ئەحمەد و ھەسپى چىكرن.
ئەف ب داف ئىخستەنە لسەر چىايى يا گران راوھستياوو، ھوزا ميلان ژى ژ فى
كارى توپە ببوو.

دەمى كو ميسا بەگ گەھشتىە د زىندانى دا دەستى ئەحمەدى گرت و گوتى:

- ل من ببورە، من نەدزانی دى وەسا چى بيت ئەگەر نە چ جاران من
نەدھىلا تو بىيە د كوچكا شاهی دا، نوکە ژى ھەتا سەرى من نەبیت سەرى تە
ناھىتە دان..

سوفى ژ ھاتنا ئەحمەدى خوشحال ببوو و ھەمبىز کر و ماچى کر و پاشى
بلورى دانا سەر لىفا و دەست ب لیدانا (کينا ئاگرى) کر. روندک ژ چاقين
ئەحمەدى و ميسا بەگ ھاتنە خارى، ھەتا درەنگ لیدا و پاشى بلور کرە د
دەستين ئەحمەدى دا، ئاگر بەر ببوو دلى ئەحمەدى و دگەل خو دگوت: ھەزار
نەفرينين ئاگرى ل شاهی و بەگا بن، و پاشى دەست ب بلور لیدانى کر.
بلوراپير ب رەنگەكى دى و ب دەنگەكى دى ئاخفت، ئەف دەنگى نوى ھاتە بەر
گوھين گولبھارى، گەلەك جياواز بوو، ئەف دەنگە ژى کينا ئاگرى دگوت لى ئەرد و
ئەسمان، دەشت و چيا، دەھژاند ن.

گولبھار نىك راست بەرەف زىندانى بەزى، گەلەك ژ بابى خو دترسيا لى پويته
ب ھىچ تىشتەكى نەکر.

ھەر چ چى بيت بلا چى بيت.

دڤیت چافین وی ب بلورفانی نوی بکهفیت، ب بهانا سوفی چافین وی ب
ئهحمه دی کهفت، ددهمه کی دا ههست ب گهرماتیا ئهفینیی، بهرامبه رئهحمه دی
کر ژ رهفتارین ناشایستین بابی خو شیت ببوو، لبه ر دیواری زیندانی روینیش و
گوهی خو دا ئاوازا ئهحمه دی، پشتی ددهمه کی هاته سه ر خو، دڤیت ژبه ر
رهفتارین نه مروفاتیین بابی خو شوله ک بکهت، دلیری و نه ترسیا میسا به گی
په سن دکر.

ئهوی رۆژی دگهل هنده ک ژنان کو گه له ک چه ژ وی دکرن چوونه لئنانگه هی
و خارنن خوش بو زیندانی لئان و دریکا خزمه تکاران را بو زیندانی فری کرن،
دهیکا وی ب فی چه ندی هه سیا و گوتی:

- کچا من! ئه گهر بابی ته ب فی چه ندی بزانیته هه می دهی دی تی چین.

گولبهاری گوت:

- پشتی ئه فی هه می رسوایی، شاه چ دکهت بلا بکهت، نه ز ناترسم.

★ ★ ★

گه له ک رۆژ بورین، به گین کورد نه شیان هه سپی ببینه فه و چ به رسف ژی بو
شاهی فری نه کرن، میسا به گ و ئه حمه د ل کوژی زیندانی دا مابوون، گولبهاری
هه ر رۆژ ب دزیقه خارنن خوش بو وان فری دکرن، هنده ک جارن ئه وی ب
خوژی سه را وان ددا و تا کو ل رۆژه کی نه شیا خو بگریته و گوته سوفی:
- من دڤیت دگهل ئه حمه دی باخقم. بیژه وی ئه ف شه فه دی بو دیتنا
وی ئیم.

ئهحمه دی رهین خه له ک و زه ر هه بوو، مژویلانکی دریز و چه ماندی،
خه مه کا کویر ددا چافین وی یین که سک و مه زن، زه ندو باسکین وی به یز بوون،
دیمی وی یی زراف و کیشای، هه روه کی دیمی گایی چایی، بریندار و خه مگین
بوو، هه روه کی خه ما ناگری هه می لسه ر دی وی بیت، هه رده م وه کی که سه کی بوو
کو د خه وه کا گران دا بیت. نیرینا وی وه سا بوو کو دی هه رکه سه کی د سوژاند،

شهوفا في ديتني مروف دبره دونيايهكا دوير و نهديار، ههروهكي گولبهاري
گهلهك ژ كهفن وهره نهحمهدي دنياست، ههروهكي ههردوو ژ دهيكهكي بووينه و
دگهل نيك مهزن بووينه، ههست دكر كو وي دنياست، خودي دزانيت بهلكي ل
شههيانهكي، يان ل سهيرانهكي يان ل نيچيري نهو ديت بيت، بهلكي د خهوي دا
ديتیه، نهوي بهرامبهر نهحمهدي وهسا ههست دكر.
سوفي گوت:

- كچا من ! دي چهوا چي بيت، دي چهوا زيرفاني زينداني هيليت؟ نهگهر
هات و شاهي زاني، دي سهري مه هه ميا ليدهت.

ههروهكي كيچ بهربنه جلكين گولبهاري، نارامي نهبوو، ب شهفان خهوا وي
نهدهات، ب تني ديمي نهحمهدي وهكي چرايهكي گهش دهاته بهر چافين وي و
بو وي دگرنزي، تالترين و نهخوشترين خه م د چافين وي يين كهسك و مهزن دا
مابوون، ههروهكي برينهكا مهزن، نيشهكا گران لسهر دي وي ههبيت؛ برينهكا
وهسا كو نههيتيه ساريش كرن، ههروهكي بنهمال و كهس و كار، دهی باب، خويشك
و برا، هيچ خه مخورهك نهبيت، ههروهكي ل في دونيايي ب تني بيت، چهند
گولبهاري پتر هزر دكرن پتر دي وي دنيشا و خه م دخوارن، بهردهوام دگهل خو
دگوت:

- دقيت دگهلدا باخقم، بهلكي بيمه دهرمان دي درد و خه مين وي، دگهل فان
هه م خه م و كوفانان نهو هافيتينه دزينداني دا.

بوچي ههردم د هزرا وي دا بوو؟ بوچي بهردهوام لبهر چافين وي بوو؟
بوچي د دي وي دا زي هه ب تني نهو بوو؟ ل كيغه ميژه كريا هه وي دديت.
لدهف ههركهسهكي و لهر جههكي، هه ژوي دهست پي دكر. بهردهوام دي وي و
هزرين وي بو زينداني دچوو.

گولبهاري چهند جاران زيندان ديتبوو؛ دهرگههكي ناسني يي مهزن ههبوو
دگهل جوتهكي زنجيرين موكم، شهنگستين ههردوو لايين دهرگهه ب بهرين
خورستي هاتبوون نافا كرن، مه مو زيرفاني زينداني بوو، بابي گولبهاري گهلهك
باوهري پي ههبوو، وهكي كورهكي خو دههژمارت و دقيا. بابي مه مو زي نيك ژ

بهیترترین و دلیرترین زهلامین کوچکا شاهی بوو، ژیی مه‌موی دووسال بوون
دهمی کو بابی وی دشه‌ری دا هاتیه کوشتن.

مه‌مؤ لاو بوو؛ دلیر و دلوفان بوو، ژ که‌سه‌کی نه‌دترسیا، زه‌لامین وده‌سا
دبوونه زی‌ره‌فانین زیندانی. دگهل که‌سه‌کی نه‌دئاخفت، نه‌گهر ژی ئاخفت با ژ
شهرما سور دبوو، هندی خو دنیاسی ل پیش گولبه‌رائی سه‌ری خو بلند نه‌کریوو.
چافین وی نه‌دیتبوو، هه‌رگا‌فا گولبه‌ر هاتبا ژ شهرما سور دبوو. نه‌زمانی وی تی‌ک
دچوو و ده‌ستین وی دله‌رزیان، گولبه‌رائی نه‌فه هه‌می ژ شهرمینیا مه‌موی دزانی.

دخان رۆژان دا ده‌می کو گولبه‌رائی خارن بو زیندانیان چۆ دکر بو مه‌موی ژ
دبر، هه‌رجاره‌کا کو گولبه‌ر چووبا د زیندانی دا دگوته مه‌موی:
- مه‌مؤ من نه‌فه خارنه ب ده‌ستین خو بو ته چیکریه.

ماوهیه‌ک بقی ره‌نگی بوری. گولبه‌رائی چهند جاران نه‌حمه‌د دیت نه‌و ژ ب
هاریکاریا مه‌موی کو ل هاتن و چونا گولبه‌رائی چاف پوشی دکر ونه‌دیتی دگرت.
گولبه‌ر ب به‌هانا ئاخفتنی دگهل سوفی لسه‌ر دهره‌جکین زیندانی خو مژویل
دکر و نه‌حمه‌دی ژ ل ژیرزه‌مینا تاریا زیندانی بیاسه دکر. گه‌له‌ک ب هی‌ز
پینگافین خو ده‌افیتن، پینگافین وی دگران و زه‌لامانه بوون، هه‌روه‌کی چیا‌یه‌ک،
تیشکه‌کا لاوا‌زاتافی ژ په‌نجه‌رکا زراف و دریزا زیندانی بو ژوورقه دهات و
روناهی‌ه‌کا لاواز ل ده‌وروبه‌را به‌لا‌ف دکر.

ژیرزه‌مینا زیندانی لسه‌ر گه‌لیه‌کی هاتبوو ئافا کرن ل هندافی ده‌ستا
بایه‌زیدی و ژ فی لایی بو لایی دی یا ده‌ستی هاتبوو فه‌کیشان.

جان ده‌نگی زه‌نگا کاروانیا ل ژیرزه‌مینا به‌لا‌ف دبوو. هه‌رده‌نگه‌ک کو ژ
ده‌ستی و چیا‌یی دهات ل دیوارین گه‌لیی دکه‌فتن و ده‌نگفه‌ددا. دهره‌کا بچویک
هندی که‌فا ده‌ست دگهل کلا‌فکه‌ک ل بانئ زیندانی هاتبوو چیکرن و هه‌ر
که‌سه‌کی چیروکا فی دهرزی دزانی و ژ به‌ر هندي ژ هه‌می هوستایین ده‌فه‌ری
ئافاکه‌ری زیندانی ب مروفه‌کی گرانقه‌در و هی‌زا دزانین. دراستی دا ئافاکه‌ری
زیندانی ماوه‌کی دریز د زیندانی جیاواز زیندانی بوو. که‌سی هندي وی دهر د و

نه خوشيښ زیندانی نه دیتبوون ود دهمی ئاڤا کرنا فی زیندانی دگهل خو گوتبوو.

(دقیّت دهرزهکی بو رووناک کرنا فی زیندانی ئاڤا کهم کو بو یه کهم جار د جیهانی دا روناھی بکه فیته د بنی زیندانی دا و دی ولسا فی دهرزی چی کهم کو کهسهک نه شیّت خراب که ته فه)

دگهل هندي کو هوستا ئاڤا کرنا فی زیندانی ب دویمایهک ئینابوو نامه یهک بو پاشای ب جه هیلابوو و چووبوو. دناڤ نامی دا هاتبوو نفیسین:

- ههر کهسهکی فی دهرزا روناھی خراب کهت دی ب جاردهکی ژناڤ چیت.... من نهف زیندانه لسهر فی کلافکی و نهفی په نجهرکا دریژ و زرافا ئاڤا کریه، ههر کهسهکی پیش فی روناھی بگریت ههزار به لا دی ب سهری وی ئین و نهفی و نهفی چرکین وی زی د پاشه رۆژی دا خیری نابین.

ژ وی رۆزا کو نهف دهرز و په نجهره هاتینه ئاڤا کرن کهس نه دوپرا دهستی خو بکهتی، ژبهر هندي زی زیندانا بایه زیدی کهتبوو سهر نه زمانی ههر کهسهکی و گرتیښ کو بو فی زیندانی دچوون بو هوستای زیندانی دوعا دکرن.

شیان هه بوو دفان دهرزان پا میزه کرنا دهرفه: زستان، هافین، ههر وهرزهکی رهنکهکی تایبهتی هه بوو، ریکیښ کاروان و کاروانیان، روناھیښ بالندهیان، به فر و سه هولبندنان، قه لهرهشکان، مراوی و له گله گه. و د شه فان روناهیهاک تایبهت ل دهشت و چیا ددا ولسا دیار بوو کو کوم کوم لسهر گرا هاتبته ئاڤا کرن.

قه ژهنا روناهیها نه ستیران لسهر خوناف و روپاران ب ههزار رهنکا خو د خه ملاندن. سی ریژین روناھی به رهنه نه سماني دهاتنه کیشان، ههروهکی به رهنه بی دویمایهکی دفرن، نهوین کو ژ زیندانیدا نازاد دبوون ئیدی چ جارن دونیای ب وی رهنگی و جوانی نه دیتن نهوا کو د فان دهرزان پا دهاتنه دیتن.

دیمه نیښ ب سهیر و سه مهر بوون روناهیها به فری و گولین سهد رهنک: کهسک، مور، شین، پیفازی؛ ههر رهنکهک جاردهکی دی ب رهنکهکی دی خویا دبوون. دهمی کو زیندانی نازاد دبوون ئیدی نه دزانین نهو دهشتین سهد رهنک بوکیفه چووبنه.

سوفی و ئهحمه‌دی و میسا به‌گی ژی د وان دهرزان را گه‌له‌ک میزه کریوونه
بوهارئ و سپیده‌هیان مژده‌کا گران لسه‌ر وان دهستان دروینیشته. دار، گه‌لی،
بلندهای و نشیفین چپای پهریه‌کا شین لبه‌ر دکرن و کی‌م کی‌م به‌ره‌ف سپییاتی
دچوو و هی‌دی هی‌دی به‌رزه دبوو.

گولبه‌اره‌س‌راپی عاشق ببوو. هه‌تا می‌شکین هه‌ستی‌ین وی ژ دهریایا ئه‌فینی پر
ببوو. هه‌رتشته‌ک بو وی، ب روح و بی روح، نیشانه‌ک ژ ئه‌فینی ببوو. سه‌رخو‌شا
ئه‌فینا بی ئارام، شه‌ف و رۆژ دبوورین و دلی وی ته‌نا نه‌دبوو، دنا‌ف شه‌پولی خه‌م و
خه‌یالاندا مه‌له‌فانی دکر، و ب بی ئومی‌دی ده‌ست و پی لی‌دا. ترس و ئه‌فینیا
وی وه‌کی لافاوه‌کی بوون، هنده‌ک جارن دگه‌ل خو دگوت:

- هندی کو ئه‌حمه‌د د زیندانی دا بیت نه‌ز نه‌شیم زورتر وی ببینم.

لی چاره نه‌بوو نه بابی وی و نه شاه و میر و نه پیری کاروانیا، هیچ که‌سه‌ک
نه دشیا لقی‌نه‌کی بکه‌ت کو نه‌و بشیت ئه‌حمه‌دی ببینیت، دفی جیهانی دا چ
ئاریشه نینن چاره نه‌ین لی ئاریشا وی چ چاره نه‌بوون. ئه‌گه‌ر ئه‌حمه‌د د
زیندانی‌دا ژی ئازاد بیت هه‌ر نه‌دشیا وی ببینیت ب تنی ئه‌گه‌ر ژدویره‌فه چاقین
وی ب ئه‌حمه‌دی که‌فتبان.

ئه‌فه تشته هه‌می د هزرین گولبه‌اره‌ی دا وه‌کی گوریه‌کا ئاگری بوون و هیچ
تشته‌ک نه‌دشیا ری‌کی لی بگریته.

ئه‌فینی، بی ئومی‌دی، مرن، جودایی، زولم و زورداری، هه‌ست ب هه‌ر تشته‌کی
دکر، ئارامی نه‌بوو، تا کو رۆژه‌کی ژ هه‌می هی‌ز و شیانی‌ن خو که‌ت، هه‌ر وه‌کی
له‌شی وی د هاوونیدا هاتیبته قوتان، نیف ساخ و نیف مری خو د کی‌شا، هه‌ر
که‌سه‌کی وی دیتبا، مه‌نده‌هوش دما، هه‌می هی‌زین ژیانئ و گرنزینین سه‌ر لی‌قان
ژناف چوووبوون، هنده‌ک جارن بی ده‌نگ و بی بزاف دما، وه‌کی ئیکی نقستی کو
ژ مرنئ رابیتفه‌فه سی رۆژان ده‌فی خو نه‌فه‌دکر، دیمی وی زهر ببوو و ره‌نگ لبه‌ر
نه‌مابوو، پرچا وی پهریشان مابوو، جار جارن چاقین وی به‌ره‌ف ته‌یسینه‌کا دویر
دچوون، لسه‌ر لی‌قین وی کو هه‌رده‌م جهین گرنزین و شادی بوو، خه‌م و کوفانا
جهین خو لی کریوون، دهرده‌کی گران له‌شی وی د ئازراند.

رؤژدهك هات و جارهكا دى گولبهار هاته گهورين، جارهكا دى كهته د دهرپايا
 نهفينى دا و لهشى وئ ههمى داگير كر، ههست ب شهان نهذكر، ههروهكى چ
 جاران نابيته شهف... چ جاران شهف ناهيت، ژ مالى دهركهت، بو ماوهيهكى ژ
 دويرفه ميژه كره چريسكين ناگرى كو ل دوكانا ئاسنگهري دهردهكهن، حسويى
 ئاسنگر ب زهمهت د هاته ديتن ژ بهر شهوق و چريسكين ناگرى. پاشى بهرهف
 مهزارى نهحمهدي خانى ب رى كهت، دوعا دكرن، هيقي و داخاز دكر، داخازا
 هاريكاري و ههوار هاتنى دكر، دهنگى وئ وهكى ريبارهكى پر ئاف بوو كو
 راوهستيان نهبيت، هه دگوت و دگوت.

دهمى كو لسهر مهزارى نهحمهدي خانى رابووى، رؤژ ئافا ببوو.

ئو شهفا كو نهدهات، هات و لسهر چيپايى ناگرى داگرت. بارانهكا سفك هيدي
 هيدي بارى، ئيدي بريارا خو دابوو. شول ژ نازاد كرنى دهرپاز ببوو، دقيا خو
 كريا د دستى قهدهرى دا، چ روويدابا و ب هه نرখেكى با بو وئ گرنگ نهبوو.
 سندوفهكهكا دارى يا نهخشاندى د ژوورا وئ دا ههبوو، گهردهنيهكا زيرى يا
 كافكاسى تيدا بوو، دياريا دهيك وئ بوو، گوستيلكهك و بازنهكى زيرى كو خالى
 وئ ل هندوستانى بو ئينابوو و هه ودهسا گهوههرهكى گهلهك ناياب زى كو هه
 خالى وئ وهكى ديارى بو وئ ئينابوو، ب كورتى هه تشتهكى كو ههبوو و نهبوو
 كوم كر و كره د تويركهكى مهخهلى داو ئيكراست بهرهف زيندانى ب رى كهت.
 مهمو د ژوورا خودا بوو. گولبهاري ل دهرى دا. مهموى دهرفه كر. شهمشيري
 وى يى

بلنددگههسته پهحنى يا پييت وى، كالكين وى ژ كهفلى گايى چيپايى بوون و
 وهكى كافكاسيان هاتبوو نهخشاندن. كولافى وى ژ هروپيا كافرا بوو. دهمى كو
 چافين وى ب گولبهاري كهتين شاديهكا بى سنور كهته د سيمايى وى دا، لى
 گولبهاري نهف شاديه نهديت. مهموى جارهكا دى سيمايى خو گهورى و كهته د
 هزرهكا كوير دا، جارهكا دى بى ئوميدى لسهر زال بوو. گولبهارتىكچوى و بى
 هيقي بوو، جارهكا دى مهمو ژ شهرما سور بوو و سهري خو چهماند، دستين وى
 لهريزان، ههمى تشت لبهه بهرزه بوون، نه دشيا لسهر بيان راوهستيت،

گولبهاری تویرکی مهخمه لی کره د دهستین مه موی دا و گوت:

- بگره، نهغه ههمی بو ته.

مه موی تویرک هه لگرت و میزه کرئ، دهستین وی وهکی بالندهکی کو بال
لیبدهت دله رزیان.

- لی دقیت نه ز نه حمه دی د زیندانی دا ببینم.

تویرک ژ دهستین مه موی که ته سهر نهردی و دهنگی زړینئ ژئ هات.

گولبهاری خو چه ماند و تویرک هه لگرت و جاره کا دی کره ددهستی مه موی
دا. مه موی تویرک ژئ وهرنه گرت، رهنک لبر نه مابوو. ههروهکی خوین د له شی
وی دا هسک ببن، دیمئ وی وهکی گیچی سپی ببوو.

- بگره مه موی، بگره، من بگه هینه زهلامئ زنجیر کری و ههره ته چ دقیت بیژه
بابئ من، بلا سهرئ من لیبدهت.

- مه موی بی هیژ مابوو، پشتی ماوهکی دریژ سهرئ خو بلند کر، و ل گولبهاری
نیری، چاقین وی دهرئ مرن و گیاندانی نیشاددا، وهکی چاقین مریان لی هاتبوو،
گولبهار نه چار بوو سهرئ خو چه ماند.

مه موی نه ژ دل دهستی خو هیدی و گران بهره بهر که مهرا خو و کلیل ژ بهر
شالا خو ئینا دهری و بو لایی گولبهاری دریژ کر و ژ ویرو دویر کهت و گولبهار
ب تنئ هیلا.

گولبهاری نه دزانی چ بکهت، ههمی تشت لبر بهرزه ببووون. کلیل ددهستی دا
بوون لی هیژا لفینی ژئ هاتبوو ستاندن. پهریشان مابوو، بهر دهرئ ژوورا مه موی
روینیشت و کره گری. نه دزانی چ بکهت بولایی زیندانی بجیت یا نه؟
لدویماهیکی هیژهک دا خو و رابوو، پیئت وی دله رزیان و دلئ وی لییدا ههروهکی
روحا وی دئ هیته دهرئ. بهر هف زیندانی ب ری کهت. کلیلا مه زن کره دقفلئ دا
و دهرگه هی زیندانی شه کر.

زیندان گه له کا تاری بوو. دناف ژیرزه مینی زیندانی دا رونا هیه کا بی هیژ
دیاربوو، گولبهار ب له په قوتئ ژ دهره جکین که فنارین زیندانی کو سهدان سال

بهري ئاڤا كرنا زيندانى ھاتبوونھ چيكرن ب ژووردا كهفت. بنى زيندانى زڤرى
لى نه بوو و گهلهك ساف و حولى بوو. بيھنا شھى ژى نه دهات، بيھنا كهڤلى گھمار
كرى دهات

گولبھار راوھستا و گازی كر:

- سوفى، سوفى

سوفى گوھ ل دهنكى گولبھارى بوو، بولايى وى بهزى و گوت:

- كهردم كه خاتينا من، تو چهوا گهھشتيه فيرى، بوخاترا خودى لهزكه و
لڤيره ههره، نهگه پاشا بزانيت دى سهرى مه هميا ليدهت، كچهكا باش به و
ههره، نيكه م نافرمت كو پييت وى بگههته فيره توى؛ ههره، ههره، كهسهكى تو د
ريكى دا نهديتى؟

- نه حمهد لكيفهيه؟ گازی كه يى.

- باشه باشه،

پست پستهك دتاريكى دا دهاته بهر گوھان، پاشى همى تشت كهته د هيمنى
يهكا كوير دا. دى گولبھارى ليدهت، بهرين سار و سافين زيندانى دتهيسين، بهلكى
ژى چافين گولبھارى وھسا دديت.

لهيفى ما، كهس نههات، چهند دبورى پتر دى وى خوين دبوو، دى وى ژ دى
چويچكهكى بلهزتر ليدهت، چهند ساتهك بڤى رهنكى بورى و پاشى چافين وى ب
سيبهرهكا رهش كهت كو بولايى وى دهات، گهلهك كهيفا وى هات و پييت وى
سسب بوون، سهرى وى گيژ بوو نهگه ر خو ب ديوارى فه نهگرتبا داكهڤيت.

دهما كو ههناسا گھرما نهحمهدى ل رويى وى داي هاته سهر خو، ههردوو
ماوهيهكى راوھستيان و بى دهنك مان.

پاشى نهحمهدى گوت:

- گولبھار توى؟

گولبھارى ب نارامى فه گوتى:

- نهزم.

ههروهکی ئهفه ماوهکی دريژه ئهفيندارين ئيکن و ژنوی گههشتينه ئيک. ههردوو د توزا ئهفينيی دا بهرزه ببون، ب تيهن و ئاگرين، جوان، رند، ئهفيني و دلداري د ههمی کوژيپن زيندانی دا بهلاف ببوو، چهند كهوین نیکل سور ژي د زيندانی دا بوون، دیار نهبوو کو سوفي لکيفه بدهست خوفه ئيخستبوون، نيثا شهفی يان ژي بهر بهري سپیدی ل بنی زيندانی دا دهنگی قب قبا كهوان دهات، گولبهاری ژ دهنگی كهوا فهجنقی دهستی خو دريژ کر و کره د دهستی ئهحمهدی دا و ههردوو ژ دهرجکان سهركهتن، و گههشتنه لایي ديی كهلهها زيندانی.

دهوروبهريپن كهلهها زيندانی دهشت بوو، دوو پينگاف دويرتر فرهكهکی گهلهك كویر ههبوو کو دوبماهيكا وی د تاريکيیدا بهرزه ببوو، سيبهرا ئاگری تاريکيهكا هوفانه لسهر كهلهها زيندانی و دهشت و دول و نهالان و چرايپن دويردهست بهلاف کربوو، ههيف وهکی پاتهکی كهفنی رهنگ لبهرجووی ل هندافی ئاگری ههلاويستی بوو.

هيشتا دهستی گولبهاری د دهستی ئهحمهدی دابوو، ههروهسا کو بريفه دچوون، ههست ب گهرميا دهستی ئهحمهدی دکر.

ب دهنگين ديکلان ههردوو ل ژير بورجا كهلهی دهرکهتن. ههروهکی بشکوژهكا ئاگرين کو دوونيف ببیت ژيک فهقهتيان و دهستين وان ژيک جودا بوو. گولبهاری دفيا چ جارن ژيک جودا نهين و تا ههلاتنا تافی ئارام و هيمن، ههروهسا دهستين وان دناف دهستين ئيکدا بان وئهو چاف پيکهفتنا ئهفيندارانه، ئهو خوشی يه، ئهو دهست دناف دهست گرتنه کو دگهل ترس و لهريژي بوو، دريژاهی و بهردهوامی ههبايه و پاشی بلا ئاخ ب خوينا وي سور ببا، جارهكا دی دهستی خو کره ددهستی ئهحمهدی دا و ئيک و دوو ههميميز کرن، ب تيهن و ئاگرين، هيدي هيدي دهور و بهري وان روهن دبوو. لدوبماهيکی ژيک جودابوون، ئهحمه د بو لایي زيندانی چوو، گولبهاری گوھ ل دهنگی دهرگههی بوو، ماوهکی لسهر جهی خو ما، نهذانی پيتقی بوو کيفه بجيت و چبکهت، چاقين وي ب کليلين زيندانی کهتن کو دفيا بو مهموي فهگهرينتهفه، بو لایي زيندانی چوو، گههشته ژوورا مهموي، دهرگهه فهکر لي مهمو ل ويړي نهبوو. پهریشان ما،

پوسیده بو پهیدا کرنا مه‌مۆی بو ئەف لا و ئەو لایئ زیندانی چوو. ل داویئ، دیتەفه؛ لدهرفه‌ی کهله‌ی و ل رۆژهلالاتا زیندانی پالا خو دابوو دیواری وه‌کی مریه‌کی نه‌دلفی. ده‌نگی پییت گولبهاری ژێ ئەو نه‌ئینا سه‌ر خو .

گولبهاری کلیل لبه‌ر گوهمی مه‌مۆی ئینان و برن ئی هیج گهورینه‌ک د ناف سه‌روچاقین وی دا دیار نه‌بوون. ل هیثیی ما به‌لکی ب ره‌نگه‌گی، ب شیوه‌کی مه‌مۆ ژ وی بارودوخی بیته‌ ده‌ری؛ ئی هه‌ر وه‌سا ما، پاشی ده‌ستکی کلیلاهافیته‌ د کوشا مه‌مۆی دا و گوتی:

- مه‌مۆ، زور سوپاس، تاکو ده‌می مرئی ئەز فی باشیا ته‌ ژبیر ناکه‌م.
هه‌ر چ گهورین نه‌که‌ته‌ د سیمایی مه‌مۆی دا، پاشی گولبه‌ار ژویری دویر که‌ت.
تاف هه‌لات بوو.

★ ★ ★

ئه‌حمه‌د وه‌کی به‌ره‌کی بنی بیرئ د زیندانی دا مابوو، ئەوی حنییری روویدا بوو باوه‌ر نه‌دکر. ئەف ئەفسونگه‌ریا گولبهاری، ئەف کردارا ژنانه‌، چ ژئ تینه‌ دکه‌هشت. هه‌روه‌کی خه‌ونه‌ک دیتبیت. مابوو د شك وگومانیدا و ژخو پرسیار دکر:

- خه‌ون بوو؟ راست بوو؟

ئه‌فینی هه‌می له‌شی وی داگیر کربوو، جاران هه‌ست ب خوشبه‌ختیی دکر و جار ژئ بیده‌نگ دبوو و باوه‌ر نه‌دکر. ژ هه‌ر ده‌نگه‌کی د فه‌جنقی، دگه‌ل خودا دگوت:

- وه‌سا دیاره‌، ژبه‌ره‌ندی هه‌سپ هاتیه‌ به‌رده‌ری مالاً من، وه‌سا دیاره‌ ئەفه‌ چاره‌نقیسی من، ئەف هه‌سپه‌، ئەف کچه‌، دیاری یا خودی یه‌، خه‌لاتی چیاپی ناگری یه‌ کو پیشکه‌شی من بوویه‌، دفت ئەز هه‌ژیئ فی دیاریئ بم.

گولبهار وهكى گولا خوشبېهنا چيايي ناگرى گهشتر و شاد تر بيوو، ساخلمى
و گهش بوونا وئ تا رادهيهكى بوو كو مروف مهندههوش دما.
ئهحمهدى گوت:

- سوفى، بلورئ بده من، سوفى و ميسا بهگى و زيندانئ و كهوى گوه ل
ئاوازهكا دى بوون كو چ جارن گوه لئ نهبوون. نهگهر گولبهاري گوه لئى ئاوازي
ببا ژ خوشيا شيت دبوو و بهرهف دهشت و چيا دچوو.

ئهوئ روژئ گولبهار يا بئ دهنك و نارام بوو، ههروهكى ماليخوليا ههبيت
دناف ژوورا خو دهات و دچوو، خه مگين و پهریشان، نه خه وهه بوو و نه خارن.
ههروهكى ل سهر دونيايي نهبوو. بابئ وئ ئهحمه د نازاد نه دكر، نهگهر ژى نازاد
كربا چ جارين دى چافين وان ب ئيك و دوو نه دكهفت، دئ چهوا چئ بيت
پاشايهك كچا خو بدهته چيايهكى، چيايهكى ياغى و سهركيش وهكى ئهحمه دى.
فان هزران د سهرئ خو دا دنينا و دبرن و د خه يالان دادخه ندقئ:

- خوزى ئهحمه د زيندانئ دا نهبا، شهفهكى هاتبا و دهستئ من گرتبا و ئهز
دانا بام سهر پشئا ههسپئ خو و بو ئهوى لايئ دهشتين پرى خه زال برابم...
ولوئيرئ... دناف خيخهتا و دگهل خهلكين ميه ره بانين كورد...

دئ وئ دقيا دناف مالين كوردن ميهفاندار، ببته ميهفان.
خهلكين دهفهري دى بهرامبهرى خهلكين ناگرى ديتنهكا تايبهتى ههبوون، و
ب چافين جوهرهكى دى يئ مروفان و ژ دونيايهكا دى ميژه دكرنه وان، و وهكى
خهلكين پيروز د ههژمارتن.

گولبهاري د هزرين خودا دگوت:

- نهگهر وهسا ژى چئ ببیت و هه مى تشت ب هيفى و ئاواتا من بجه بهين،
نهگهر لايئ دى يئ جيهانئ يان ژى ل پشت ئهوران بيت دئ ههر من بينيتهفه و
دئ سهرئ من ليدهت و دئ ئهحمه دى ژى كوژيت.

ههر بقى رهنكى دئ گولبهاري كول و بريندار دبوو.

(دقيا ئهوى شهفئ ژى بو لايئ ئهحمه دى بچيت، نهگهر بابئ وئ بيهنهكى ژئ
ببهت دئ سهرئ وئ و ئهحمه دى و مومو ژى ليدهت. ما نه كه يفا مومو گهلهك

هاتبوو و چ جاران هنده زيرو گهوههر ب دهست خوڤه نهئيناوو، و کليل
کربوونه د دهستين وئ دا و ل وئري چووووو.

ههراگههکا کو ديمين مومو دنينا هزرا خو، سهروچاڤين تيکچووي و
خه مگيني وي دهاتنه بيرئ، پهريشان دبوو و پيکول دکر وي ژبير بکته، دنيا
دئ خو دا ههست ب تشتهکي کربوو، ژ ميژورهه بوو کو ههست ب ههلوئستي
مومو بهرامبهه خو کربوو، ئ مومو گهلهک ميږخاسانه دگهل وئ رهفتار
دکرن. و ژ في چهندي پشت راست بوو کو ههرداخازهکا ژ مومو بکته دي بو
وئ ب جه ئينيت.

گولبهاري دفيا هه شهف بو ديتنا نهحمهدي بجيته د زينداني دا، ئ چهوا چئ
دبوو ههشهف داخازا کليلان ژ مومو بکته و سيماي تيکچووي وي ببينيت؟
مومو رازي بوو بمريت و کليلا نهدهته گولبهاري، ئهفه نهينيهک نه بوو کو لدهف
مومو و گولبهاري بمينيت، گولبهاري ههلوئستهکي سهركيشانه ههبوو، بهرامبهه
ب ههه تشتهکي، بهرامبهه بابئ وئ، پاشهروژا وئ، بهرامبهه خه لکين کوچکي،
بهرامبهه چيائي ناگري، بهرامبهه هه مومي دونيايي نهترس بوو.

ژ سهرايي دهنگي نيرينا بابئ وئ دهات. مهحموود خان زهلامهکي خوين گهرم
بوو. ب تايبهتي دهمي کو ب نهزمانئ کوردي دناخفت دهنگي وي زهلالتر دبوو و
ب شيوهکي جوانتر دناخفت. دهنگي وي وهکي ههلوئيهکي نير بوو.
تا نهوي دهمي ژي گولبهاري ههه رهژ بابئ خو دکر و بابئ وئ د زاني کو
گولبهارههژي دکته.

هيدي هيدي تاف بهرزه دبوو، گولبهاري د ريرهوا کوچکي دهات و دجوو، بو
ئيک بوست زي ژ کوچکا بابئ خو دوير نهدهکتهفت. کوچک بي دهنگ مابوو، دببت
بابئ وئ لسهه نقيژا مهغرهبي بيت.

گولبهاري هزرين خو دکرن:

- چهوايه بچم و بکهفمه سهه دهست و پييت مهحموود خاني وبيژمي:
- نهز نه کچا ته مه مهحموود خان، نهز هاتيمه هيقيهکي ژ ته بکهه م و
کهتيمه سهه دهست و پييا، هاتيمه بهه دهري کوچکا ته و کهتيمه بهه ناخا پييت

ته. زهلامی خودی به و ل نهحمه دی بیوره. داب و نه ریتی باب و باپیران
نهشکینه مهحموود خان، ژ ئهسل و بنه مالا خو دویر نهکفه مهحموود خان،
پشت نهده هوزو ئوجا خا خو، تو ژ رهگهز و ریشالین ناگری، ههمی جارن
باپیری من ئهف چهنده دگوت، تا نهو ته نه دزانی؟

چ نه مابوو بو ژوورا وی بچیت لی خو راگرت. دچوو ودکهفته بهر دست و
بییت شاهی. ههروهکی گیانی وی گه هشتیبیته بهر لیقان. دگهل خو شهر کر و ب
هه رهنگهکی هه بوو، خو ژ دهرگههی کوچکی دویر کر.

(ئهگه ب تنی سه بارهت ب من با کارهکی ئاسان بوو، لی ئهگه ر بابی من فی
بابهتی بزانیته بی ئه ری و نه ری دی نهحمه دی کوژیت)

تا نیفا شهفی خه و نهکته چافین وی، خه لکین بایه زیدی ههمی د خه وهکا
گراندا بوون. ژبلی دهنگی زرزرا هندهک زنجیران کو ل زیندانی دهات هیچ
دهنگهکی دی هیمنی یا شهفی نه دبری. گولبهاری ماوهکی دریز دناف جهی خو دا
لشی،

(ئهف کاره بی مفایه، دی هه رپژهک هیته و ئهف نهینیه ئاشکه را بیت و دی
بابی من نهحمه دی کوژیت، هیچ نهینیهک د فی کوچکی دا بهرزه نابیت)

ئهفرو خویشکین وی برینین نه زمانان لیدابوو، ئهگه ر کهسهکی دی ژ دیدارا
ئهفیندارانه یا شفیدی یا وان حهسیا با، دارپژا پاشترد کوچکی دا بیته هوسه و
هه رایهکا مهزن، یان ژی ئهگه ر مه موی بو رزگار کرنا زیانا خو بیژته بابی وی؟
ئایا مه موی دی نهینی یا من ئاشکه را کهت؟... نه ئاشکه را ناکهت...

دگهل فان ههمی هزر و ترس و لهرز ئیدی نهشیا د ناف جهی خودا بمینیت، ژ
نشکه کیفه خو لبه ر دهری زیندانی دیت، بو چه ند ساتهکی بوئه فی لای و نهوی
لایی چوو. پاشی گه هشته بهر دهری ژوورا مه موی. چه ند ساتهکی ژی ل ویری
راوه ستیا. نه دویرا ل دهری بدهت. وه سواس و ترس و شهرم و په ریشانی ددهرونی
وی دا شهر دکرن، مه موی د ژوورا خو دابوو، دزانی گولبهار ل پشتا دهری
راوه ستیایه، هزرین خو کرن وپاشی دهر بو فه کر لی دهما کو چافین گولبهاری ب

مه‌مۆی که‌تین پاش و پاش چوو و فه‌گه‌ریافه. مه‌مۆ ل دویف وی به‌زی و کلیل
کرنه د دهستی وی دا و ژووره‌ک نیشا وی دا و گوتی:

- ل فییره باخفن ئی گه‌له‌ک هییدی، که‌سه‌کی گوه ل دهنگی هه‌وه نه‌بیت.

گولبهاری ب هه‌می شیانین خو ده‌ری زیندانی کره‌فه و ژ ده‌ره‌جکان ژووردا
چوو و گازی کر:

- سوفی، سوفی

ئه‌حمه‌دی هه‌ناسین خو گرتبوون. ژ ئی‌قاری تا وی ده‌می ل هییقی بوو.
هه‌رژ وی ده‌می کو گولبه‌ار چوو بوو ل هییقی بوو، ژ هییدی ترین ده‌نگ ده‌اته
سه‌ر خو. بله‌ز چوو پيشوازی گولبه‌اری. و ده‌ستین ناگرینین هه‌ردووکان پیکفه
هاتنه‌ گریدان.

گولبه‌اری دگه‌ل خو هزر دکرن:

(بوچی مه‌مۆی نه‌و ژوور نیشاوی دا و گوتی هییدی باخفن. ئایا مه‌مۆ
مروفه‌کی باش و زانا و خودان که‌رامه‌ته؟ مروفه‌کی وه‌سا باش و دلوفان ژ هه‌ژی
یه بیته سه‌ر فی دونیایی.

ترس و له‌رز د دلی گولبه‌اری داده‌رکه‌تن. ئه‌حمه‌دی بو لایه‌کی دی، جاره‌کا دی
بو بانئ زیندانی ولایی رۆژه‌لاتی گونبه‌دا زیندانی بر. هه‌ر دوو پیکفه چوونه
دبن دیواره‌کیفه، دل دگه‌ل ئیک و ده‌ست دنا‌ ئیک، ده‌مه‌کی بی ده‌نگ مان؛ دوی
بی ده‌نگی یا شه‌فا گران ده‌نگی هاتوو چوونا خوینی د ره‌ین ئیک و دوو دا گوه
لی دیوون.

گولبه‌اری گوت:

- راسته؟

ئه‌حمه‌دی گوت:

- چ تشت

گولبه‌اری گوت:

- وه‌سا دیاره ئه‌گه‌ر تا چل رۆژین دی هه‌سپی بابی من نه‌فه‌گه‌رینه‌فه، دی
بابی من سه‌ری ته و سوفی و میسا به‌گی لیده‌ت.

ئەحمەدى گوت:

- راستە.

گولبھاری تشتەك ل بەر لیفین خو گوتی ئی وەسا نەبوو کو بیته بەر گوھان.
گولبھاری های ژ خوو نەمابوو ھەروەکی د خەوئ دا دفریت، دگوت:
- د ھەوارگەھا زەلامەکی موی دریژ سئ شەف و سئ رۆژان لسەر دەریاچا
کوپی ئاواز دخواند و ب دویماییک نە دئینا. ھیشتا من ئاوازا وی ل بیرە.
ئەحمەدی گوت:

- ئەو ئەفی ئاوازی د چل رۆژان دا دخوینیت. گەلەك دریژە.

گولبھار ژ نیفا دلی نالی و گوتی:

- ئەگەر ھەسپ نەزفریتەفە دئ بابی من سەری وە ھەر سیان لئیدەت.

ئەحمەدی گوت:

- ئەگەر دئین مەکوژن بلا، دئ بوچی سەری سوفی سەد سالی لئیدەن؟ ئەفە
زولە، ستمەكە کو ھندی دنیا دونیایە چی نەبوویە. سەد حەیف و موخابن بو
سوفی. پیرو ژ کارکەفتی یە ئی ھەروەکی ناترسیت، ب پشتا چەماندی بلوری
لئیدەت و دگرنزیت و دەھواتئ دکەت. دئ من بو سوفی دسوژیت، موخابنی،
ئەگەر ئەز شیاپام دا وی ئازاد کەم، سەری پیرەکی وەکی وی ئی نادەن. پاشای
گوتییە دئ بەری ھەمییا سەری سوفی لئیدەم.

گولبھاری گوت:

- سەری کەسەکی ناھیتە لئیدان.

ئەحمەد بی دەنگ ما و گولبھار ھەمبیز کر.

- دئیت پاشا نەزانیت ئەگەر نە دئ سەری تە زی لئیدەت.

گولبھاری ب بی ھەراسیقە گوتی:

- بلا سەری من لئیدەن، بلا من بکوژن.

ئەحمەدی گوت:

- دئ من بو میسا بەگی ژی دسوژیت. ئەوژی سەر خاترا من، بەلکی باشترە

ھەسپی ب زفرینمەفە، سەری سوفی و میسا بەگی بکرم.

لی خه لکی مه رازی نابین، نه گهر ژی قاییل بوون و فه گهراندنه فه، و پاشی ژی ل زیندانی نازاد بووم، دی ب چ رویه کی شیم سهری خو بلند که م؟ هنده ک دی بیژن ژ ترسا گیانی خو دیاری یا خودی بو شاهی زفرانده فه. پاشی و مره و سهری خو د ناف خه لکی بلند که. بهس گیانی سوفی و میسا به گی.....؟

هروه کی نیکی ب مستان ل سهری گولبهاری دا بیت سهری خو دانا بهر سینگی نه حمه دی و کره گری. د دلدا دگوت:

- بمری ههسپ، بمری، بمری.

دیکلین سپیده یان دهست ب خاندنی کرن. تیشکین تافی لسهر ناگریی به لاف بوو، پاشی تاف وهکی سیفه کا سورئ بله وری خو کیشا سهری.

دهستین ناگریین ههردووکان ژیک جودا بوون، نه حمه د بو لای زیندانی زفری. گولبهار بی لشین مابوو و چاقین وی خه مگین بوون، بییت وی شیانین لشین نه مابوو، نیژیکی ده می نیفرو شیا لسهر جهی خو رابیت. نیژیک بوو ب خه ندقییت. نه گهر بابی وی گوتبیت دی کوژم، بی گومان دی کوژیت. خو نه گهر فهرمانا لی بورینی ژ لای پاشی مهن هاتبیت. که سه ک نه دیتبوو پاشا ل ناخفتن و بریارا خو پاشگه ز بیت.

نه حمه د بارودوخه کی گه له ک خرابدا بوو. نه گهر ههسپ دابافه و ل زیندانی نازاد ببا، پیش چاقین خه لکین جیایی ب مری د هاته هه ژمارتن، و ژ لایه کی دی گونه ها سوفی و میسا به گی چ بوو؟

نه حمه دی و گولبهاری ههردووکان هزر دکرن کو ره وانینه نه و ههردوو ژی بینه قوربانی و نه حمه د نه وی به رهف مرنی ببهت. ب تنی مرن ژی نه دشیا نه حمه دی رزگار کهت.

★ ★ ★

گولبهاری ههچ دهرازینگه کا هیقی نه ددیت، ب راستی ژی ههچ نومیده ک دیار نه بوو، بی نومیدی وهکی لافاوه کی ژ هه ر لایه کی رادبوو و ب هیزتر و هیزتر لی

دهات و نهو دخهندقاند. ب دريژاھيا ژيي خو ب تني چل رۆژان بژيت و پاشي...
ههتا مرنى د هزرا فان چل رۆژان دا بيت، ههمى نهگهريڻ خوشيڻ وي ب تني
نهفه بوو، ب تني خوشيهكا چل رۆژي، نهو ژي دهست كرن دناف دهستين
مريهكي. خوشي يا ههمببزرنا زهلامهكي كو سهري وي ليډاينه.

(من گرتي نهحمهدي ههسپ زفراندهفه و ههفساري وي كره د دهستي خوداني
دا ههر جارهكا دي ههتا دويماهيكا ژيي خو نهشيڻ وي ببينم، نهحمه دى بو
دهشت و زوزاناخو زفريتهفه. نهز ژي وهكي بهرهكي بنى بيري دقيت د في
كوچكي دا بمينم و رۆژين خو بهژميڻم. بو من ژيان بى رامانه. لى نهحمه د
ههسپي نادهتهفه. دى ل پيش چافين من سهري وي ليډن، دى سهري وي يي
خويناوي ب دارهكيغه ههلاويسن. دى كوم كوم خهلكي ئيننه تهماشايي. رهين وي
بين زيږين دى د خويناى دا گهفزيت) بفي رهنگي گولبهاري دگهل خو دگوت و
روندك دباراندن:

(دى كهلهخي نهحمهدي لسهري كهلهي هافيژنه خاري. دا بگههپته بنى
فرهكي و پرت پرت بيت...).

گولبهاري بى گيان هزرا ريكهكي بو نهحمهدي بوو. دى چهوا شيت وي رزگار
كهت؟ نهو نهحمهدي كو وي دل نهدهيلا ماچي بكهت. خو دلداري ددا:

(بهيله نهو بژيت، بتني نهگه ر تا مرنى ژي نهوي نهبينم، بهيله نهو ساخ
بمينيت، بهيله نهو ساخ بمينيت..... خودى بكهت هندي رهفدهكا گورگان زاروك
ببن. ههما نهو ساخ بمينيت و ساخلام بيت. نهو بمينيت... بلا نهز بمرم. ئيمكان
ههيه ئوميدك ژي ههبيت، ئايا دى بابى ميسا بهگى هيليت هوسا ساناھي كوري
وي بكوژن؟ پا بهگين كورد.... ميسا بهگ بوويه پى ترانكى دهستي وان. نهگه ر
بچن و سهر خاترا سهري ميسا بهگي و سوفى، داخازا ههسپي بگهن، چي دبيت
خهلكين ئاگري قاويل بن و ههسپي بدهنه فه.

خهلكين چيبي گهلهك سهرهق بوون و گوهداري يا هيچ كهسهكي نهكرن،
نهگه ر كهسهك چووبا سهر بهختي وان و داخازا هاريكاريي كريا بى ئوميد و ب
دهستين خالي نه دجوووه. ههر تشتهك د چيبي ئاگري دا لسه ر داب و نهريتا

هاتبوو دانان. كهسهك نه دشيا وى سنورى بشكينيت. نومېدهك د دلى گولبهاري دا پيدا بوو. و پاشى ژنشكه كيښه تشتهك هاته د هزرا وى دا:

(نهگه نهز بچم و داخازا ههسپى ژ چيايى يان بكه نايا دى ناخفتنا نافرتهكا وهكى من شكينن؟ نهگه بهگ ژ بابى من ترسيان وبو لايى چياييان نهچوون نهز ب خو دى چم... نهز ب تنى دى چمه دهف چياييان... دى نهحمه دى خو رزگار كه م. نئيدى تا مرنى وى نابينم، دفتى فى بابتهتى بو مروڤهكى شارهزا فهكه م. يان ژى پهيامهكى بو بابى ميسا بهگى فرى كه م كو بو لايى چياييان بچيت، يانژى دفتى نهز بچم....)

نهوئ شهفى ب پهريشانى و دودلى دهست پيكر بوو. براى خو يى دهى بابى، يوسف، گهلهك دڤيا. نهگه گرږيا فى نهينى لدهف وى فهكهتهفه نايا نهونه دكوشت؟ چى دبوو باوهرى يا خو دابايى؟ يوسف دگهل وى دهاته دهف چياييان؟ من گرتى يوسف رازى بوو و نايا چيايى وى وهكى بارمهته ناگرن؟ نايا نهگه نهو ب تنى بو لايى چياييان چووبا نهو دهسته سه رنه دكر؟ گولبهاري لسهر خاترا وان هزرا خو سه رزه نشت كر و گوټ:

(نهز بهرامبهرى چياييان ب نارهووى هزر ناكه م نهو نه وهكى بابى منن. نهگه ميهفان بى يان ژى بو خزمه تهكى بچيه وږى ته ناگرن. نهو لسهر خاترا نافرتهكى كو بو داخزهكى ههوارا خو بگه هينيته وان هيچ ناراحه تيهك دروست ناكه ن و ههر شولهكى ژى دژى وان بكه ت دهست لسهر وى بلند ناكه ن.)

رابوو و بهرهف ژوورا يوسفى چوو، هيشتا نه نفست بوو؛ مژويلى تيژ كرنا شهمشيرهكى بووب كارتىكى و نهخش و نيگارين وى بهرراق دكر. چافين وى ب گولبهاري كه تن و گرنژى و گوټ:

- چ چيبووويه گولبهار؟ خير بيت.

گولبهار چوو و ل تهنيشت دانيشت. يوسفى بهژنهكا بلند و ديمهكا زراف و زهره هه بوو. ب رويهكا فهكرى ميژه كره گولبهاري، و چافين وى پر بوون ژ پرسياران. گولبهاري دهستين خو ل نهستويى براى خو ئالاند و كره گرى.

پشتى چهندهكى يوسف ب دهنكهكى سر و سار گوتى:

- چ چی بوویه گولبهاری؟ بوچی دکه په گری؟
گولبهاری گوت:

- که سه کی کو چاره کی بو نیشا من ببینیت تویی.

یوسفی ب چافین خو پین که سک میزه کره گولبهاری و گوتی:

- نیشا ته چیه؟

لیقین گولبهاری له رزین؛ ماوهیه ک بی دنگ ما و پاشی گوت:

- ب تنی نه گهر تو بشی من ژ مرنی رزگار کهی

یوسف ب چاره کی دست و پین خو به رزه کرن و ب نیگه رانیقه گوت:

- کچی، تو ژ چ تشته کی دناخفی؟

گولبهاری گوت:

- بابی من دقیت سهری وان لی بدت، دقیت نه هیلین، بچین و داخازا هه سپی

ژ چپایی یان بکهین، نه گهر نه داخاز ای ژ وان بکهین دی دهنه فه.... یوسف

برای من زه لاهه کی باش به، پیکفه بو لایی چپاییان بچین، دی نیی؟...

گولبهاری بله ز دناخفت و دهره تی نه ددا یوسفی.

یوسفی گوت:

- کچه کا باش به. ته چ شوله ک ب وان ههیه؟ بابی من ماف ههیه. نه و

خایین و دی سهری وان لی دت. ته چ مهرم پی ههیه.

نیگسه ر ناخفتنا وی بری. راست و راست میزه کره گولبهاری و هه وار کر:

- نهی گولبهار... نهی؟

گولبهاری ب دهنه کی کو ب زه حمهت دهاته بهر گوهان گوتی:

- نه ری. ...

یوسفی له ز کر و لسهر بیان راوه ستیا و گوتی:

- نه و نه حمه ده؟ یا وه سا. .. دی بابی من ته کوژیت، دی ته کوژیت، دی بابی

من ته کوژیت، دی هه ر ته کوژیت.

يوسف ل دريژاهيا ژوورئ دهاټ و دچوو و ههر ساتهك كو دچوو پتر توره
دبوو و شان و سينگي خو دكيشا و ههروهكي پارچهكا ناسنييا كهل لقي دهستي
دكته د دهستي دي دا، لدويف نيك دوباره دكر:

- دي بابي من ته كوژيت، دي ته كوژيت، دي ههر ته كوژيت. ...

ههروهكي ههزيان بيژيت ههر دوباره دكرو ساتهكي زي نارام نه دبوو. ژترسان
چافين وي سور ببوون و.

گولبهاري هزر دكر كو يوسف شيت بوويه و هشياريا خو ژدهست دايه و گوت:

- كوره، تو دين بوويه؟

يوسفي بدهنگهكي بلند كره كهني و گوت:

- تو دين و شيت بووي، تو، تو، تو شيت بوويه، دي بابي من ته كوژيت. ..

گولبهاري بهژنا خو بلند كر و ب نه ترسيقه گوتي:

- يوسف، يوسف، يوسف دي ل گهل من هيي كو داخزا ههسي بكهين يان نه؟
يوسفي گوت:

- تو شيت بوويه، شيت.

- نه گهر ههسپ نه ژفريتهفه دي بي نهرئ و نهرئ سهرئ نه حمه دي ليدهن و
پاشي نه ز زي دي خو كوژم.

- پيټفي ناكهت تو خو بكوژي - دي بابي من ته كوژيت، تو خو نه كوژه، نه ز
بو شه گهراندنا ههسي دگهل ته نائيم، دي بابي من ته كوژيت... چ پيټفي ناكهت
تو خو بكوژي، چهوا چي دببت گولبهار. ..

يوسف تيك چووبوو؛ ترسا بوو، ترس و له رزيوسفي گولبهاري زي
ترساندبوو، گولبهاري دهستي خو بره بهر دهمانا يوسفي و ب پهريشانيشه
گوتي:

- من هيچ نوميدهك ب ته نه ما، لي براي هكي باش به و نهفي نهيني بو
كه سهكي ناشكه را نه كه ي. ...

- دي چهوا ناشكه راكم گولبهار....

- يوسف د باره دوخه كې سهر دابوو، د پهريشانيه كا خراب دا بوو، ههروهكې
 بالندهكې بچويك كو دناف دهست و بالين خودا خو تيك بربيت.
 گولبهاري نهف هزره ل برايي خو نه دكر. تا رادهكې مهزن زيرهك و نه ترس و
 مروقهكې خودان مي راني دهه ژمارت.
 - ببينه نهز چهوا هاتمه خاپانندن؟ نه گهر يوسف بچيت و هوپر و گر هه ميي
 بو بابي من بيژيته فه؟ كي دزانيت؟ ب جارهكې بزدايه. چي دبيت ژ ترسا هه
 شولهكي بكهت.

★ ★ ★

كوچكا بايه زيدي ل بلنداهايا گرهكي به ريف باشوري هاتبوو نفاا كرن. ژووردا
 نهالهكا دژوار لي هه بوو. ل دويماهيكا وي دهشتهكا به رفره لي هه بوو كو باژيري
 مهزني بايه زيدي دگهل شه قامين مهزن و به رفره لسهر هاتبوو نفاا كرن.
 باژيري بايه زيد ژ باكوري تاكو روژه لاتي ب خانين ناخي ب پشستا ناگريي فه
 بوو.

چريسك و گوريپن دكانا هه سويي ناسنگر كو لسهر ته خته به ركه مي مهزن بوو
 هه شهف دهورو به رين خو روناك دكرن. هه شهف تا سپيدي چريسكين ناگري
 كوم كوم ژ دوكانا وي دهر دكه تن و تاريخي يا شهفي دبرين. هندهك جاران گوري
 وهكي لافاوهكي بوون و هندهك جاران زي وهكي ريبارهكي نارام لاپه رين تاريخين
 شهفي دبرين.

هه شهفهكا كو مه حمود خان ب كهيف با ژ په نجه ركي را دنيرييه
 ريژت ناچريسكين دوكانا هه سوي د دلي تاريخيا شهفي دا، كه سهكي نه دزاني زيي
 هه سويي ناسنگر چه نده دگهل پينج كورين خو د دوكاني دا شول دكر و
 شه مشرين زي رينين ب هيژ و تيژ چي دكرن.

ژ روژا كو هه سوي خو دنيا سي نيك پينگاف به ريف كوچكا شاه و خان و
 به گان نه هافي ژت بوو. ل هه يقين رهمه زانان روژي نه دگرت. نقيژ نه دكر، چ جاران

دوعا نه دخواند، هندهكا دگوتن ناگر په رسته. هندهك شفافان پف دكره كويرها
ئاگرئ دوكانا خو. هند پف دكرئ تاكو دوكانا وى ژ چريسك و گوريين ئاگرى
تژى دبوون. هندافى ئاگرى ددانىشت و دهستين خو فه دكرن.

هافين با يان زستان حهسو گهلهك جل و بهرگ نه دكرنئ. ب تنئ شالهكا
زفرلدور لهشئ خو دپيچا و شالهكا سور ژى ل پشتا خو گرئ ددا.

گولبهارئ ب بئ نوميدى ل په نجهركئ دنيرى، باژير ههمى د خهوهكا شيرين
دابوون. چريسكين ئاگرى ژ دوكانا حهسوى تيژ و فهبر دئ تاريخيا شهفئ
بريندار دكر. سوفى ژ نيچا دلى ب بلورئ كينا ئاگرى لي ددا.

ژ دوير دهست، ژ دويماهيكا دهشتا بايه زيدي ههسپهكئ سهركيش و ترساي و
بيتاب ب توردهيشفه دسههئ.

گولبهارئ گوت:

- سوفى

سوفى بلورا خو دانا سهر ئوردى و گوت:

- گيانئ سوفى

گولبهارئ گوت:

- هيچ نهمايه سهري هوه لي بدن، ئايا چ چاره نينه؟

سوفى بهر سف دا:

- چ چاره نينه.

گولبهارئ گوت:

- بو نمونه نه گهر تو بچى و ههسپى ب زفرينهفه و سهري كه سهكى
لينه دهن. ..؟

سوفى گوت:

- نابيت. ههسپ نازفرينهفه. سوفى گورى لي ف و دهفئ ته يئ شرين بيت.

ئهوئ شهفئ نهو و سوفى ماويهكى دگهل ئيك و دوو مان. نهسوفى تشتهك

دگوت و نه گولبهارئ. تا كو لدويماهيكي گولبهارئ گوت:

- تشتهكى ب فى رهنكى تا ئه فروكه رووينه دايه.

و جاره‌کا دی ب دهنگه‌کی ئارام و لاواز درېژه دا:

- ئەفه رهوا نینه، ئەفه سته‌مه، گونە‌هه، ئیمکان نینه، خوزی ئەف کوچکه
 سه‌ر و بن بیت. ئیدی دهنگی وی ب ئیکجاری فه‌تسی.

سوفی ب دهنگی خو یی نه‌رم دگهل دهنگی ئارامی وی بوو ئیک دهنگ و گوت:

- ئەف کوچکه سه‌ر و بن بیت.

گولبهاری گوت:

- هه‌ر چ چاره نینه سوفی؟ ئەگه‌ر ئەز ب خو بچمه چیایی بو لایی ئوجاخی
 و بیژمه وان ئەحمه‌د و سوفی داخازا هه‌سپی دکهن؟

سوفی جاره‌کا دی گوت:

- چی نابیت.

گولبهاری گوت:

- چه‌وايه بچم و بکه‌فمه سه‌ر ده‌ست و پییت بابی خو کو ژ هه‌سپی ببوریت.

سوفی گوت:

- چی نابیت، خوشتفیا من، کچا من، گیانه‌ک هنده ب نرخ و بها نینه. سوفی
 گوری ده‌فی ته‌ ببیت کو پی هنگفینی دخوی... سوفی گوری که‌زیین ته‌ بیت،
 زی‌رینا من، سوفی گوری چافیین خه‌زالی و نی‌رینیین ته‌ ببیت... هه‌ی به‌ژن بالا
 ونازک شرین، هه‌ی شاهزاده یا من، هه‌رتشته‌کی چاره‌سه‌ریه‌ک هه‌یه، ئی ب تنی
 مرنه‌ کو چاره‌سه‌ری نینه، هه‌ی سوفی گوری خه‌م و دلته‌نگیا ته‌ بیت. بو ته‌ ب
 فی ره‌نگی باشته‌... سوفی لدوریی ئومیدییا ته‌ بزفریت. ...

گولبهاری ئاخینه‌کی ژ نیفا دلی راهیلا و گوت:

- دزانم بقی ره‌نگی باشته‌. ئەز دزانم زوی یان دره‌نگ دی بابی من سه‌ری
 هه‌وه ئی ده‌ت. سوفی چ نه‌مایه‌ کو سه‌ری هه‌وه بکه‌فیته‌ بن شیرئ تیژ. دی ئەز
 ژ هی‌م و لسه‌ر ئا‌خا هه‌وه‌ خو کوژم. سوفی که‌تمه‌ د به‌ختی ته‌ دا ری‌که‌کی،
 چاره‌یه‌ک. ..

سوفی ئیدی چ تشتهك نهگوت. گولبهاری بیی هندی کو هایژ خو هه بیت هه ر
دگوت و هیفی دکر، لی بهرسف ژ بهری دهاته دهری و ل دهفی سوفی نههاته
دهری.

پشتی کو گولبهار ژ سوفی جودا بووی، سوفی بلوری خو هه لگرت و هه تا
سپیده لیذا.

گولبهاری د پهنجهری را میزه دکره تاریکی یا شهفی. جارهکا دی نیریه دوکانا
حهسوی. د دویراتیی دا چیایی ناگری وهکی گوریهکا ناگری بوو. جارچار هه ناسه
لی ددا و بهژن و بالا خو دیار دکر. چریسک ژ دوکانا ههسوی بو تاریکی یا
شهفی دریژتن. دهنگی چنگ چنگا چه کوچی دگهل دهنگی هه ناسین ناگری تیگهل
دبوو.

گولبهار نارام نه بوو. ب هه می گیانی خو، ب هه می هزروشیانیت خو لدیف
چارهسه رییهکی دگه ریا. ژ بالنده یین نهسمانان تا کو مارین ناخی داخزا
چارهسه رییهکی ژی دکر. ژنشکه کیفه هزرهك لدهف پهیدا بوو. گوت:
- نهف ههسویه ناگریه رسته. نهفسونبازه، مروقهکی باشه، بهلکی بشیت
چارهسه رییهکی بو فی نیچی پهیدا بکهت.

بو دهرفه بهزی، بهرف دوکانا ناسنگه ری ب ری کهت. ژپشتا چریسکین ناگری
بو ژوورادوکانی نیری. دوکان تژی ببوو ژ گوریین ناگری. ههسو وهکی هه می
جاران ژ کهمه ری تا سه ری یی رویس بوو. ده می کو چافین وی ب گولبهاری
که تین حیبه تی نه ما. ب دهسته کی خو هنبانا کیره ی گرتبوو و پف دکره کیره ی
بیچهك زقری و میزه کر، ههروه کی ژ میژوه ره ل هیفیا گولبهاری یه. دیم ی وی
فه بوو. کیره هه بهردا. بو چند ساته کا میزه کره ناسنی د کیره ی دا، پاشی ناسنی
سور بووی د چالکا کیره ی دا ئینا ده ری و دانا سه ر سندان ی و دابه ر ماهولا.
دوکان ژ چریسکین ناگری بهرزه ببوو.

پشتی ماوهکی و ههروه ساکو گرنژین لسه ر لیقین وی بوون گوتی:
- گولبهار خاتین تو ب خیر هاتی.

روویڤن گولبهاری گهش بوون، ژ بهرکو دهنگی حهسوی گهلهك یی گهرم و دوستانه بوو. و ژ دهستیکی، چیروکا ههسپی ههروهکی روویدای بو فیهگیرا.

حهسوی گوټ:

- دزانم.

پاشی ههر تشتهکی کو د هزرین وی دابوون سهبارت نهحمه دی و میسا بهگی و سوفی ههمی بو حهسوی فیهگیرا.

حهسوی گوټ:

- دزانم.

پاشی ژ نهفینداریا خو دگهل نهحمه دی گوټ و سهرنه انجام:

- حهسو ئیدی نزانم چ بیژم و چ نه بیژم.

پشتی ماوهکی هزر کرنی درپژی دا و گوټ:

- پشتی هفتیهکا دی رۆژا نهینی دی بابی من سهری وان لیدهت، ئایا چ ریگه چارهیهك ههیه؟

حهسوی بهرسف نه دا، راوهستیا بوو و هزر دکر. هییدی هییدی گوریڤن ناگری د ناف دوکانیدا رهش بوون، ئاسن سار بوو؛ وهکی بهستی، لی حهسو ل جهی خو نهلقی.

ب دهنگی ئاوازا دیکلا حهسوی سهری خو بلند کر و گوټ:

- سوبههی وهره فییری... دی ههر ریکهکی پهیدا کهین، دی چاره سهریهکی بینینهفه.

حهسوی ب گوټنا فی ناخفتنی چراههك د دلی گولبهاری ههل کر.

تافل سهر شاخین ناگری روینشتبوو. سوزهکا سار ژ چیا بهرهف دهشتی دهات. گولبهاری هزر دکر چ جاران نابیته ئیقاری. ل پشت په نجهرکا سهراییی، کو بهرامبهری دوکانا حهسوی بوو، روینشتبوو بیی هندی کو بلقیت، بو دهرقه دنیری و ل هیقیا حنیرهکی بوو.

کومهکا بالندیڤن سپی ل پیشیا دوکانی دفرین، کومهکا دی، کومهکا دی ژی، ئیکا دی... شیناتیا نهسمانی سپی دبوو ژنشکهکیقه دهرگههین کهلهی ههمی

فهدببون، گولبهار و نهحمهد ل هندافى دهرىاچا كوپى ل جىايى ناگرى د هيلينين ههلوييدا دهستين خو دناف دهستين نيك دوو دديتن. بهرامبهرى نيك و دوو دهاتن و ب شاهيهكا مهزنفهدگرنژين....

ئهوئى رۇژى تا كو ئىفارى هيچ حنيرهك ل دوكانا حسوى رووينهدا. گولبهارى خو د گوريين كينهتوزين ناگرييدا دديت و چ ئوميدهدك نهبوو كو ئهو رۇژ ب دويماهيك بيت. شولى گولبهارى ژ دهست دمرچووبوو، رهوشا وى گهلهك خراب بوو. ب ئىكجارى ژ دهست و پيا كهفتبوو؛ نهديشا لسهر جهى خو بلقيت. ديكلنى نيشا شهفى دخواند. گولبهارى تىكچوبوو وب لهنگى دهستى خو ب ديوارى فه گرتبوو. دلى وى وهكى دلى چويچكهكى ليددا. بولايى حسو چوو. دهمى كو چافين حسوى ب گولبهارى كهتى دگهل خو گوت:

- ههى ههوار... ب راستى من نهذزانى شول گههشتيه فى رادى. ئهف كچه ب نيك رۇژى ژ دهست دهركهفتيه.

حسوى هندى بزاف كربوو نهشبابوو ريكهكى ببينيت لى گولبهار ب رهنهگهكى دنييره وى كو نهديشا بيژتى ئهفى بابتهتى چاره نينه. لدويماهيكى گوت:

- كچا من بهرى كو سهرى وان ليبدن، بو فهگهراندنا ههسپى دى ريكهكى بينمهفه. ل گوندهكى ژووردا و لسهر ريكا كاروانيان، پيرهكاروانيهك ههيه؛ بو لايى وى ههره و فى سهرهاتى بو فهگيره.

گولبهارى گوت:

- ئهز پيرى كاروانى نانياسم، ههروهسا ئهو داخازا كهسهكى وهرناگريت.

پيرى كاروان گهلهكى پير بوو. رهين وى يين سپى وهكى بهفرى ل بهر تافى دتهيسين. ب شهف و رۇژ لسهر كهفلهكى ستوير و مهزن كو هرويين دريژ ههبوو درونيشت. پشتا وى چهماندى بوو. داركازهكا گهلهك بلند لبهردمرگهه مالا وى بوو. ئهف كاژهزى هندى پيرى كاروان يا پيروز بوو. بهلكى زى پتر. خهلك تشتهكى زور ژ كهرهما كاژ و پيرى كاروانى فهدگيران. چهند پينگافهكادويرتر ژ كاژى ريكهكا مهزن يا كاروانيان لى ههبوو. ههمى ئهو ريكين كو ژ عهرهستان، تهرابوزان، و ژ ههر لايهكى دى دهات ههمى د فى خالى دا دگههشتنه نيك. ريكين

کو بو ئیران، کافکاس، چین و ماچین دچوون ههمی لښیری دهرباز دبوو. ههر کاروانیهکی کو ل فیږی دهرباز دبوو، ههر کهسهکی با، ژ ههر ئوجاخ و بنه مالهکی با، کیم یان زور، هندهک پاره وهکی خیر و دوعا ل ژیر فی کاژی دهیلان، کهسهکی ژی دست نه دکره وان پاراو پارهکی زور لښیر دارا کاژ کوم دبوو تا کو رږژا جهښنی هاتبا. د وی دهمی دا پیږی کاروانی نهو پاره کوم دکرن و دناف ههژار و بی کهسان دا دابهش دکر. هیچ کاروانیهک بیی دانانا پارا ل وی ریکی دهرباز نه دبوو. ههزاران چیروک سهارهت پاشه رږژ دکا ب ترس و هوفانه بووان کهسین کو بیی دانا پارا ل ویږی دهرباز دبوون دهاتنه فهگیران.

ههر شهف ل هنداف دارا کاژ نهستیږا باکوری تا دهمی سپیدی یاگهش بوو و ریڅ نیشا کاروانیان ددا و دگه هشته ههوارا وان کهسین کو ریڅین خو بهرزه دکرن.

حهسوی گوت:

- ههر تشتهکی کو دپیژمه ته ههر وی تشتی فهگیره. نیمکان ههیه.

گولبهار بو ویږی چوو، ماچی کره دارا کاژی و پیلاقی بهر دهری مالا پیږی کاروانی. دوعا و سلاقیښ ههسوی گه هاندن. پیږی داخازا وی وهرگرت. چافیښ کهسین پیږی کاروانی وهکی نهستیږهکی بوون، نهو ب خو ژی وهکی کانیهکا ساف و زهلال بوو. پاک و پاقر. گولبهار لبهرامبهری پیر لسهر چووکان روینیشت سی جارن ماچی کره ملی وی و گوت:

- پیږی من، کاروان سالاری من، هاتیمه بهر ناخا پییت ته، کاروان سالاری من دهشت و چیا سهرگهردان مایمه. هاتیمه بهر دهری مالا ته. من ریڅا خو بهرزه کریه و گیژ و سهراسیمه مایمه. کاروانسالاری من لسهر چیاپی ناگری باهوژی ل مه دایه، تو نه گه هیه ههوارا مه نه ههمی دی ژناف چین. بالندهکا بی چهنگم، من لسهر تایهکی ژ تایین دار کاژا بهر دهری مالا ته دادایه، بالندهیښ ب هیژ و چهنگ تیز لدویف من هاتینه کو جهرگی من دهربینن.

رهوشا خرابی گولبهاری کارتیکرن لسهردهرونی پیږی کاروانی کر. جوانی و گهنجاتیا وی دلوفانی نیخسته بهر دلی پیږی و گوت:

- ئىشا خو بو من بېژە، چىروكا خو فەگىرە كچا من.

گولبھارى چىروك ژ دەست پىكى تا دوپماھىك بو پىرى فەگىرا. پىرى دەستەك ب رھىن خو كىشا و چوو د ھزراڧا. پاشى مېزە كرە ئەستىرا باكوورى. ئەستىرەكا درەخشان بوو و ھەروەكى پارچەكا ئاگرى كەسك ل ئەسمانى جىگىر مابوو. گەلەك ھزر كر. لەشى گولبھارى كو لەسر چووكا روينشتبوو بى بزاڧ مابوو پىر ئاخفت و گوت:

- ھەرە كچا من، بەرى كو سەرى ئەحمەدى لېدەن دى ھندەك روويدان چى بن. بەرى كو مىسا بەگى و سوفى بكوژن... ئەستىرە نىقاوى تارى يە و نىقا دى گەشە. ھەرە كچا من دى خودى داخازا تە ب جھ ئىنيت و دى گەھىە مرادا دى خو، ھەرە بېژە ئاستگەرى رىكە چارەھەك بو فەگەرانا ھەسپى ھەيە. بىژى بىتە فىرى.

گولبھارى وپرى ب جھ ھىلا. سەرى وى دزفرى، ئەو چرايى ئومىدى كو ددى دا بوو گەش ببوو. بو كەلھى چوو و ل ھىقىي ما. خوشى و شادى د دى ويدا وەكى لافاوەكى رابوون. ب پىرى، ب ئاستگى، ب داراكاژى، ب ئەستىرا باكوورى، باوھرى ب وان ھەمى تىستان ھەبوو. بابى وى ژى چەند پتر دبورى و رۇژا سىدارەدانى نىزىك دبوو پتر توره دبوو و ھەرىي تىك چوويى بوو. كەسەك نىزىكى وى نەدبوو، دگەل كەسەكى نەدئاخفت، ب تاك و تەنيا ل كوچكا خو دروینىشت. ئەگەر دەنگەك چووبايى سەربخو توره دبوو و خەبەر دگوتن. رەنگى وى زەر ببوو، پىشتا وى چەما بوو. تىشتى كو ئەو د ئازرانڧ، ئەو تىشت كو ئەو چەندە ب سەرى ئىنابوو، ھندەك تىشتىن بەرزەونھىنى بوون كو دقى ئارىشا مەزن دا پەيداىبوون و ھەست دكر كودى نامىس و شەرھفا وى لەكەدار بىت. لى ئەو چ تىشت بوو ئەوى ژى نەدزانى.

★ ★ ★

گولبهار بیی هندی کو خو نیشا مه موی بدهت لبهرده رگه هی زیندانی راوه ستیا بوو. شهف بوو، چریسکین ناگری کوم کوم ژ دوکانا ناسنگه ری بو دهرقه دهاتن. نه ستیر، د فی شهفی ساف و ساری چیا یی ناگرییدا هویر و گر د پانتایی یا نه سمانی به لاف ببوون، دنیا بی دهنگ و هیمن بوو. ب تنی با زی نه دهات گولبهاری بیی هندی کو بنقیت تا سپیده ل بهر په نجهرکی مابوو. دگهل هلاتنا تافی نیزیک بوو ژ خوشیاندا دلی وی راوه ستیا بوو. پستی چند ساته کا ناسنگه ژ دوکانی بهرده ری دوکانا ناسنگه ری راوه ستیا بوو. پستی چند ساته کا ناسنگه ژ دوکانی دهرکه فت، لسهر پشتا هه سپی سیار بوو و نیکراست بهر هف چیا یی ب ری که فت. گولبهاری دزانی دی بو کیه چیت، ب تنی دفی هزری دابوو کو نایا دی هه سپی ل گهل خو نینیت یان نه؟

دهنگ و باسین هسوی دگهل پیری کاروان کو بهر هف چیا یی چووینه بو هندی کو هه سپی ب زفرینه فه ل سهرانسه ری دهره ری به لاف بوو، چیا یی ناگری ب جاره کی که ته د خوشیان دا. هسو بیت و دلوفانیا پیری کاروانی د گهلدا بیت و بو چیا یی یان ببهت و ده ستالا بزفریته فه؟ نه فه تشته که کو چ جاران چی نه بوویه و چی نابیت.

نهو که سی کو دلوفانیا پیری کاروانی نه دیتی بگریت و دگهل نیک و دوو بکهت و ماچی نه کربیه ناخا بهر پییت وی ل دهیک نه ببوو. مروقه کی وهسا د وی دهره ری دا نه بوو. ده می کوبه گین کورد و بابی میسا به گی گو ه ل فی دهنگ و باسی بووین نیکراست کالکین خو کر نه پی وکه په نین خو لبهر کرن و کلا فین هوریی لسهر کرن و دگهل سیارین خو ریژتنه د باژیری بایه زیدیدا. لی هیچ که سه کی نه گه را فی چه ندی نه دزانی. پیری کاروان ب فی مه زناهی و پایه بهرزیی چه وا خو تی که لی فی شولی کریه؟ پیری کاروانی چ په یوه ندی که دگهل نه فان جوړه ناریشان هه یه؟ چ جاران نهو مایتی کرنی دکاروبارین فی دونیا یی دا ناکهت. هیشتا سی رۆژ مابوو بو هندی کو سه ری زیندانی لی بدن. نه گه ر هه سو یی ناسنگه ر تا وی ده می نه زفریبا فه نهو خوشیا د ناف دلی خه لکی دا نه دما.

دهمی کو مهحموود خانی گوھ ل فی دهنګ و باسی بووی ژ تورهیی شیت بوو. هەر تشتهکی ژ دهفی وی هاتی گوته پیری کاروان. دګهل خو هزر دکر: - چهند رۆژ بو ئەینیئ نه‌ماینه؟ ههروهسا خه‌لکین چیاپی هه‌سپی نازفرینه‌فه. و ئەو گورګین درنده هیچ ریژی ل پیری کاروانی ناګرن، ب تنی ئەګهر ئەو ب تنی ژی بچیت هەر هه‌سپی نازفرینه‌فه... ئەګهر ژی زفراندنه‌فه....

مهحموود خان دناقه‌هرا ستوینین مه‌رمه‌ریین دناف که‌لهی دا و لسه‌ر رائیخین ره‌نگاوره‌نگ بو سه‌ری و خاری دهات و هه‌وار دکر: - ئەګهر ژی بین... ئەګهر ژی بزفرین، هه‌سپی لبه‌ر ده‌ری مالاً من پراګرن، خودی ئیکه و نابيته دوو، دی رۆژا ئەینی و لسه‌ر بانئ بورجی سه‌ری وان لیده‌م و که‌له‌خی وانژی دی هافیژمه به‌ر سه‌یا... ئەو که‌سانه‌کن کو لسه‌ر خاترا هه‌سپه‌کی دزی شاهئ ئوسمانیا به‌ژنا خو دیارکرینه. د فیت دتاری و روناھیا سپیدی خوینا وان بیه ریژتن. دئیک جه و دګهل ئیک، ئەو می بوور و ئەو یاخی و ئەو سوفیی هه‌زارسالی....

د ئیقاریا رۆژا چارشه‌مبی حه‌سوی هه‌سپ ئینا و لبه‌ر ده‌رګه‌هی مه‌زنی که‌لهی ګریدا.

خوشی و شاهی د کولان و شه‌قامین باژیری‌دا بلند بوون. خه‌لکی جلکین جوان ونوی لبه‌ر کرن، ژنا خو دزیر و زیقان دا ناراستن.

ګولبه‌ار که‌له‌ک شاد ببوو. بی هندی کو بنیریته مه‌مۆی بو لایی ئەحه‌مه‌دی به‌زی. چ ئاګه‌ه ژ تیکچوون و ګه‌ورینا ره‌نگی مه‌مۆی نه‌بوو، چافیین وی بین ره‌ش و جوان تزی خه‌م و کوفانی ببوون، دناف خه‌ما خودا ب تنی روینشت بوو. ده‌می کو ب په‌ریشانی کلیل لبه‌ر شالا خو ئیناینه ده‌ری و کرینه دده‌ستی ګولبه‌اری دا ده‌ستین وی نه ب فرمانا وی بوون. کلیل د ناف ده‌ستین ګولبه‌اری‌دا به‌لاف بوون. مه‌مۆ به‌ره‌ف ده‌رفه ب ری که‌ت. ده‌می کو لبه‌ر ده‌ری که‌لهی چافیین وی ب هه‌سپی که‌تین هاته سه‌ر خو. هه‌سپ ل به‌ر ده‌رګه‌هی مه‌زن هاتبوو

گریدان و سهړی خو بلند کربوو و بیهن دکر. ژ وی دهمی کو فهگه ریا بوو کهسهک نهچووبو لای وی. زین و بهرگین وی د تاریکی یا شفی دا دتهیسین. مہموی ب چافین خو یین پر هہیبت میزه کره هہسپی. نهگه ر خو رانهگرتبا دا چیت و ب شہمشیری سهړی وی ژ لهشی وی فهکته. نهف هہلوپسته ژئ دویر نهبوو. دست ب شہمشیری وب کینفهلدورهہسپی دزفري. لهشی وی د خوهی دا تهر ببوو هہروهکی ب جلکفه خو ل نافی دایه.

لسه ر بانی و د ژوورا فالایا زیرهفاناندا گولبهاری و نهحمه دی ئیک و دوو هہمبیز کربوون. شہف ژئ ژبهر هاتنا هہسپی ب نهورهکی شادی لسه ر وان داپوشی بوو. لافاوا نهفینیهکا پاک و نهسمانی ب رهنکهکی نهو هہمبیز کربوون کو ناگهه ژ خو نهمابوون. د دهمی مرنی ل دویمهیک نهفینی، نهفینیا ژیهکی د ساتهکی دا، د شہفهکیدا شروفه ببوو. خوینا وان د لهشی وان دا ب ری کهتبوو، تیهنهکا ب ترس لهشی وان گهرم کربوو. نهگه ر د دهرافی مرنی دا نهبان ب وی رهنگی ئیک دل و ئیک جان د ناگری عشق و نهفینیدا ب ئیک و دووفه نهدهاتنه گریدان.

ل نیزیکی دهمی فهبوونا سپیدی مہموی هہردوو د ژوورا کهفنا زیرهفاناندا پهیدا کرن. خو د کهپهنهکی مهن و پهحنی خهزالی نهحمه دی راپیچابوون و ببوونه ئیک کهس. ئیک گیان ددوولهشا دا و روناہیا نیفه تاریا بهری سپیدی ل وان ددا. مہموی دست ب شہمشیر و بی جلك، ژ توره بوونی لیثین خو ب ددانا گهزاند بوون. هہمی سمبیلین خو کیشابوو. رویی وی تژی خوین ببوون.

د روناہیا تاریکی و روناکی یا بهری سپیدی، خوشبهختیا زاروکهکا بی گونهه ل رویین گولبهاری دیار ببوون. مہمؤ وئفه تر راوہستیا. ب سهیرفه میزه کره رویی گولبهاری و هیدی هیدی کین و تورہییا وی ژناف چوون، شہمشیری بلندی خو کره د کافل و ژانکی دا و ژ ویری دویر کهت.

جارهکا دی بو لای هہسپی چوو. جارهکا دی رهین گری وی کهلین. ب سهروبهرهکی شیتانه ل دوری هہسپی دزفري. جارهکا دی خوههکا رهش و سور دا. شہمشیری خو ژ کافل و ژانکی ئینا دهری. دست ب شہمشیر و وهکی شیتا

بهره‌ف فره‌کا نيزيكي كه‌له‌ي به‌زي. چوو خوارئ، زفريشه، دهرگه‌ه ههمي فه‌كر. دفيا هندي كه‌سه‌كي كو د كه‌له‌ي داهه‌نه و نينن سه‌ري وان لي‌بده‌ن. ههر گيانداره‌كي هه‌بيت بكوژيت، خو بو لايئ زيندانئ كيشا. ده‌ست ب شه‌مشير جاره‌كا دي لهر ده‌ري ژوورا زي‌ره‌فانان راوه‌ستيا. نهو رويئ گولبه‌اري رونتر ببوو. ده‌في وئ فه‌كري بوو، ددانين وئ وه‌كي يين زاروكه‌كي بون. رويمه‌تا وئ جوانتر ببوو، پرچا وئ رويئ نه‌حمه‌دي داپوشي بوو. ده‌مي كو چافين وي ب وي ديمه‌ني كه‌تي لسهر جهين خو هشك بوو. وه‌سا دنيري كو هه‌روه‌كي نه‌گهر ژيه‌ك، هزار سالين دي بنيريت تير نابيت. لي هيدي هيدي دنيا روهن دبوو. چ نه‌مابوو ل خه‌وي رابه‌فه. مه‌موي ب سه‌يرفه دنيري گولبه‌اري. ل هزر و خه‌يالين وئ شه‌في، كو كه‌تبوو د سه‌ري دا شهرم دكر. دنيري و جاره‌كا دي دنيري. هه‌روه‌كي ئيدي نه‌شيت نه‌ف رويئ خوشتفي ببينيه‌فه. وه‌سا د ناف چافين خو تومار دكر كو چ جاران ژ ناف نه‌چيت. مه‌مؤ نهرم ببوو، نارام مابوو، شهرمزار ببوو، ژ نشكه‌كيه‌ جاره‌كا دي شيت بوو، پاشي بو چهند جارين دي زفريشه‌فه ژووري و ميژه كره رويئ گولبه‌اري و ژ ديمي وئ كو هه‌رده‌م جوانتر لي دهات سه‌ير مابوو. سه‌رنه‌نجام گولبه‌ار ژ خه‌و رابووفه. نه‌و كه‌سي كو ب شه‌مشير ل هنداف سه‌ري وان راوه‌ستيا بوو ديت، و زاني كو مه‌مؤويه. چ مه‌رمه‌ك هه‌يه؟ پتر خو هه‌مبزي نه‌حمه‌د كر. نه‌ف شوله بفي ره‌نگي ب دويمه‌يك بيت باشته‌ره. نه‌حمه‌د زي چافين وي ب شه‌مشيري تيژ كه‌تبوو، نه‌لشي. نه‌و زي خو ب گولبه‌اري گفاشت.

بفي ره‌نگي باشته‌ره، نه‌في شولي هيچ سه‌رنه‌نجامه‌ك نينه. هه‌ناسه دسينگي وان دا ناسي ببوو. شه‌مشير د روناهايا به‌ري سپيدي هه‌روه‌كي گلزيين نافي بوو كو جه‌مسي بيت. ل هيقيي بوون... ها.... نه‌و... د ساته‌كي دا دي لسهر سه‌ري وان هيتته خاري. مه‌موي سي جاران ب ههمي هيز و شيانين خو شه‌مشير بلند كر لي بو لي‌دانئ نه‌هاته خاري. مه‌موي دديت كو چه‌وا خول دورئيك ئالاندينه و چه‌وا ل هيقييا مرنئ نه.

مه‌مو جاره‌كا دى بو لايى دهرگه‌هئ كه‌لهئ چوو و ميژه كره هه‌سپى. جاره‌كا دى شه‌مشيرئ خو كي‌شا. زي‌ره‌فانان نو‌بين خو دگهورين. وهكى شپته‌كئ دست ب شه‌مشير جار بو لايى هه‌سپى دبه‌زى و جارزى ب له‌ز بو لايى زيندانئ دزفري. دهات و دچوو. شه‌مشيرئ وى يئ بلند دبرسقى. لدويماهيمكى شه‌مشيرئ خو ل به‌ره‌كئ مه‌زنئ پيش زيندانئ فه‌ دا، كه‌سپن د كه‌لهئ دا و هه‌مى خه‌لكين بازي‌ري بايه‌زيدئ گوھ ل دهنگئ هوير بوونا شه‌مشيرئ ببوون. شه‌مشير پارچه‌پارچه بوو و ههر پارچه‌يه‌ك بو لايه‌ك به‌لاف بوو. پاشى بولايى ژوورا زي‌ره‌فانان هات، چه‌ند ساته‌كئ دى ژى بئ دهنگ و سه‌رسورمان ميژه كر. ئى ئەو كين و توره‌يى لدهف نه‌مابوون. ب بئ هي‌زى فه‌گوت:

- تاف هه‌لات، ئەف خه‌وه چ ئى هات؟

هه‌ردوو د هه‌مبيرا ئي‌ك و دوو دا خو هه‌شار دابوون و ل هي‌قيئ بوون كا دئ كه‌نگى كار بدويماهيم هئت.

مه‌موئى گوت:

- دونيا روھن بوويه، رابنه‌فه، نه‌كه‌ت ئي‌ك هه‌وه ببينيت، له‌ز كه‌ن.

پاشى دهركه‌فت.

هه‌دوو ئەفئيندار لژير تافا زي‌رينا ئەفئينيئ دهركه‌تن.

گولبه‌هار بولايى كه‌لهئ به‌زى. هه‌سپ ل وي‌ري بوو، زين و به‌رگ و هه‌فسارى وى ل زي‌ر تافئ دته‌يسين. لبه‌رامبه‌رى تافه‌كا دلكه‌ش و نازك و ب هه‌مى خوشياخو ده‌ست و سينگئ خو بلنددكرن و دشه‌هئ.

گولبه‌هارئ دگه‌ل خو دگوت:

- هه‌سپ ژى فه‌گه‌ريا‌فه: ئيدى ئەحمه‌د ژى دئ چيت و چ جارين دى نه‌شيم وى ببينم، خوشبه‌ختيا هه‌مى ژيانئ د فئ ئەفئينه‌كا كي‌م ژى دا شروفه‌ ببوو، خوشى يا هه‌مى ژيانئ. ..دري‌زاهيا هه‌مى ژيانئ ژبو فئ ئي‌ك شه‌فا سوتى بوو و لسه‌ر خاترا فئ شه‌فئ زيا‌بوو.

دگه‌ل خو دا دگوت:

- ههزار جار سوپاس بو فئ تاڤا ههلاتى، ههزار جار سوپاس بو ئەڤ چيائى
پر خيرو بهرگهت، سوپاس... ئيدى بهسه ئەڤه تشتهكى كيم نينه. سوپاسيهكا
بئ سنور. ..

★ ★ ★

تاڤ ب دريژاهيا منارهكى بلند ببوو. بهگين كورد ب شاهى و خوشى، ب پيا، و
كارگرى، ب شهشيرين بلند ئيك ئيك و جوت جوت بو لايى كهلهي دهاتن. ههر
كسهكى كو دهات جارهكى ل دور ههسپى دزڤرى و دنيري و پاشى ژ ههسپى
جودا دبوو و بولايى سهرايى دچوو.

ژ سهرايا مهزن و د كوچكى دا دهنگى قهرهبالغى دهات. مهحمود خانى رهنگ
لهر نهمابوو. و ژ تورهيى فه دلهرزى و دگوت:

- ئەڤ ههسپه ههسپى من نينه گهردهنا مه ل دهڤ پيرى كاروان ژ موى
زرافتره ئى ئەڤ ههسپه ههسپى من نينه. رۆژا ئەينى و دگهل فهبوونا رۆژى دڤيت
سهري وان بيته ليدان.

مستهفا بهگ، مهزنى زيلان، ب ناخفتن هات و گوت:

- ئەز ههسپى ته دنياسم ئەى پاشا، ئەڤه ههسپى تهيه.

ئەڤ ناخفتنه بهس بوو كو تورهيى يا پاشاى ب جارهكى بريژيت.

ب دهنگهكى بلند گوت:

- ئەى بهگ. دگهل تهمه. وهسا دياره توژى ئيك ژوانى؟ توژى. .. بهگين دى

گوتن:

- پاشا مهرهما وى تشتهكى دى بوو، تو بهروفازى تيگههشتى.

پاشاى گوت:

- ئەز، ئەز بهروفازى تيگههشتم؟ هوين چ ديژن؟ ئەز بهروفازى تيگههم؟

گوتن:

- ئەستەغفرالله پاشا ئەم بەروفنازی تیگههشتین. تو چ جاران ب چهوتی تیناگههی.

پاشی بهگ بیدهنگ مان و ئەزمانین خو گرتن. خوشی د روی وانا
بهرزه بوو.
پاشای گوت:

- سوبههی رۆزا ئەینی دئ سهری وان دزیکهران کو ههسپی من بربوون و
نهزفرانديهفه ب فهبوونا سپیدی و لسهر بورجا کهلهی و لپیش چاقین ههمی
کوم و لایهنگرین ئوسمانیان، هینه لیدان. ههرونکه دئ بانگ ههلدیرا فری کهم
تاكو ل كولان و شهقامین باژییری فی چهندی رابگههینن.

بهگین کورد دهست بهرسینگ ب دلەکی پر کین و ب تورهیی فه، ژ کوچکی
دهرکهتن. جارەکا دی لدور ههسپی زفریان و ب هویری میزه کرن و گوتن:
- ئەف ههسپه ههسپی وی یه. ب خودی سویند ههسپی وی یه. ئەف نیشانه.
ئەف زین و بهرگه، ههمی تشت یی وی ب خونه. پا بوچی پاشای رک ل فان سی
زهلامان گرتیه و توپه بوویه؟ ب چ تاوانهکی دقیت سهری وان لیبدت؟
پاشی گوتن:

- بلا سهری وان لی بدت، ئەگەر ل رۆزا رابوونی (قیامهت)ی ژی بیت دی
هەر تولا وان هیتهفهکرن.

ههمی یا ب نیک دهنگ گوتن:

- راسته دی هەر تولا وان هیتهفهکرن.

خهلکی باژییری ههمی ب فی چهندی حهسیان. بانگ ههلدیران ل کولان و
بازاری ههوار کرن و ناف و تاوانا ئەو کهسین کو دی سهری وان هیته لیدان
راگههاندن.

حهسویی ئاسنگهر شیت ببوو. ماهولهکی ئاسنی ههروکی گورزهکی ژ کین و
دوژمناهی ب دهست گرتبوو. هاته بهردەرگههی کهلهی و نییری و ههوار کر:

- ئەفه ستهم و بیدادیه ئەی پاشا. ئەفه شههده زورییه. ئەف ستهم و شههده
زوری یه هوسا ساناھی بدویماهیك نائیت. بقی رهنگی تو نهشیی دریژیی پی

بدهی. ئەف ههسپه ههسپى تهيه ئەى پاشا. تو نه ژ ههژى فى ههسپى، لى ههسپ ههسپى تهيه. ئەز نهوهيى نابيژم. من ب دهستين خو ههسپ زفرانديهفه. ههسپ ههسپى تهيه.

پاشى ههفسارى ههسپى ژ دهستكى دهرگههى فهكر و بهردا و دوبارهكر:
- تو نه ههژى فى ههسپى ئەى پاشا، مرفايهتى لدهف ته پهيدا نابيت پاشا.
تو، تو، نهژ ههژى...

ههسپ بى سيار د باژيرى دا بهزى. خانى بو خانى، دوكان بو دكانى، ل ههمى بايهزىدى گهرا و پاشى بولايى مهيدانا باژيرى چوو، سهريى خو بلند كر و بيهن كر ه ههواى و پاشى ب ههمى شيانينى خو شهى كو نهرد و ئەسمان نالين. ناگرى دهنگى وى زفرانديهفه. ههسپى كوربا خو بلند كرابوو، ئيك دوو جار ههروهكى بقت بفرىت پيىت خو بلند كرن و سينگى خو راکيشا و لسهر دهستان رابوو و پاشى بهرهف چيائى بهزى و وهكى ئەستيرهكى ل پشت گهلى بهرزه بوو.
ئووين كو گوھ ل شههينا ههسپى بووين گوتن:

- كينا پاشاى نافهمرىت، ناراوهدستىت
سهربرا بقرينى خو يين مهزن و گران سهفا كرن و بو سپيدى بهرهفه دكرن.
گولبهار ب دروستاهى شيت ببوو نارامى نهبوو. ل تهلارا كهلهى ژ سپيده تا ئيفارى وهكى شيتان ب ريغه دچوو، دهمى كو بوويه ئيفار، شهف هاتيه و نههاتيه بهرهف دوكانا ناسنگهري ب رى كهفت.

حهسو بو لايى وى هات و گوت:
- چ بكهين كچا من، چ ژدهستين مه نههات. چ شولهكى دى ژى نهشيىن بكهين، پير ژى نهشيت چ بكهت، من ژى چ نهكر. چارهنفيس وهسايه چ بكهين.
هيدى هيدى فرميسك ژ چافين گولبهاريى بارين، د دلدا دگوت:
- دى دهرمانى دهمى. دى ژهريى دهمى... ژههرا مارين زهرين ناگرى. دى ژههركا وهسا دهمى كو ب ئيك چافليدان بمرىت و ههناسا وى بيته برين. ناهيلم بژيت.

بو لايى كهلهى چوو، لدويىف يوسف دگهرا و پاشى ديتفه و گوتى:

- یوسف تو شیای کارهکی بکهی؟

یوسفی ب هیچ رهنګهکی بهرسفا وئ نه داڤه. وهسا ب کین و دوژمناهی دنیړی کو گولبهار ل جهی خو هسک ما. ژ بهر دلګرانی و خه ما خو بو لایئ دهرګه هفانی بهزی. ئیسماعیلی دهرګه هفان گهلهک ریژ ئ دگرت و چ جارن ناخفتنا وئ ل نهردی نه ددا، ئ ئهوی ژی بهرسفا نه ریئی دایئ. پاشی بریار دا بچیت داخاز و هیقیا ل دهیکا خو بکهت، بهلکی نه فینیا دهیکئ شولهکی بو وئ بکهت. ئ نه، دهیکا وئ ژی نه وئرا. ههر تشتهکی کو د کهلهی دا هه بوو، ههر کهسهک و ههر تشتهک، دیوار، نه ستوینین مه رمه ری، رائیخ و لاکیشین کوردی، ب تنی پشیکین مه زنین کهلهی ژی کو چافهکا وان کهسهک و چافی دی زهری زیرین بوو و گهلهک دقیا، هه می و هه می دوژمناهی دگهل دکرن؛ ب چافی دوژمنهکی میزه دکرنئ.

ئهو پشیکا کو گهلهک دقیا و چه زوی دکر و دناڤ جه و نقینین خو دا په روه رده کرین و چافین وئ د رونا هیی دا کهسهک و زهر دبوون کره د باوهشا خو دا و گوتئ:

- پشیکا من، پشیکا سپی یا من، چاف زیرینا من، دگهل ته مه، تو ئیسا من بزانه... دقین نه حمه دی من کو ژنشکه کیفه من دیتی و ژ نشکه کیفه من بهرزه کر بکوژن، هه لویئ جیای دلسوتیئ خه مین من بوون گولبهار ههر وهسا دناخفت. پشیک د باوهشا وئ دا کوم ببوو. ههر چه ند دبوری پتر دجوو دناڤ تاریکیی دا. سه ری وئ ب دیواری بی ئومیدیئ دکهفت و ب جارهکی گیژ و په ریشان دما.

(دی سپیدی سه ری نه حمه دی من ئ دهن، پشیکا من، دی وی کوژن، ته گوه ئ هه یه؟ دی من بو دسوژیت، ئاگر بهر بوو جهرگی من، نه ز ژی دی خو کوژم پشیکا من).

پشیک د باوهشا وئ دا بوو و بو لایئ زیندانئ بهزی، پشیک میه و میه و دکر.

سوزهكا سار دهات. مه‌مۆي زيرهان خو د كه‌په‌نه‌ي دا را پيچابوو و پالا خو
دابوو شه‌مشيري مه‌زن. دي‌مي وي يي بچويك و جوان، چافين وي يين رهش، رهين
وي يين خه‌له‌ك د خه‌م و دلته‌نگيه‌كا مه‌زندا نوقم ببوو.

(ئه‌ز ژي دي سوبه‌هي سپي‌دي ده‌مي كو سه‌ري وي لي‌يدن، دي خو ژ فره‌كي
هافي‌ز مه‌ سه‌ر كه‌له‌خي وي).

ناگه‌ه ژ خو نه‌مابوو. نه‌زاني كو مه‌مۆي گوه‌ ل ناخفتن‌ين وي بوويه يان نه‌.
(مه‌مۆ ته‌ دگه‌ل من گه‌له‌ك باشي و زه‌لاميني كرينه، جاره‌كا دي ژي مه‌
بگه‌هينه ئيك...)

پشتي هنگي ب نه‌زمانه‌كي شكه‌ستي هه‌روه‌كي دخه‌ندقيت، هه‌روه‌سا كو وي
ب خو ژي نه‌دزاني چ دبي‌زي‌ت گوت:

- مه‌مۆ وي رزگار بكه، مه‌مۆ تا في راده‌ي ته‌ خاترا من نه‌في‌ت؟
پشيكي خو ژ ده‌ستين گولبه‌اري هافي‌زت و ب ده‌ستين مه‌مۆي كه‌فت، مه‌مۆ
وه‌كي شيتان لي هاتبوو.

گولبه‌اري ب گريشه گوت:

- مه‌مۆ، مه‌مۆ، شه‌مشيري دناف ده‌ستي ته‌ دا، ناگري چافين ته‌ يين رهش،
تلين ته‌ يين رند، زه‌ندك و بازكين ته‌ يين ب هي‌ز، به‌ژنا ته‌ يا بلند، ئه‌فه‌ هه‌مي
چ مفايه‌ك هه‌نه مه‌مۆ... ئه‌فه‌ هه‌مي ژبلي زيره‌فاني كرنا زينداني و به‌ر
خزمه‌ت و مننه‌تا شاهي چ مفايه‌ك دي‌تي‌يه مه‌مۆ؟... ئه‌فه‌ هه‌مي ژبلي سه‌ر
لي‌دانا چ شوله‌ك دي كرينه ! مه‌مۆ، مه‌مۆ ئه‌حمه‌دي نازاد كه‌... ته‌ چ بفي‌ت دي
ده‌م.

مه‌مۆي وه‌سا ژ ني‌فا دلي ناخينه‌ك راهي‌لا كو گولبه‌ار ل جه‌ي خو رابوو و
هشيار بووفه‌.

مه‌مۆي گوت:

- هه‌ر تشته‌كي من بفي‌ت دي ده‌ي؟

گولبه‌اري گوت:

- هەر تشتهکی ته بقییت دی دهم مهمو، دلیر و نهترسی من، ههمی کهسی من مهمو....

مهمو جارهکا دی پرسیار کر:

- هەر تشتهکی من بقییت دی دهی؟

گولبهاری گوت:

- ته چ دقییت؟ دی دهم. ههرتشتهکی ته بقییت؟؟؟؟ بتنی نهگهر نهحمهد رزگار بیت.

مهمو بیدهنگ ما. نهئاخفت. دناف خو چوو، دیمی وی د روناها چراکی دا د تهیسی. پاشی گرنزی. دهستی خو دریژ کر کو سهر و پرچا گولبهاری نهوازش کهت: لی دل نههیلا.

گولبهار چوو دهرزان دا. مهمو چ دقییا؟، ب ههمی هزر و شیانی خول هیقیا داخازا مهمو بوو. مهمو دهنگی وی هاته گهورین، ب رویهکی فهکری و ب کهیف خوشی، دلخوشیا مروفهکی کو ههمی سنورین خوشیا شکاندبیت و دزیانی دا کههشتبیته ههمی هیقی و نارمانجین دلین خو گوت:

- من هەر تشتهکی ژ ته بقییت دی دهی؟

گولبهاری ب دهنکهکی پری باوهری و بی دوودلی گوت:

- دی دهم.

مهمو گوت:

- من چند داف ژ پرچین ته دقییت.

گولبهار بی هزر کرن پرچا خو یا دریژ گرت و کره ددهستی مهمو دا و گوت:

- شهمشیری خو راکه، بره، مهمو، گولبهار لدور ته بزقریت.

مهمو شهمشیری خو راکر و چند دافهک ژ کهزیین وی برین و دانا سهر دلی خو و گوت:

- من تشتهکی دی ژی دقییت.

گولبهاری گوت:

- بیژره، گولبهار لدور ته بزفریت.

مه‌مۆی گوت:

- من دفت گولبهار چه‌تا مرنی ژی بیرهاتنا فی شه‌فی ژبیر نه‌که‌ت.

گولبهاری دهستی مه‌مۆی گرت، مه‌مۆی دهستی وی به‌ردا و بو لایی زیندانی

چوو و گوت:

- نه‌حمه‌د، میسا به‌گ، سوفی، رابنه‌فه.

ئه‌وان نه‌نفت بوون، رابوونه‌فه. مه‌مۆی قفل و زنجیرا کرنه‌فه و گوت:

- ژ ئه‌وی دهرگه‌هی دهرکه‌فن، هه‌وه هه‌تا فه‌بوونا سپیدی دهره‌ت هه‌یه.

ئه‌گه‌ر بشین تا وی ده‌می بره‌فن، هوین رزگار بووینه.

- هه‌روه‌سا کو ئه‌و د دهرگه‌هی را دهرکه‌تن مه‌مۆ لبه‌ر چافان به‌رزه بوو.

گولبهاری د وی ره‌وشی دا هیلا و ئیدی ئه‌و نه‌دیت.

بوویه سپیده. تیشکین ب هیژین تافی ژ سه‌ری چایی ناگری ل باژیری و ل

قه‌سر و که‌لها بایه‌زیدی، ددا.

سه‌ر بر گه‌هسته‌نه زیندانی، هه‌وار کرن:

- مه‌مۆ، مه‌مۆ، ده‌ری بکه‌فه و ئه‌وین کو لبه‌ره بینه کوشتن به‌ره‌فه که.

مه‌مۆی ب ده‌نگه‌کی هیمن و بی ترس، هه‌روه‌کی چ چی نه‌بوویه و ب

گرنژینه‌گوتی:

- من شقی‌دی هه‌می نازاد کرینه.

سه‌ربره‌ باوه‌ر نه‌کرن. چوونه د ژوورا زیندانی فه. لی چ نیشانه‌ک ژ وان

که‌سین کو لبه‌ره سه‌ری وان لی‌بده‌ن نه‌دیتن. بله‌ز بو لایی پاشای به‌زین. و بابته

بو گوتن. دی‌می وی وه‌کی گیچی سپی بوو.

پاشای ده‌ست ب شه‌مشیر ئیک راست بو لایی زیندانی چوو. ئیسماعیلی

دهرگه‌فان و هه‌می خزمه‌تکارین وی شه‌مشیرین خو کیشان. پاشای ژ پیشقه و

ئه‌وان ژ پشتقه هی‌رش برنه سه‌ر زیندانی. مه‌مۆی ب تاکی تنی و ب شه‌مشیری

خو هاته پیشاهیا وان و ب گرنژینه‌گوتی:

- من شفیدی ئەو ئازاد کرن، تو ب خودی نه کارهکی باش بوو من ئەنجام دای؟ من هزر دکر دی کهیف خوش بی.

پاشای نیړینهك بهردا:

- هه ی نان و خوئی یا من ته کوره کهت.

و پاشی هیرش کره سهر مه موی و خزمه تکارین وی ژی هه می پیگفه هیرش کرن. شهر و پیگدادانه کا مه زن چی بوو. لی کهسهك نه دوپرا خو نیړیکی مه موی بکهت. چار لایین وی ههر ساتهك قهره بالغتر لی دهات. مه موی ب شه مشرفه بو ههر لایه کی هیرش دکر، هه می دناف نیگدا برن، تا کو گه هشته بورجا کهلهی ئەو جهی کو لهر بوو سهری زیندانیان لی بدهن و ل ویړی گوت:

- پاشا، پاشا دی ل فیړی سی شهف و سی رۆزان ل گهل ته شهری کهم. لی چ ئەنجامهك هه یه.... من ئەو تشتی کو ل فی دونیایی دقیا ب دهست خو نیخست. بیی هیچ هیفی و خواستهك دی فی جیهانی ب جه هیلم. من گرتی چند کهسهکا بکوژم، چ مفایهك هه یه؟ من چند خزمه تکارین ته کوشتن، وهسا نینه؟ ب خاترا وه هه میا، ب خوشی بژین، سلاقین من، بو ئەو کهسین ماینه و نه ماینه، بو ئەو کهسین کو جهژ من دکهن و جهژمن ناکهن سلافا بو هه میان فری دکهن.

خو ل سهری بورجی کهلهی هافیته دینی فره کی دا. فرهك کهلهك بلند و پر شیف بوو. ئەگهرته لسهری نیړیبا کهلهخی مه موی وهکی کهلهخی بالندهکی کو بالین خو فه کربیت د هاته بهر چاف.

بهری ههر کهسهکی هه سو لسهر تهرمی مه موی ناماده بوو و پشتی وی کورین هه سوی و پاشی کچ و ژن و... خه م و گری د باژیری دا بایه زید بهلاف بوو.

هه سو ب نارامی ل مه موی نیړیک بوو. ماچی کره ناف چاقین وی. دهستی وی یی چه پی یی مچاندی بوو و لسهر دی وی بوو. هه سوی ب زوری شیا دهستی

وی فهکه تهفه. کومه کا پرچین رهش د ناف دهستی مه موی دتهیسی و کوم کوم
لسهر نهردی کهسک بهلاف بوون.

★ ★ ★

یوسفی ب ترس و پهریشانیقه دیف چوونا روویدانان دکر. نهفی سهرهاتیا
خویناوی گهلهک کارتیکرن لسهر کربوو. ههمی تشت دناف هزرین وی دا ساخ
دبوونهفه.

ههسپی سمی خو ل نهردی ددا و شاخ و سینگی خو رادکیشا، ههر کهسهکی
دزانی کو ههسپ ههسپی بابی وی یه. لی بوچی بابی وی ههسپ نهدفیا؟ نایا بابی
وی ژ ههمی راستیا ناگادار ببوو؟ پهیوهندیا نهحمه دی دگهل گولبهاری دزانی؟
نایا نهفه تاوان بوو؟... بابی وی ههمی تشت دزانی. ماچی دبوو نهزانیته؟ نهوی
گوه ل گوتگوتکین پشته دیواری دبوو. پهیوهندیین نهینی ناشکرا دکر. گوهداریا
ناخفتنن دناف دلی دکر و گوه لی دبوو.. مانه و هسا بوو؟ ناگههداری ههمی کریار
و رهفتارین گولبهاری بوو. بوچی مه موی نهرفی؟ باشه نهگهر رهقیبا بو کیفه
دچوو؟ نهشیا بهرف چیایی بچیت؟ په نایی ببهته کهلها خوشاب؟ بو ههر
جههکی رهقیبا نه دشیا خو ژ دهستین پاشای رزگار کهت. بو ههر جههکی چووبا
داکهفیه بهر دهستی پاشای و پویستی سهری وی ژی فه دکر.

جارهکی ده می کو هیشتا یوسف زاروک بوو، زهلامهک بهروفاژی ل کهری سیار
کرن. زهلامهک کو ههر دوو چاقین وی د جهین خو هاتبوونه دهری و مژویلانکین
وی وهریا بوون و ب تنی بیبلکین چاقین وی یین بهروفاژی مابوون و ههفساری
کهری دکیشا. دوو زهلامین دی ژی ل ههر دوو لایین کهری ب ریقه دچوون؛ نیکی
ژ وان بقرهکی مهزن و خویناوی د دهستی دا بوو و یی دووی ژی خه نجه رهکا
بریقه دار ددهستی خو دا گرتبوو. ههمی دیمه ن ههر وهکی رۆژا بهری رویدابیت
لبر چاقین وی ساخ ببوون.

زهلامی شهمشیر بدهست بو لایی تاوانباری کو لسهر پشستا کهری ب وهریسی
 هاتبوو گریدان دبهزی و گووهکی وی بری و پاشی فهگه ریافه و جار میزه دکره
 گوھی بری و جار زی میزه دکره نهو خه لکین کو ل ویری کوم ببوون، دنیپری و
 تهق تهق دکره کهنی. زهلامی بهلهنگاز ژ دهرد ههوار دکره فیری فهددان و
 دهست و پی لیددا لی وهریسی نهدهیلا خو بلقینیت. خوین ژ گوھی وی یی بری
 دهافیت. نهشکه نجه کارا گوھی بری بو لایی خه لکی هافیت. گوھ کهته دناف
 دوکانه کی دا. زهلامی دوکاندار حیبهتی و مهندهوش چافین خو بگوھی
 خویناوی زل کربوو و لسهر جهین خو هسک ببوو. کهر ب ته مامی خویناوی
 ببوو. زهلامی بقر بدهست ب بقری خو یی تیژ ههر وهکی بزنه کی کهفل بکهت
 پویستی زهلامی تاوانبار ژیفه دکر. زهلامی بهلهنگاز ئیدی ژ بهر دهرد و ئیسا خو
 نه دشی نالینی ژی بکهت. ب تنی خرخر دکر. خه لکه کی زور لدور وی کوم
 ببوون. نهوی خه لکی ب رهنکه کی ناسایی سهیر دکرن. زهلام ئینان، نیژیکی دهمی
 ئیقاری هافیتنه سهر بهرین بهر دهری کهلهی. خوینا وی نه دراوهستا. سهرانسهری
 باژیر ب خانی و دوکان و کولان و شه قامین و یقه ههمی خویناوی ببوون. ژ ئاخ
 و بهران خوین دریژت. دل یوسفی نهوی شهقی تا سپیدی لیددا. سنیل و
 زاروکی وی باژیری ههمی دل وان رابوو. خوینا نهوی زهلامی د رهین زاروکی
 وی باژیریدا دکه لی. دهیکا یوسف ل هنداف سهری وی روینشت بوو و بو دکره
 گری. بابی وی دگوت:

- دی فی بیت. دی هی بیت. زیان نه فهیه و بهس. هیچ جوره کی دیی زیانی
 نینه.

دهیکا وی ههروهسا دکره گری. یوسفی نهو نه خوشی یه چ جارن ژ بیر
 نه دکر.

پشتی نهوی رویدانی یوسف گه لهک مروقان ددیت کو بهروفاژی ل کهری سیار
 دکرن لی ئیدی تیک نه دچوو و مویین لهشی وی نه دله رزین. گه لهک کهس ل پیش
 چافین یوسفی ل سهر که لها بایه زیدی سهر لیدابوون... گه لهک کهس ل بهر چافین
 وی و ل نیفا باژیری بهر باران کربوون.

دهمی کو فان رویدانیډن دلته زین روی ددان که یفا بابی وی دهات و ههست ب مه زناهیی دکر. خو په رستر لی دهات. چاځین وی دبرزقین و به ژنا خو بلند دکر و سینگې خو په حن دکر و وهکی مروغه کی دی لی دهات. دفان رویدانان ههروهکی نه و ب خو روحی ددهت و روحی دستینیت. ههروهکی خودی په کو ب ههزاران دهنګ و تهق و رهق ژبنی چیاپی ناگری دهاته دهی. یوسف گهلهک ژی دترسیا. بابی وی نه بوو. بو وی نیشانا ترس و لهرز بوو.

ئووی شهفی تا سپیدی نه نفست. دم بو دهمی ترسا وی پتر و پتر لی دهات، ههلبهت بابی وی دی سه بارهت ههسپی و گولبهاری لگهل ناخفتیت. ل هیثیا دهلیشهکا باش بوو. بابی وی خوشی و دوژمناهی و تورهبوون و ترس و کینا خو ل دهق کهسهکی ناشکهرا نه دکر.

یوسفی دگهل خو دگوت:

- نه گهل ل فییره برهفم و په نایی ببهمه که لها خوشابی و بکه فمه سهر دست و پییت بهگی خوشاب و بیژمی من نه که د دهستین بابی من دا یان ژی نه گهل تو سوزی نه مانی نه دهیه من، من فری که نه ردهکی کو ژ دهستین بابی خو د نیمناهیی دا به! ... نه، بهگ ژی ژ بابی من دترسیت... هه می ژ بابی من دترسن. شاهی ئیران، شاهی ئوسمانی، هه می کهس و هه می کهس ژ بابی من دترسن. ب تنی نه گهل بی حه یایهک وهکی گولبهاری یان حه سویی ئاسنگه یان ژی پیری کاروان نه بیت، پیری کاروان ژی ژ وی دترسیت. ب تنی ئیک کهس ژ وی ناترسیت.

یوسفی ب ههزار دهرد و ترسا نه و شهف کره سپیده. دگهل خو دگوت:

- نه گهل هات و بابی وی ب هه می تشتا حه سیا و گوت:

(بنییره، بنییره، کوری ته ژی سهرکیشی بکهت و راستی بو ته نه بیژیت، مرنا من باشتره. یان دفتیت د مهیدانا بازاری چاځین وی کوری بیننه دهی و کهفل بکهن و ببیته وانه یهک بو هه میا... یان ژی دفتیت نه زب خو وی بکوژم....)

دهمی کو بوویه سپیده ئیدی یوسف ب ئیکجاری بزدا بوو. دگهل خو دگوت:

- ههرونوکه... چهند ساتهکئی دی... دی ئهشکه نهجه کارین زیندانی هیڼ و دهستین من گرن. ها... نوکه. ..

ژوورکا بچویک و تهنګ و تارې د کوژیهکا بهردای دا پهیدا کر کو ب زحمهت جهی سئ کهسان تیدا کربا. چوو د وی ژووری دا و گوھین خو تیژ کرن. ..

(دی نوکه هیڼ و لدیف من گهرهن و من نابینهفه. پاشی دی سیارا بهرهف دهشت و چیا فری کهن و دی بیژن کوری پاشا رهفیه. دی دونیایی سهر و بن کهن. دی گوتگوتک بهلافه بیت...)

ب ترس و لهز ل ویری لهیقی ما. چهند تیشکین تافی ژ دهرهکا دهری ل ژوورفه ددا. دفی دهرزی دا چافدیری دکر تاکو ئیدی رهنګ لبر نهما. بی هیز ببوو، پاشی دگهل تاریکی تیکهل بوو. یوسفی ئاخینهک راهیلا، نهو رۆژی بوراندبوو.

لسهردهستا و هیدی ژ وی ژووری دهرکهت. خزمهتکارین کوچکی بی هندی کو سهرنج رابکیشن لبررا بوورین و ریژی لی گرتن. یوسفی دگهل خو گوت:
- نهفه دافه، دافهکه بابی من دانایه، ههر نوکه دی هیڼ ومن گرن. نوکه...
دهنگی لیدانا دی وی دهاته بهر گوها. ژ برسان دا زکی وی قرقر دکر. خو گههانده لینانگههی.

بیهنا بوهارئ دهات. بینهکا ب هیز یا گول و بشکوژان ژ دویرفه دهات و پاشی بیهنا گوشتی براژتی نهو ئینا سهر خو. نهوین کو ل لینانگههی بوون ژنشکهکیفه حیبهتی مان و پاشی ل سهر بیان راوهستان. یوسف چهند پینگافهکا چوو لی شهرم کر داخازا خواری بکهت و د لینانگههی خاری بخوت. پاشی دهنگی پر تورهیی بابی وی کهفته بهر گوهان و ژنشکهکیفه ههروهکی ب کیرهکی بیته برین. فهبری. یوسف ژ لینانگههی دهرکهفت. چوو ددهوشا کهلهیدا. زیرهفانهکی تیک چوویی دگهل سمبیلین ههلاویستی ل جهی خو یی نوبه داری راوهستیابوو. یوسف ل ویری خو گههانده مزگهفتی و ل ویری بوو

حهرمه مسهرايى چوو. دڤيا ژ سريى تاپيڤازى بو دهىكا خو بيژيت لى نيژيك بوو
ل برسا ژناف بچيت. لدهستپيكي دڤيا خوارنى بخوت.
دوى دهمى دا چافين دهىكا وى پى كهت و ههوار كر:
- كورى من، يوسف! چ ب سهريى ته هاتيه؟ نه ساخي؟
يوسف ب ئاه و نالينقه گوتى:
- نه ساخم.

و خو هافيتته د ناف جهى دا، تايهكا گران لى بوو و ژ خو چوو بوو.
سى شهف و سى روظان ژ بهر تايى ههزيان دگوت: چهند كهكيم ئينانه هنداف
سهريى وى. دهستين وى هاتبوونه مچانندن و نهفه دبوون.
بشتى سى شهف و روظان چافين خو فه كرن. هيدي هيدي دهستين وى سست
دبوون. ههروهكى گياندارهكى ترساي بوو. تائيڤارى د كهلهيى دا سهركردان بوو.
چ چاره نه بوون، پيئتى بوو بو لايى بابى خو بچيت و ههمى تشتا راست و
دروست بو فه گيريت. بى گومان بابى وى ژ ههمى تشتا ناگه دار بوو! ژ نشكه كيفه
گولبهار هاته د هزرين وى دا.
دگهل خو دگوت:

- گه لهك زيرهكه. دزانيت كو بابى من ب ههمى تشتا حهسيابه، ئيمكان ههيه
نوكه ژى ريكهك بو رزگار كرنا خو ديتببته فه.
ئيك راست بو لايى حهرمه بهزى، بو لايى ژوورا گولبهاريى.
گولبهار روينشتى بوو و روندك دبارانندن. پشتى چهند دهمهكى ژ گرى و
روندك بارانندن، يوسف وهكى شيتان كره ههوار:
- گولبهار....

دهنگى وى وهكى خرخرا بهرى مرنى بوو؛ دترسيا. گولبهاريى ب بيحالى
پرسيار كر:
- چيه يوسف؟
يوسفى گوت:

- بابی من دئی چافین مه هردووکا ئینیته دهری؛ دئی پویستی مه ژئی
فهکته. دئی مه پرت پرت کهت گولبهار... وهره برهفین. بابی من ههمی تشتا
دزانیته، باشه؟

یوسفی خو ب گولبهاری فهگرتبوو. ژترسان پییت وی سست ببوون. دهست و
دئی وی دلهرزین و دوباره دکر:

- گولبهار بابی من ههمی تشتا دزانیته، وهره دا برهفین.

گولبهاری دهستی خو دانانه سهر تهختی و گوت:

- راهسته دا بزانه...؟

یوسفی گوت:

- بابی من دفتی بو ته دافهکی دانیت. نهفتی تو بزانی کو نهوب ههمی تشتا
ئاگه داربوویه. نهفتی تو بزانی کو نهو پیجه سیایه کو ته ههسپ فهگه راندیه فه،
تو چوویه دوکانی حهسویئ ئاسنگه. من ب خو تو دیتی دهمی کو تو چوویه
دوکانا حهسویئ ئاسنگه. بابی من فی ژئی دزانیته کو نهو نهز و تو دگهل ئیک و
دوو دئاخفین. ههمی تشت دیتی یه، ههمی تشتی دزانیته. نهگه رنهرفین دئی
بابی من هردوو چافین مه ئینته دهری. من ب فان گوها گوھ لئ بوو کو چ
دگوته ئیسماعیلی دهرگه هقان.

گولبهاری گوت:

- چ دگوت؟

یوسفی گوت:

- دگوت، دئی هردوو کچ و کوری خو کوژم. بهس نهز یی ل هیقیی مه کو
ئایا دئی یوسف ههمی تشتا بو من بیژته فه یان نه؟ دابزانم گولبهار دئی هیته
کهفیه بهردهست و پییت من؟ نهفرو ژئی دئی ل هیقیی بم... دهمی سپیدی دئی
هردووکان زیندان کهم.

گولبهاری ههمی تشت زانی. نهوی ب خو ژئی نهو چه ندهسال بوون بابی خو ب
فی رهنگی دنیاسی. ههمی ههست دکرن کو نهو ژ ههمی رهفتار و کریارین وان
ئاگه داره. خو ژ فی ههستی رزگار کرن نه کارهکی ئاسان بوو. ته چند میشکی

خو ژى داباگارى بتنى بهس بوو كو جاردهكى ب كيرى توشى فى ههستى بى ب راستى خو رزگاركرن شولهكى گهلهك ب زهحمهت بوو. نهگهر يوسفى نهفرو ژى نهگوتبا ههر دا رووژا پاشتر چييت، ههمى تشت، ههمى نهو تشتين كو دزاني دا بو بابى خو فهگيريت نهگهر نه دا ژترسا هسك بيت و مريت. يوسفى ناگهه ژ خو نهمابوو نه دزاني چ دكهت. تائهوى دهمى ژى دترسيا بو لايى بابى خو بچييت.

گولبهاري ب نيك نيكافان تشتان هزر دكر....

نهگهر يوسف چووبا و بابهت ههسپى و ناسنگهري بو بابى خو گوتبا ههمى تشت دا ناشكهرابن و رهفينا زيندانان ژى دا وى ب گونههبار زانيت و نهوا كو مهمو ب كوشتن داي ديار دبوو. نايا پاشى بابى وى هزر نه دكر كو ژبهه چ مهموى نهف كاره نه انجام دايه؟ سهه خاترا چ تشتهكى خو دا كوشتن؟
ژ نشكه كيفه رهنگ لبهه يوسفى نهما و گوت:

- نهز دى چم.

دهرگهه ب توندى فهكر و دهركهفت. ب ترس و لهرز و ب فهرهبالغ خو گوهانده دكوچكى فه، وهكى دينان دهستى بابى خو گرت. دوو بهگين مهزنين كورد، نيسماعيلى دهرگههفان و دوو زيروهفان د ژوورفه بوون.
يوسفى گوت:

- باب ل من ببوره، من نهكوژه. چاقين من دهرنهئينه، تو ب خو ههمى تشتا دزاني. ل من ببوره. من خيانهتى ل ته نهكريه. ل من ببوره.....، و ههمى تشت سهبارت گولبهاري بو ناشكهره كر كو چهوا بو لايى وى هاتبوو و چ داخزهك ژى كريبو، چوونا دهف ناسنگهري، چوونا دهف پيرى كاروانى، ههر تشتهك كو ديتبوو و گوه ل ببوو ههمى تشت بو بابى خو ناشكهره كر و پاشى دريژه پيدا و گوت:

- گولبهاري دقيت برهفيت. زوى خو بگههيننى نهگهر نه دى رهفيت.

ژ نشكه كيفه هزرهك دميشكى پاشاي دا بريسي ليذا. ههمى تشت بو روهن و ناشكهره بوون. هندي هزر دكر نه دزاني بوچى مهموى خيانهت لى كريه. چه نند هزرا خو دكر نه دزاني. ژ فيانا مهموى كو وهكى كورئ خو دقيا چ نهمابوو شيت بيت ههر دوو دهستين خو وهكى بالين ههلويهكى فهكريبوو. لسهر جهى خو رابوو،

رهنګ لېهر نه مابوو ئيك دوو پينګافهك هافيتن و شاش بوو، نه گهر دهستی خو ب دیواريشه نه گرتبا دا كه فیت. ديمی وی وهکی گيچي سپی ببوو. ليقيين وی پيټيبوون، رهين وی دله رزين، پاش و پاش چوو، لسهر تهختی روينيشت، دهستی خو کره د بن كه فشين خوفه، نه وين کول سهرسهرایي بوون ژ بلی ئيسماعيلي دهرگه هقان ههمی دهرکه تبوونه ژ دهرفه.

يوسف ب ئيکجاری مربوو، وهکی گولشکه کا به فری ليها تبوو و لسهر تهختی بي دهنګ ببوو، پاشای گوت:

- ئيسماعيل ئيسماعيل چ ب سهری مه هات؟ توشی به لایا نامیسی ژی هاتين، نه فی کچی نه فه ژی بسهری من ئینا. مه مو... ها... بيژه نه فی جادوو گهری مه مو ژی جادوو کر، نه فی کچی ئوجاخ و بنه مالا من ژی بهد ناف کر، شهرهف و نامویسا من ژ ناف بر. گه لهك به لا ب سهری فی بنه مالی هاتیه ئيسماعيل لي نه فه تشته ب سهری ناهتبوو. بي هندي کو بزانيں كه تينه د دافيدا. هشير به ئيسماعيل كه سهك ب فی چهندي نه زانيت نه گهر نه دي د عهرشي ئوسمانيان دا شهرمه زار بين... نه ری... بقی رهنګی.. ئيسماعيل!... لي هندي هزارا خو دکه م تی ناگه هم ئيسماعيل، نزانم کی نه و بو لایي خو راکيشايه، نه فه کچه نه فیندارا چ كه سهکی یه؟ پامه مو؟ مه مو؟....

مه حموود خانی بوچوونا دووی ورنه دگرت، بو خو و کچا خو رهوا نه ددیت. رابووفه و گوت:

- ئيسماعيل چي نابیت كه سهك فيچهندي بزانيت، جاري فی کچی ژی ژ ناف نابهين.

ئيسماعيلي گوت:

- چي نابیت. دي ددهمدا په يوهندي و نه فینیا وي ب مه موی فه گريدهن.

پاشای گوت:

- ئيسماعيل چ بکهين؟ ريکه کی ببينه فه.

- (... ريکهك...)

پشتی هيمني و بي دهنګيه کا گران مه حموود خانی گوتی:

- دى ھزر كھين نه مه گوھ لى بوويه و نه دزانين، باشه؟

ئيسماعيلي گوت:

- چى نابيت. ب هيچ رهنگه كى نه شيين وي د كهلهيدا نازاد بهيلين، دى
رھفيت. يان دقيت ب دزيقه وي بكوژين يانژى هافيژينه د كوژيه كى زيندانيفه.

ئەو چال کو مه عه لى بهگ ژى هافيژتبوو تيدا.

پاشاي گوت:

- ئەفە ھزرهكا باشه، لى دقيت ئيكي راست و باوهر پيكره بو زيرفانیا وي

دانی.

ئيسماعيلي گوت:

- دى دانم پاشا.

پاشا هيدي هيدي هاته سهر خو، ناراميا خو بدهستقه ئينا. بابەتئ ههسپي و

ئاسنگهري و سوفى هه مئ تشت بو وي روھن و ئاشكهره ببوون. ھزر دكر:

- ئايا چى دبیت پهيوه نديا گولبهاري و ئەحمەدى ژ فئ چەندئ ژى پتر بیت؟

ئيسماعيل وهكى باي دهركهفت. و دگهل دوو زيرفانا بو ژوورا گولبهاري

چوون. پشتي كو يوسف ژ ژوورا گولبهاري دهركهفتبوو لهيفيا ئيسماعيل

وزيرفانان مابوو. خو بو ههر تشتهكي بهرههف كر بوو. ئيسماعيل راوهستيا و

ئيشارەت كره گولبهاري. ههردوو زيرفان چوون و ئەو گرتن. ئيسماعيل ل

پيشقه و ئەوین دى ل دويفرا ب رئ كهفتن تا كو گههشتينه دجالا زيندانئ فه.

كەسەك د ویرئ فه نهبوو ئيسماعيلي ب ريزفه رهفتاردگهل دكر و گوت:

- خاتوونئ ببهنه خاري.

گولبهار ب خو چوو خاري. ئيسماعيلي دهرگهه ب دهستين خو گرت و كليل

ل دهف خو هئلا و پاشي گوته زيرفانان:

- هوين ههر دوو ب هشاريهكا مهزن چافديريا وي بكهن. ئەگەر ب نرخئ

سهرئ ههوه ژى بيت چى نابيت ئەف كچه ددهستئ ههوه دا برهفيت.

پاشاي گازی كره ههفژينا خو و هه مئ تشت بو ئاشكهره كرن و پاشي ئيشارەت

كره يوسفى كو د كوژيهكي را خو ههشار دابوو و گوت:

- ئەف كوره ب تەمامى ژ ناف چووويه، رهوشاوى گەلەك خرابە، تو باش چافديريا وى بگه. گولبھارى ژى ژ بلى تە كەسەكى دى نينه. تو بارودوخى وى باشتر دزانى، ئەگەر يوسف چىبووفه ناموزگاريا لى بگه كو ئەزمانى خو راگريت. پاشى دەستين خو دانان سەر ملين يوسفى و ل تەنیشت خو دانا. دەستى خو لسەر و روپى وى كيشا. هيدى هيدى رهوشا يوسفى باشتر لى هات. پاشاى گوت:

- تو كورئ زيرەك و دليرئ منى. هەر گەنجەكى كو بقت نرخ و بوهايئ خيزانا خو راگريت دا فى چەندى كەت، ناھيليت شەرەف و رومەتا خيزاناوى لەكەدار بيت.

يوسف ب چافين سور و ب ترسقه گوتى:

- تو من ناکوژى؟ هەردوو چافين من نائينيه دەرى؟

پاشا ماجى کره هەردوو چافين وى و گوتى:

- دئ چەوا وە كەم؟ دقت ژبەر فى نازايى و راستگويا تە چەكەكى باش و هەسپەكى جوان ديارى بدەمە تە. ب چ تاوانەك دقت تە بكوژم؟

يوسفى بەردەوام دکره گرى.

پاشاى گوتە هەفزينا خو:

- خاتين، كورئ خو دلدارى بگه، رهوشا وى گەلەكا تىكچووويه. گەلەك ترسيابه.

هەفزينا پاشاى ملين كورئ خو گرتن و راكرهفه و پيگه ژ كوچكى دەرکەتن.

لدويف واندا ئيسماعيل چوو دژورقه و گوت:

- پاشايى من هەمى شول هاتە ئەنجامدان.

پاشاى گوت:

- ئيسماعيل هشار بە كەس چ بيھنا نەبەت.

ئيسماعيلى گوت:

- سەرچافان پاشايى من.

شاهى گوت:

- نوکه دلی من تهنا بوو. ب راستی نهز دفی شوی دا چهیران مابووم.
ئیکراست گیژ و مهنگ مابووم. ماوهکی دی کو ببوریت دی چارهکی ل فی کچی
کهین.

ئیسماعیلی بهرسفا وی دا وگوت:

- دی چارهکی پهیدا کهین، کارهکی ئاسانه. بهیله ماوهیهکی دی ببوریت و
نافرکا خو بگریت.

★ ★ ★

دگهل بن گور گرن و فهشارتنی، پشتی ماوهکی کورت، زیندانی کرنا گولبهاری
ل ههمی جها بهلاق بوو و گوتگوتگا دست پی کرن، لدهستپیکی کهسهک باوهر
نه دکر، هسویئ ناسنگهر زی گوھ لی بوو، نهوان زی نهف سهرنهجامه پیش بینی
دکرن. دهنگ و باس لسهرانسهری چیایی ناگری بهلاق بوو و لویری گههشته بهر
لیقا دهریاچا وانی، ژ نهرزه رومی ههتا فارسی و ژ ویری ههتا زهنجانی چیروکا
نهفینداریا گولبهاری و نهحمه دی کهفته سهر نهزمان. ستران بیژ و ناوازدانهران
ههزاران بهند وچهیرانوک پی چیکرن. شقان و بلورفانان چهندین ناواز پی
چیکرن. چیایی ناگری سهراپی د خهم و کوفانان دا بوو.

دلیر و دلاوهران کچ و کورین نهفیندارو دلسوتی دگوتن:

- بو مه شهرمه کو گولبهار د کونجی زیندانی دا بیت. دی چهوا سهری خو
بلند کهین؟ دی چهوا میزه کهینه ئیک و دوو.

نهحمه د، پیری کاروان، هسو، سهرانسهری چیایی ناگری، دهشت و چیوا دول
و نهالین نهرزه رومی شهفین دریز خهو ب چافین وان نهکهفت. ههمی دگهل
ئیش و نهشکهنجا وژدانی مملانی دکرن... خهم و شهرمزاری، ههررؤزهکا وان
کربوو چهرخهک و ههر چهند دبوری نهئارامی پتر لی دهات.

چیایی ناگری وهکی دونیایهکا دی جودا ژ فی دونیایی دناف خوداچووبوو.

بازنهکا گران و جوان و باشکو ژ ههقی دورین چیايي ناگريي گرتبوو. جارچار نهستیريين بهلاف جهی نهوران دگرتن، نهو نهستیريين کو کوم ودهکی بابهلiskeکی رادبوون و لدور خو دزفريان... تاف پشتی شهقین دريژ ودهکی بيدهدهکی ژ ناگرهکی سور و ب شهوق ژ بلنداھيا چيايي ناگري دهردهکفت.

چيايي ناگري ب شهفان مهزنترو ب ههيبهتره. دي هزر کهي کو دونياھهمي ب تنی چيايي ناگري يه و بهس. دهنگی وي يی هوفانه و بلند ههمي جها دگريت. ژنهفي لای تا نهوي لای... چيايي ناگري ژ تهنيايي دا دکهلی... شهفا تاري چ جارن نه دشيا چياي داپوشينيت. دگهل شهقین رهش تيکهل و بهرزه نه دبوو... دناف روناھيا ههقی دا ودهکی تورئ نافرميشی ل دهات. شهقین وي تاري و بترس بوون. دناف شهقین کوره و بی نهستیريه ژ دهرونی وي ئاھ و نالينهکا ب دهنگ و قهرهبالغ دهات. ههروهکی د کويراتياھهزاران سالی بو دهرقه دريژيت.

شهقهکی کو تاريخيهکا مهزن ودهکی بارهکی گران لههمي جها گرانی دکر چيايي ناگري وهسابوو ههروهکی رابوويه و بريغه دچيت. ههمي جھ هيمن و نارام بوو. ههروهکی بی دهنگيا رۆژهکی بهري خراب بوونا جيهانی و رپوژا رابوونی... شهف و تاريکی دلغين و ب ري کهنن. لبهراهيکا ههركهسهکی نهحمهد کو ل ههسپی بناف سياربیت و خهلکين دي ههمي لدويغدا بچن.. پاشي ههبي و نهيا گوندان، نهد و نهسمان، ههمي تشت ودهکی لافاوهکی، هيرش برنه باژيري بايهزیدی. دگهل فی چهندي دهوروبهريين دهرياچا وانئ زي رابوونهفه، گوندين دهشتين خوارداتر زي... ههمي ريژتنه د باژيري بايهزیدی دا. تو دبيژي ل نهسمانی بارينه و لسهر نهدی شين بووينه. ريژهکا گهلهک زور دگهل شهقی، دگهل چيايي ناگري ههمي پيکفه لسهر کهلهی و کوچکا مهحموود خانی هاتنه خاری.

تاف لسهری چيايي ناگريي دابوو. تاف ودهکی کاسکهکا شيري لسهر چيايي ناگري سهردادچوو، مهحموود خانی ل پشت پهنجهرکی نهو خهلك ديت، ودهکی شهبهح و خهون و خهيالان دهاتنه پيش چاقيين وي. سيار، پهيا، ب کهفلی خهزالا، ب پيستی ميا، ب پيستی بزنا....، کورت، قهلهو، بلندوزراف، گهنموکی و کهسک، پرچ زهر و چاقيين هنگفيني، لاو، پير، جوان، کریت....

ئەو خەلك ھەمى دگەل دەرکەتتا تاقى ھەرۈەكى ل ژېر ئەور و مژى ھاتىنە دەرى، ل ژېر دەھمانا شەقى پېل پېل دەردکەفتن. مەحموود خانى ئەو کوما خەلكى دىت، چاقىن خو گرتن و کرەفە؛ باوەر نەدکر. ئەحمەد لىسەر ھەسپى سياربوو. مەحموود خانى ژ تورەبى چاقىن وى سور ببوون. ل ئەف لاو ئەولايى خو نېرى، دقيا فەرمانى بدەت، لى ئاف د گەورىيا وى دا ھشک ببوو. ھزر دکر خوزى باژېرى بايەزىدى ب بەر و دارفە سەروبن بىت. زېرەفان نەدشيان لىبەر سىنگى ئەوى خەلكى راوہستىت. سەرەكى وى ل دەشتا بايەزىدى بوو وسەرئى دى ژى ل نىزىكى كەلھا جىايى ناگرى.. ..

ئەو رىژا زور ژ خەلكى ھىدى ھىدى بولايى كەلھى دەھاتن. ھەرۈەكى مېرىنە و ۋەكى ھېزەكا مەزن ب رېفە دئىن، دەنگ ژ كەسەكى نەدھات... ژنشكەكىفە دەروازى كەلھى ژ بنى ژېفەبوو و خەلك رېژتنە دكەلھى دا.

ھىدى و موكم بولايى زىندانى چوون، ئىسماعىلى گولبھار ژ زىندانى دا ئىنابوودەرۋە و ل پېشيا دەرگەھى ب ترس و لەرزفە ل ھىقىي بوو. چاقىن گولبھار دىروناھيا تاقى دا نەفەدبوون، چاقىن خو دقەمالىن. ھندى ھزر دکر چ تېنەدگەھشت. ب تنى ئەف چەندە زانى كو دچالكا زىندانى دا ھاتىە دەرى. خەلكى ب رىز گرتن و ب ھىمنى گولبھار دگەل خو برن و ژ كەلھى دەرکەفتن.

ئەو بەرى دى و ل تەنىشت مەزارى ئەحمەدى خانى ناگرەكى مەزن ھەل كىر بوون. دەرويش و سوفى ل دور ناگرى زكر دكرن و بلور لىدەدان. ئەو خەلك ب ھىمنى ل دور بېدەرا ناگرى روينىشتن، دەھمەنا ناگرى ژ كوما خەلكى رەش ببوو. ئەوېن كو خو لىسەر ناگرى د ھاقىتن و ياهو دكىشان ژ دویر قە ديار بوون. دەرويش دناقبەرا توز و تېھنا گەرما ناگرى دا دەھاتن و دچوون و خوھ ژ لەشى وان يى رويس دەھاتە خارى.

مەحموود خان ھەراسان گوتى:

- ئەز ترسنوكم.

و دقيا ب شەمشىرى خو ب تنى لىبەرامبەرى كوما خەلكى راوہستىت. ئىسماعىلى و يىن دى رىك لى گرتن و بزاف كرن كو وى راگرن.

گولبهار و ئەحمەد پیکفە زیارەت کەرن و ملی پیری کاروانی ماچ کەرن. پیری
ژی ماچی هەردوووان کەرن و پیروزباھیا وان کەرن. داستان هەروەکی روویدابووی بو
پیری فەگیران. پیری گوئی:

- مەحوود خان یی بوویە ئوسمانی. وەکی کافران رەفتاری دکەت. ئەو نە ژ
رەگەزی مروفانە. ئەو ناھیلیت شول بقی رەنگی ب دویمایەک بیّت. دئی گەلەک
نەخوشیا بو خەلکین چیا یی ناگری چیکەت. ئەو ژ برینا سەری زاروکەکی
پاشگەز نابیت چ بگەھیتە تەشتین دی. و ژ لایەکی دیکە بەیلە سنوری داب و
نەریتین باب و باپران ژ لای مەفە نەھیتە شکاندن. ئەحمەد، هەرنوکە دەستی
گولبھاری بگرە و هەرنە کەلھا خوشاب دھف بەگی خوشاب. دئی نوینەری خو
ئیراھیمی ژ ل گەل تە فری کەم. بەگی کەلھا خوشاب ئیراھیمی دنباست. ئەو
رەبن و هەرن دا بەگی کەلھا خوشاب کار و ئاریشین هەوہ چارەسەر بکەت. ئەو
مریدی مەنە.

★ ★ ★

داب و نەریتەک هەر ژ کەفئە ب یادگاری ما بوو. ئەگەر گەنجەک کچەکی
دگەل خو رەفاندبا و پەنا بریا مائەکی، بابی کچی هەرکەسەک با، خودانی خان
کچک نەدزفراندەفە. ب هەر نرخەکی هەبایە بابی کچی رازی دکر و مەھر و
نەختی کچی ددا و جەژنا دەھواتی بو وان بەرپادکر.

لسەر خاترا برن و رەفاندنا کچکی گەلەک خوین ھاتبوو ریژتن.

گولبھار و ئەحمەد بولایی کەلھا خوشاب ب ری کەتن. بەگی کەلھا خوشاب
نیف ئوسمانی بوو. ئەف کچارەفاندی ژ هەر کچەک با ئەگەر کچا پاشایی
ئوسمانی ژ با، هەرنەداندەفە. ئەف رەفتارە نە ژھەژی بەگان بوو و دگەل دابو
نەریتی وان ری ک نەدکەفت. ب تنی ئەگەر سەری خو ژ دابا، دا بەگینیا خو
ژدەست دەت لی کچ و کورین پەناھندە نەدزفراندەفە.

کهلهها خوشاب کهلهها کهلهک جوان و تازه بوو د رۆژهلالاتا دهرياجا وانی و لسهر لوتکهکی پر شیف و لسهدا ریکهکا کاروانیان ل ژیر دهشتابنی لوتکهی دبوری. کهلهها خوشاب لسهر تهخته بهرکی کهلهک مهزن وهکی دیوارهکی هاتبوو ئافا کرن. سی شویره له دورماندورا کهلهی هه بوون. ئافهکا زهلال ل ژیر کهلهی دبوری. کهسهکی نه دزانی ئهف کهلهه کهنگی هاتیه ئافا کرن. ل بهری سهدان سال ویقه و ل ههر سهدکی تشتهک ل زیده کربوون. ل رنگ و شیوی خو یی سهرکی ژ دهست نه دابوو. کهلهها بهگی خوشاب ژ جوانترین کهلهین وی دهفهری بوو.

گولبهار و نهحمهد ل بهر بهرین ژیرییا کهلهی هاتنه خاری. دهمی کو چافین دهرگه هفانان ب ئیبراهیمی کهتین دهستی وی ماچی کرن و بو لایی کهلهی برن. پستی کو بهگی ژی ههمی روویدان ژ دهفی ئیبراهیمی گوھ ل بووی گوټ:

- ئهف مهحموود خانه چ ژ داب و نه ریتان نزانیت. ئه و نه بهگه، پاشایه. ئوسمانی یه. ئهگه بزانیت ئهف کورۆ کچه هاتینه فیڤی دی بی ئه ری و نه ری لهشکه ری خو ئینیت و هیڤشی کهته سهر مه. بهس چ بکهین ته راستی بقیټ دفیټ ئه م په نایی بدهینه وان و چافدیڤیا وان بکهین و مه هندی مال و مه نال ههین دی دهین. دی کچی ژی ل نهحمهدی مههر کهین. دی فهرمانا پیڤی کاروانی دانینه سهر سهری خو. دی روح و گیانی خو ژی دهین.

بهگی ههر دوو دهستین خو لیك دان، خزمهتکار هاتن، فهرمان دا و گوټ:

- خارنی بدهنه میهفانین مه جهین باش و بیهنقه دانی بو بهر ههف کهن، ژ ریکهکا دویر هاتینه، ماوهکی دریژه لسهر ههسیا هاتینه.

دوی دهمی دا کو نهحمهد و گولبهار ژ دهرگه هی دهرکهتن، بهگی خوشاب کهته د خه م و تازییدا. برووین دلتهنگی پیش چافین وی گرتن. پرچی وی یی بور خوه دا، ب کویری چوو دهرزا دا. پستی ماوهکی هزر کرن رابووڤه و گوټی:

- ئیبراهیم! فهرمانا پیڤی کاروان لسهر ههردوو چافین من. ل دی چهوا شییم فی ئاریشی چاره سهر کهم. ئهگه کچا ههر زهلامهکی دی بایه ههرنوکه دا ل ههسیی سیار بم، داچم و بیژمی لسهر خاترا من کچا خو گولبهاری بده

ئەحمەدى. ئى مەحمود خان ئەفە ئەزمانى نزانىت. ب تنى دزانىت خەلكى ب
هاڧىتە د زىندانى ڧە زەلامەكى نەترسە. ئەز وى ل ئستامبولى دنياسم. بابى من
ژى ھەڧالى بابى وى بوو. ئەحمەد چەوا شىايە ڧى كچى ژ كەلھى برەڧىنىت. بو
من بىژە، بەلكى بشىين رىگە چارەپەكى بىينەڧە.

خەلىڧە ئىبراھىم ژ دەستپىكا بابەتى ھەسپى دەست پى كر و گوتى كو چەوا
روىدايە و پاشى سەرھاتىنىك ل دويف نىك بو ڧەگىرا. بەگى گوت:

- كارەكى ب زەحمەتە خەلىڧى من، گەلەك ب زەحمەتە. مەحمود خان ھار
بوويە. دى ژ جىيى ئاگرى، ژ دەرياچا وانى و پاشى ژى ژمن، دى تولا خو
ڧەكەت. گەلەك ژ مېژوهرىە كو دەنگ و باس گەھشتىە پاشايى وانى لى چ
بكهين.

ئەوى شەڧى تا سپىدى ھزىن خو كرن، سپىدە گازى كرە نوينەرى شىخى و
گوتى:

- گوھى خو بدە ئىبراھىم، دزانى من چ ھزر كرىە؟ پشتى پازدە بىست رۆژىن
دى دى مەلا ئەحمەدى كو گەلەك ئەزمان خوشە ڧرى كەمە لايى مەحمودخانى
بو ناشتى و پىك ھاتنى، ھەر داخازەكا بكەت ئەز دى ب جھ ئىنم. بىژە پىرى
مەزن ژى ئەگەر مەحمود خانى داخازا كەلھا خوشاب ژى بكەت ئەز رازىمە و دى
ل پىش كچا وىڧە دەمى. ئەگەر لەشكەرى ئوسمانى ژى برىژتە سەرمە ھەتا
سەرى خو نەدەم كچكى نادەمەڧە. سلاڧ و رىزىن من ژى بگەھىنە پىرى و
سوپاسيا وى دكەم ژبەر ڧى پشت گەرمى و باوهرىا وى كو ئەڧ ئىمانەتا گرانبەھا
سپاردىە ددەستىن من دا ودى دەستىن وى يىن پىرۆز ماچى كەم.

ئەو ژوورا كو دوى شەڧى دا بو ھەردوو دلدار ھاتىە تەرخانكرن بانى وى ژ
ھەمى ژوورىن دىين كەلھى بلندتر بوو و ب نايابترىن رائىخىن سور ھاتبوو
رائىخستن. لحيڧىن ئەتلەسى و دوشەكىن پەحن لى ھەبوون و تايبەت بوون ب
مىڧھانىن گرانقەدرڧە.

گولبھار ب ھویری دنیرىە ئەحمەدى دەمى كو ھاتىە سەر جھىن خو بو
نڧستنى. چرايەكى زىڧى ب دیوارىڧە ھەلاویستی بوو، دوھنى د چرايى دا ب

گولافه‌کا گه‌له‌ک بیهن خوش تی‌که‌ل کربوون کو بیهن ژوورفه تژی کربوو. ئەفئ بیهنی هەر مروقه‌ک سەر‌خوش دکر.

به‌ری هندئ کو ئەحمەد لسه‌ر جهین خو بنفیت شه‌مشیری خو کیشا و دانا نیقه‌کا دوشه‌کی دبه‌ینا خو و گولبهاری دا. ده‌ستکی زی‌رینی شیری که‌ته سەر بالگه‌هی.

گولبه‌ار ژ فی کاری حیبه‌تی مابوو. ئەحمەدی د دریزاهیا ریکی دا ل ئەرحیش و ل وانئ ژی هەر ئەف کاره ئەنجام دابوو. ئەحمەدی دقیا بقی کاری بیژته گولبهاری کو خویشک و برانه. - لئ ئایا خویشک و براینی لده‌ف وان مابوو؟ مانه وەسا بوو کو د زیندانئ دا دەمئ کو هزر دکر ئیدی ئیک و دوو نابینن خو دایه‌ده‌ستی ئەحمەدی؟ پا دانانا شیری دناقبه‌را هەردووکاندا چ رامانه‌ک ددا، ئەحمەدی چ مەرهم هه‌بوو؟

گولبه‌ار چوو سەر جهین خو، نه ئەحمەدی ماچ کری و نه میزه کری. ... (پا مەرهم ژ شیری و دانانا وی دناقبه‌را هەردووکاندا ژبه‌رفئ چەندی بوو؟) خەو نه‌چوو چافین گولبهاری. گه‌له‌ک هزر و ئەگه‌رین خراب د میشکی وی دا بورین. گه‌له‌ک تی‌کچوو‌بوو ژبه‌ر تایی ئەفینیی وه‌کی شیتان لئ هاتبوو. دراستی دا ب روهنی هه‌ست دکر کو ئیدی ئەحمەد وه‌کی به‌ری هند پویته پی ناکه‌ت. گه‌له‌ک توژه بوو. گه‌له‌ک تی‌کچووی و سار بوو، گه‌له‌ک دچوو ده‌زران دا. بوچی ئەحمەد هاتبوو گهورین؟

گولبه‌ار نه‌شیا خو راگریت، گازی کره ئەحمەدی و گوتئ:
- رابه، من دقیت پرسیاره‌کی ژ ته بکه‌م. لئ دروست و ژ نیفا دلی به‌رسفا من بده‌فه.

ئەحمەدی به‌رسف نه‌دا. سه‌ری چیاپین رۆژه‌لات سپی ببوون. رونا‌هیه‌کا لاواز پنی پنی لسه‌ر جهی وان ددا.
گولبهاری گوت:

- ته بوچی ئەف شیره دانایه دناقبه‌را مه‌دا؟ من دقیت ئەگه‌را وی بزانه‌م. ما ئەز د که‌لهی دا نه‌بوومه هه‌فژینا ته؟ ئیدی دانانا شه‌مشیری دناقبه‌را مه‌ دا

بوچیہ؟ یان ژى ئەفە داب و نەریتهکى چیاپیانە کو ئەز نزانم؟ بەرسقا من
بده... تە ئەز نەفیم؟

ئەحمەد بى دەنگ بوو.

گولبھارى دوبارە کر:

- دقيت تو بەرسقا من بدهیەفە.

ئەحمەدی بەرسقا نەدا. گولبھارى لدویف نیک پرسیار ژى دکر. ئەحمەدی
دقیا ژ شەرما دا ببیتە ئاف و بچیتە بن ئەردى. دقیا ئەو تىشتى کو مېشكى وى
تژى کرى ژ سەرى خو ببینیتە دەرى. لى هندی دھات نەدشیا ئەفە ہزارھوفانە ژ
خو دویر کەت. ئەفە ہزرا دلستى نە ب تنى گولبھارى بەلکى ئەو ب خو ژى
نەدشیا بیژتەفە. لدویماھیکى نەچاربوو نەوھیبى بیژیت و گوت:

- تىشتەکى ب قى رەنگى د داب و نەریتى مەدانینە لى خەلکین قى کەلھى ل
بەر لیقا دەریاچا وانى نە، ئەفە ژى داب و نەریتهکى خەلکین قى دەفەرى یە،
من ژى ژبەر قى چەندى ئەفە کارە ئەنجام دایە. هەتا بابى تە رازى نەبیت ئەز
دەست ناکەمە تە.

گولبھار بقان گوتنان رازى نەبوو. دزانى ئەفە ھەمى بەھانەیە.

چەند پوژین دى ژى بورین، دلتنەنگى وەكى گورگەکى ھار دەرونى ئەحمەدی
دخار. گولبھارى ژى ھەست ب قى چەندى کر بوو، ئەحمەد چاقین وى پەژموردە
ببوون و شەوق و برسقینا خو ژ دەست دابوو.

گولبھار پوژ ب پوژى ل ژیر قى بارگرانیى دحەلیا. پوژا رون بو وى رەش و
تارى ببوون. ہزر دکر توشى ھەتکبەرپەکا مەزن بوویە. دقى حرەمسەرايا مەزن
و جوان، خەمگین، بى خەو، بى ہندى کو خارنەکى بخوت وەكى شیتا دھات و
دچوو. ئەحمەد دگەل بەگى خوشاب ھەفتیى جارەكى لەسپى سیار دبوو و
دچوونە نیچیرى. ئیقاران دگەل کەلەخین پەز کیشى، خەزال یانزى بالندەین
مەزن و بچویک فەدگەریانەفە.

گولبھار ب تنى ل وان پوژین کو ئەحمەد دەردکەفت دشیا بیھناخو فەدەت، ب
کیماتى ئەحمەد د وى رەوشتى دا نەددیت.

ئىدى ولېھاتىبوو كو ئەحمەد ب هيچ رەنگەكى مېزە نەدكره گولبھارى. ئەوين
كو د كەلھى دا دزيان ھەست بھى چەندى كرىبون. بەگ ژى لدويف ئىك دگوتە
ئەحمەدى:

- هيچ دلتهنگ نەبە كورى من. ئەگەر سوپاي ئوسمانى ھەمى پېكقە ھېرشى
بىننە سەرمن دقېت ھەر ھوين بگەھنە ئومىداخو وب مرادا دى خو شاد بىن.
ئەو كەسى بېتە بەر دەرئ مالاً من و پشتەفانى و بەرەكەتا پىرى كاروان دگەل
دابىت و ببىتە جھى گرنكى و پويتەدانا پىرى كاروان دى ژ چ ترسىت؟ ئايا د
جھى خودايە كو بى ئومىدى لسەر زال بىت.

ئەحمەدى خو ب رىكەكا دى ددا و دگرنزى. كەسەك نەدشيا بگەھىتە خەما
دنىفا دى وى دا، ب تنى گولبھار ژى. ئەوى ھندەك گومان كرىبون لى ياپشت
راست نەبوو.

★ ★ ★

ئەو پازدە رۆژ بوون كو مەلا محەمەد بەرەف بايەزىد ئى چوبوو. لسپىدەھيا
وى رۆژى فەگەرىافە. بەگى و ئەحمەدى خو بو نىچىرى بەرەھەف دكرن. بەگى
داخاز كر كو مەلا محەمەد د كوچكى دا ئامادە بىت و پرسىار ژى كر و گوت:

- چ چى بوو محەمەد؟ باش بوو؟ خراب بوو؟
مەلامحەمەدى گوت:

- خراب

رھىن وى يىن سى ھەرودكى ئافەكا زەلال بوون كو ل سەرورچاڧىن وى بو
ژووردا ھاتبىت. درىژى ب ئاخفتنا خو دا و گوت:

- پاشاي پېشوازيەكا گەلەك خراب ل مە كر؛ گەلەك خراب. چ نەمابوو
شەمشىرى لسەر من بكىشىت و من پارچە پارچە بكتە. دگوت: من ھزر ل فى
سەركىشى و دوژمنائى ژ ھەرکەسەكى دى دكر ژبلى بەگى خوشاب. گوت دقېت
كور و كچ ھەردووا پېكقە دەست گرتى بو من قرى كەت. دقېت كومەكا سەربازان

ژی دگه لدا بن. هیفیدارم ههتا پازده رۆژین دی پشتی فهگهریانا ته ئهف کاره
ئهنجام بدهت. دگوت ئهگهر ئهحمه دی و گولبهاری نهدهتهفه دی ب لهشکه ری خو
لسهر وان داگرم و هندی ناخفتنن ناشرین زی ژ دهفی دهرکه تین گوته ته و
پیری کاروانی.

بهگی گوت:

- گوته پیری زی؟ پیری کاروانی؟

مهلامحه مه د گوتی:

- به ئی پیر زی.

بهگ گه لهك توره بوو و گوت:

- ئهف زهلامه هار وشیت بوویه؛ میسکی خو ژ دهست دایه.

بهگی هزرین خو کرن، پاشی دهرکهفت. ئهحمه د ژ دهرقه ل هیفیی بوو. بی
هندی کو تشتهکی بیژیته ئهحمه دی جارها دی پیکفه ژ کهلهی و لسهر پرا
مهزن رابو دهرقه ی کهلهی چوون. بهگی گوت:

- ئهف زهلامه شیت بوویه. ناخفتنن ناشرین گوتینه پیری کاروان زی؛ نهو
راوهسته دی پیر چ بهلایهکی ب سهری وی ئینیت. ههروهکی دیارههتا پازده
رۆژین دی، دی هیرشی کهته سهر مه.

ئهحمه دی گوت:

- باشتره ئه م ل فییره بچین، بهگی من خودی قه بیل ناکهت. دی بوچی ژ بهر
مه خوین هیته ریژتن.

بهگی ب دهنگهکی بلند گوتی:

- هوین ناچنه هیچ جههکی. ژ رۆژا کو کهلهها خوشاب هاتیه دروست کرن تا
ئهفرکه کهس نهشیایه فی کهلهی داگیر کهت. ئهگهر مهحموود خانی دفتیت بلا
بیت و ل هیفیی بیت. تو کوری ئهفی مالیی و ناچیه هیچ جههکی دی. ئهفه
شهرهف و نامیسا منه. ب تنی نهزم و بهس، ئهف بابته ب من فه گریدایه نه ب
تهفه. تو بو خو د کهلهیدا روینی و گوهداریا هیچ تشتهکی نهکه.

بهگ و نهحمهد ژوی رُوژئی پېښه ژى ههر دچوونه نیچیرئ و ههروهسا چافهريئ لهشکهر کيشيا محمود خانى ژى بوون. خو بو شهري ژى بهرههڤ کربوون. ژ دهستين باشورى، ژ ناگرى، ژ ناران، ژ دهرياجا ورمئ، ژ وانئ، ژ بهدليسي، ژ ههمى جهان سوزا هاريكاري و پشتهفانى دهاته دان؛ ژ ههمى لايهكى دهستئ هاريكاريئ دهاته دريژ کرن. بهگ ژبهه ڤئ چهندي گهلهك خوشحال و رازى ببوو و دگهل خو دگوت:

- مانه وهسايه، ژبهه ريژ گرتنا بهگئ كهلهها خوشاب ل داب و نهريتان، سهه خاترا ڤي قهرئ كو لسهر ئهستويئ منه، دي ل دهستا كهلهها خوشاب جارهكا دي ل بهه سينگئ ئوسمانيان راوهستم.

دهمئ ههلاتنا تافي بوو كو كومهكا سياران ژ دوويرفه پهيدا بوون. ئيك راست بو لايئ كهلهه هاتن. ههسپئ ههميان رهنگئ سپيهكئ خوليكي بوون. سيارا ژ پرا خوشابئ ويڤه ههفسارين ههسپين خو دكيشان. خزمهتكار چوونه پيشوازيه سيارا و ههفسارين ههسپا ب دهستقه گرتن. بهگئ خوشاب ههتا دهروازئ كهلهه چوو پيشوازيه سيارا و ههميباش دنيا سين. بهگين ئول و ئوجاخين دهوور و بهه بوون. بهگي دزاني ژ بهه چ هاتينه ويئ. ههر وهكي مهحمود خان ژ شهه كرنئ پاشگههز ببوو.

بهگئ زيلان گهنجهكئ ب هيز، ميخراس، دلير، خوينگهرم بوو. نهو ناخفت، دفنهكا ههلويي و دهنگهكئ مييرانه و نهترس ههبوو. گوت:

- بهگ بهيله لسهر خاترا ڤي بابهتي چ شهه چئ نهبن. نهه بو هندي هاتينه كو ريكهچارهيهكي ببينهفه. مهحمود خان دڤيا هيئرشئ بكهت لي مه نههيلايه. نوكه ژي ناخفتن ناخفتنا تهيه.

بهگئ خوشاب ناخفت و گوت:

- هوين ب خو ههمي تشتا ژ من باشتر دزانن. نههز گولبهاري و نهحمهدي نادهمهفه، ژبلي ڤئ چهندي ژي من ريكهكا دي نينه. نهفه ههمي ژلايهكي و ژلايهكئ ديفه پاشاي ههر تشتهكي بڤيت سهه چافان نههز رازيمه. نهگهه نههز نههفي كوري و كچئ بدهمهفه هندي دنيا دنيايه نههز ب ئوجاخا خوقه نهشيين

ب رویی سهیان ژى سهرى خو بلند كهين، هوين پيکفه و بهگين دى ژى پيکفه ريگه چارهيهکى پهيدا بکهن. ريز و سلافيين من ژى بگههيننه پاشاي. نهگهر بقيت نهز رازيمه ههمى مال و ههیی يا خو بدهمى. بو نهختى کچا خو ههر تشتهكى بقيت نهز رازيمه. چهنه گوند بفين نهز دى پيشکيشى زافای کهم. نهو ب خو ژى ههر تشتهكى بقيت سهر چاقان؛ لى نهز نهشيم ميهفانين خو لسهر خاترا گيانهکى بى نهرزش تسليم بکهم.

بهگى زيلان گوتى:

- بهگ راست دبيژيت نهم ژ خو هاتينه.

بهگين دى ژى گوتن:

- راسته. نهم ژ خو هاتينه. مه کارهکى ناشايست نهنجام دايه. نهگهر دنکهکا ميرانيى لدهف مه ههبايه دقيت مه پهياما ناشايستا مهحموود خانى رهنه کريا و بهرامبهري بهگى خوشاب توشى نهفى روى رهشى و شهرمزاريى نهدهبووين. ب راستى نهم شهرمزارين.

رؤزا پاشتر سيار ل ههسپين خو سيار بوون و چوون.

مهحموود خانى هزر دکر کو بهگ دى نهحمهدى و گولبهاريى ل گهل خو ئيننهفه. هزرا خو دکر کو دى چ ئيش و نهشکهنجهکى گههينيه وان دا بشيت ناگرى دلى خو بتهمرينيت. ب هيچ رهنهگهكى هزر نه دکر کو بهگى خوشاب وان نادهتهفه و بهگين دى دهست خالى بزفرينيهفه. ژبهه کوو نهوى گهفين توند بو بهگى خوشابى فرى کربوون و گوتبوو:

- دى هيژهکا مهزنا ئوسمانيا بو شهريى وان فرى کهم.

- مهحموود خانى هزر دکر کو بارودوخين بهگى خوشاب وهكى بهريى نهمايه و لاواز بوويه و نهگهر بهگا زانيان کو کچ و کور نادهتهفه چ جارن بو لايى وى نهدهچوون. لى دهمى کو ديتى بهگ دهست خالى فهگهريايينهفه ئيدى ب تهمامى توره بوو. ب هيچ رهنهگهكى نهفه هزره نه دکر. کاروبار ب تهمامى تيکچووو. کهسهكى گوهداريا ئوسمانيان نه دکر، ب تنى شيانين وى بهرامبهري بهگهکى وهكى بهگى خوشاب ژى نهمابوون و نه دشيا خو ل بهر بگريت. دقيا نهفه

ناریشهیه بو پاشایی نهرزه رومی راگه‌هاندبا و داخازا هاریکاری ل وان کربا. نه‌گهر داخازا هاریکاری ل وان کربا دشیا ب تهمامی که‌لها خوشابی ژ ناف‌ببته. تورهبی و کینا خو لدهف به‌گان دیار نه‌کر. به‌گی زیلان گوتی:

- به‌گی که‌لها خوشاب راست دبیژیت، سهر خاترا پاراستنا گیانی خو ههردوو نه‌فیندارا ناده‌ته‌فه. دفتی پاشا ریکه‌کا دی ببینیته‌فه.

پاشای نه‌وی رۆژی میه‌فانداریه‌کا مه‌زن و باشکو به‌رپا کر. کوچکا وی تژی ببوو. رۆژا پاشتر نامه‌یه‌ک بو پاشایی نهرزه رومی نقیسی و ههمی تشت بو دیار کر. پاشایی نهرزه روم ژ وان که‌سان بوو کو په‌یوه‌ندیه‌کا باش دگهل پاشایی نوسمانیا هه‌بوو و دگهل وه‌زیر و مه‌زنین ویری رابوو. نه‌گهر پاشایی نهرزه‌روم پشته‌وانیا وی کربا ههمی شول ب ساناهی دکه‌تن و دشیا سهری نه‌وی به‌گی ژ خو رازی ژی د شهری دا ب ده‌ست خو فه بینیت.

ناما وی تژی بوو ژ گله و گازندا، نقیسی بوو کو چه‌وا شه‌فه‌کی ژ شه‌فان سه‌د هزار سیارین درنده وه‌کی گورگا ژ چیا هاتنه خاری کچا وی ره‌فاندینه. و نه‌و ژی دگهل سهربازین خو به‌رامبه‌ر وی هیزا مه‌زن ده‌ست پاچه ببوون و نه‌شیابوون هیچ کاره‌کی نه‌نجام بدن و....

نامه‌به‌ر کو چوو‌بوو نهرزه رومی فه‌گه‌ریافه. رسته‌م پاشا ناما وی خاندبوو و ته‌ق ته‌ق پی کربوو‌که‌نی. ده‌می کو نامه‌به‌ری مه‌حموود خانی داستانا هاتنا خه‌لکه‌کی زور دوی شه‌فی دا بو وی فه‌گیرای، رسته‌م پاشا ده‌ستی خو دانابوو سهر زکی خو و ژ به‌ر که‌نیی نه‌دشیا خوراگریت. دگوت:

- سلاقین من بگه‌هینه مه‌حموود خانی. بیژی کچا خو ل وی کوری مه‌هر که‌ت، نه‌و کچ ژی وه‌کی وی هه‌سپی بو وی کوری مایه، نه‌ز ژی دی بو نقیسم. مه‌حموود خانی ناما روسته‌م پاشای کو ب ده‌ست خه‌ته‌کی گه‌له‌ک جوان هاتبوو نقیسن خواند و گوت:

- هه‌ی مه‌لعین کوری مه‌لعین! ب من دکه‌ته که‌نی. دفتیا به‌لایه‌کا وه‌سا ب سهری وی ژی هاتبا. چیا‌یه‌کی کچا وی ره‌فاندبا پاشی دابینم ترانا ب کی دکه‌ت؟ یان ژی نه‌زمانی وی دزفیری بیژیت ته دفتی ژ به‌ر تولا کچه‌کی ئاگری شهری ل

دونيایي همیې هل كهی؟ تو ببینه من چ سهیهك ب ههفالی خو دزانی و ل مالا
خو وهکی پاشایهکی ریژ لیډگرت. هه رچهوا بیت نهوی هه سیداهی ب كه لا و
بارهگایی من بریه و فیایه ب فی نامی تولا خو ژ من فهكهت.

نامه سهرو بن دكر و دوباره و سی باره خواند و پاشی هزرین خو كرن و
گوت:

- نهگه ر نهز هیرشې ببهمه سهه كهلهها خوشاب، نیمكان ههیه لبهرامبهری
بهگی خوشاب توشی شكهستهكا مهزن به. ژ رۇژا ئافا كرنا كهلهها خوشاب تا كو
نهفرو چ جارن شكهست ب خوفه نهديتیه.

هه رچهند دبوری نیگه رانی و دلتهنگیا مهحموود خانی پتر لی دهات. هندهك
جارن هه ناسین وی دهاته برین. دوی رهوشیدا ب ئیكجاری شیت ببوو. هه ر رۇژ
دگهل ئیسماعیلی دناخت. هندي بهگهك دنیاسی كو جهی باوهری و متمانی
بیت گازی دكری و داخازا ریكه چارهیهكی ژی دكر لی هیچ ریكهك نهديتهفه.

سهفیری بهگی خوشاب مهلامحهمهدی خوش نهزمان تاوی دهمی ژی بهردهوام
د هاتن و چوونی دابوو. دگوت:

- پاشایی من هه می گوری ته بن. بهگی مه دبیزیت دی بوچی سهه خاترا
كچهكی دی نافی من خراب كهت، دی ههردوو دهستین وی ماچی كهه. نهگه ر
پاشا میهفانین من ژ من وهرگریت دوی دهمی دا نهز نهشیم لدهف سهیان ژی
سهری خو بلند كهه. هندي نهخت بقییت دی دهمی. نهگه ر مهحموود خانی
گیانی من ژی بقییت دی دهمی. نهگه ر بیژیته نهحمهدی ژی بمره دی مریت.

بهگی خوشاب ژدویر و نیزیك چافدیریا ههلوپست و رهفتاری مهحموود
خانی دكر. دزانی پیهكی وی ل نه رزه رومی یه و پیی دی ژی لدهف پاشایی وانی
یه و ژهویر و گرین بابتهی لسهه بهگان بو پاشایی ئستهمیولی فری کریه و ژ
هه ر لایهکی بزافی دكهت.

بهگی خوشاب دگوت:

- ئەف زەلامى سەررەق و ئىك رڭ ئەفرو يان سوبەھى دى ھېرشى كەت و شەرەكى مەزن دى ھىتە كرن كو دى ب سالان فەكېشىت. ھەژار و بى كەس دى جارەكا دى ژ برسا پريشان بن و لسەر خاترا كچەكى خودى دزانيت دى چ ب سەرى فى خەلكى ھىت. تو ب خودى ئەفە نەرىتە؟ خودى دزانيت چ بەگەكى بى مەژى يان ژى خەلكەكى مەژى ھشك ئەفە كرىنە داب و نەرىت.

پاشا دترسيا، دفا شول بدويمايك بىت. چوونا ھەسپى بو بەر دەرى ئەحمەدى سەرەنجامى وى ئەفیندارىەكا ھندە مەزن چى كرىبوو. مەموى ب تنى ژ بەر ھندى كو رىز و ئەفينا خو بو گولبھارى ديار كەت گيانى خو گورى فى ئەفیندارىى كرىبوو.

جارەكا دى د شەفەكا تارى دا خەلكىن چىايى و خەلكىن دەشتىن ژوورداتر رادبەنەفە، فى جارى تىتەكى ل جھى خو ناھىلن و دى كەلھى ويران كەن و ناھىلن كەس ساخ بمىنيت.

مەحمود خان ب شەفى خەوا وى نەدھات. ب شىرى خو ل كوچكى دەھات و دچوو و ب بچويكتىن دەنگەكى دقەجنىقى. شەرەف و نامىسا وەلاتى ئوسمانيان ل زىر سىبەرا وى رەش ببوو. بەرامبەر بەگى خوشاب شكەست خاربوو، سەرى وى ھاتبوو چەماندن و كەتبوو سەر چوكان. ئوسمانيا ژى شكەست خاربوو. ھەر چەند دبورى پتر لاواز و بى ھىز دبوو. ھەست دكر رۆز برۆزى بازنا تف و نفرەتى پتر وى دخەندقىنيت. ئەفى ھەستى ب ئىكجارى ئەو نازاردا.

★ ★ ★

ھەر سال دەمى كو بھار بو چىايى ناگرى دزفريتەفە. شقانين چىايى ناگرى بو لايى دەرياچا كويى دەين. كەپەنين خو لسەر ناخا سفرى و ل بەر لىفا دەرياچا كويى پەحن دكەن و درونىشتن. سال بو سالى ھەژمارا شقانان كىم و زىدە دبوو. دوى دەمى دا كو چيا ژ تيشكىن تافى زىرين دبىت بلورين خو لبر شالين خو دئىنانه دەرى و رادبوونەفە، دوى دەمىدا بالندەكى سپى و بچويك

بالهكا خو ل ئافا دهرياجا كوپي ددا و پاشي دفرى. ژ دويراتيا و ل وان بلنداھيا، لسهر بلنداھيا چيايي ههسپهكي مهزن ديار دبیت. زين و بهرگين وي د تاريكي وورونايي يا سپيدي دتهيسين. وهكي رهشكي لسهر دهرياجي دلفي و لسهر دهستي پهحن دبوو و هيدى هيدى رنگ بهر نامينيت و ژ ناف دجيت.

دهمي كو شقان ل خيڤه تين بچويك ولسهر ئاڅا نه رما بوھاري دروينيشتن. گوپالين خو ب زهندين خوفه دكرن و ئاوازا دخوينن و ئيك زي ب بلوري بهرسفا وان ددهتهفه.

(لسهر ئاڅا نه فرين ليكري لسهر چووكامه، لسهر ئاڅا ئه فينا ههزار سالي، لسهر ئاڅا بوھارا ههزار سالي لسهر چوكانم. من سي جار كره ههوار، ههري سي جار چيايي به ژن بالا بهرسف دافه)

(لبرامبهري بشكوژين سوپين سوپ، پهريشاني پهريشان، زهري زهر، كهسكي كهسك، ل ژير بيدهرا نهستيران، لسهر لوتكا چياي لسهر چووكانم، لسهر پشتا چيايي لسهر دي وي يي جهمسي، لسهر چوكانم، لبرامبهري روناھيا وي چيا كو دي خو بو ئه فينيني مهزن فه كريفه، لسهر چوكانم)

(من ئاوازا كينا وي ليدا، كو بلند و مهزنه، ل ژير نه وريين رهش و تاري، دنافه را گولافين كو مروف پي سه رخوش دبیت، لسهر چوكانم. لسهر لافاوين گورپين ئاگرهك مهزن و بي دويماهيك كو ژ چيا ژووردا دهيت لسهر چوكانم. من سي جارن گازی كره چياي، ههري سي جار ددي ئاڅا بوھارا ههزار سالي من ههوار كر، من گوټ:

- نهی شقانی سهرگهردان، نهی شقانی سهرگهردان ل كیفه ي؟ شقان هات، لي جارها دي بهرزه بوو. شقانی سهرگهردان نه فينداري كچا بهگي بوو. كچ زي نه فيندارا وي بوو. بهگي زاني. بهگي پازده گوند هه بوون، ههري پازده گوندين وي د ئاخوري فه بوون. بهگي گوټ: - شقانی بگرن، نهو شقان كو ويرايه دگهل كچا من گريبهستا نه فينيني گريبهت، مري يان ساخ بينن.)

(بالندهيا نه فينيني بوويه ئاگر، ل ئاگري هيلينهك چي كر، لسهر دارهكا ژ ئاگري. بالندهيا نه فينيني دفي هيليني دا نفست. سي تيزك ئينان دهري. بالندي

ئەفەينى دگەل ھەر سى چويچكىن خو فرپن. بو ھەر لايەكى فرپن، ل ھەر جھەكى دادابان، ئاگرى گرتن. چيا بوويه ئاگر. بەر بوويه ئاگر. ئاخ بوويه ئاگر. سينگى ئەسمانى، ئەستېر، ھەمى دگەل ئاگرى تىكەل بوون. ئاگرى مروف ھەمى گرتن. بالندى ئەفەينى ژ ئاگر جودا بوو و بو ئەو بەرى چيايى، بو لايى دى يى ئافى فرى. ئەو بەرى چياي ژى ئاگرى گرت. ئەو لايى دەريايى ئاگرى گرت... ئاگر ژ بشكوژەكا بچويكا گولى دەست پىكر و ب جارەكى ھەمى گوئين سور، زەر، پەريشان، ئاگر گرتن) .

(شمانى سەرگەردان پەنا برە چيايى ئاگرى. دى چيايى ئاگرى ئاگر گرت. خەلكىن ھەر پازدە گوندىن بەگى لىدىف شمانى چوون كو وى بگرن، داوى بكوژن، ھەمى چيايى ئاگرى خال ب خال گەريان، چياي شمان فەشارت، شمان ژى بوويه ئاگر) .

(كچى ژ فى ئەفەينا ئاگر خورانه گرت. ئەو ژى بەرەف چياي چوو. بچويك و مەزن، گەنج و پىر، ژن و زەلامىن ھەر پازدە گوندىن بەگى لىدىف كچى چوون. ئاگرى كچى ژى فەشارت. كچى ژى بوويه ئاگر).

(رۆژەكى ئىدى ھەدارا شمانى نەما. ژ ئاگرى دەستوير خواست كو دەرگەفەيت، گۆت: - بەيلە جارەكى ئەفەيندارا خو ببىنم، ئەگەر ژى بمرم بەيلە بمرم. بو لايى گوندى چوو. سى شەف و سى رۆژا درىكى دا بوو. مرن نە كارەكى ئاسانە، جار چافىن خو دگرتن و دقيا پىچەك درەنگتر بمرىت).

(ئىكراست بو لايى گوندى چوو. ديت بوم لسەر خەرابىن گوندى روينىشتىنە و دخوينن. باھوزەكا ويران ھاتبوو. چ ژ گوندى نەھىلابوو. بو دويراتىي مېزە كر. چ نىشانەك ژ گوندىن دى ژى نەمابوون. بو لايى دى مېزە كر ل بەر لىفا كەفرە بەرەكى كو رۆژەكى خانىي وان لسەر ھاتبوو ئافا كر دلدارا وى راوہستيا بوو. ھەردوئەفەيندار گەھشتنە ئىك).

(بەلى چيايى ئاگرى ژ زولم و ستەمان تورە دبىت. پارچەك ژ پەيكەرى خو بو سەر ھەر پازدە گوندىن دەھرفىنىت. ھەر پازدە گوند ب خەلكى خوڤە ل ژىر ئاگرى تىنە فەشارتن و... بەلى چيايى ئاگرى ھەمى ژ ناف بىرن...).

(ئەفەيە كينا ئاگرى. كينا ئاگرى وسايە... بالندەيا ئەفەينى تېھنە ژ ئاگرى،
 بگەھيتە ھەر دلەكى دى بېتە پارچەكى ژ ئاگرى. ھېلىنا ئەفەينى ئاگرە.)
 (ئەفەيە كينا ئاگرى، ئەفەيە بەلایا ئاگرى.... كەس نەشیت خو لېبەر بگريت.
 ئەفەيە تف و نفرینا ئاگرى).
 ھەمى بوھاران ئەوى دەمى كو دەریاچا کوپى ل بشكوژین گولان بەرزە دبیت،
 ھەمى شقانین چيایی ئاگرى دئینە بەر لیفا دەریاچى؛ كەپەنین خو لسەر ئاخا
 بوھارا ھەزار سالى پەحن دكەن.... و بالندەيا ئاگرینا ئەفەينى.... بالەكا خو ل
 پەريشانترین جھى ئافى دەت.

★ ★ ★

حەسويى ئاسنگەر نیف رويس ھاتبوو بەر دەرى كەلھى و ھەوار دكر:
 - پاشا، پاشا، گوھى خو بدە، تە گوھدا بلورفانین بوھارى؟ تو تىگەھشتى؟
 توره و كينا ئاگرى لسەرى تە بياريت... دەرد و بەلایا ئاگرى ل دلى تە بدەت.
 دەست ژ ئەفەيندار و دلدادا بەردە؛ ئیدی بەسە.
 مەحموود خانى گوته خزمەتكارین خو:
 - ھەرن ئاسنگەرى بو من بینن، دا بزائەم چ دبیژیت، دا تیبگەھم.
 حەسو نیف رويس بوو. لەشى وی یى ب ھیز تزی گرى بوون. دەمى كو
 مەحموود خانى میزە کرە ئاسنگەرى حیبهتی ما. ئاسنگەرى گوئی:
 - تە گوھ ل ئاخفتنن من بوون؟
 پاشای گوئ:
 - من گوھ لى بوو
 - باشە، چ دبیژى؟ ناترسی؟
 پاشا بیدەنگ ما. حەسوى ھندى ئاخفتنەك ژ دەفى دەرکەتىگوت و پاشى
 وەكى كەفرە بەرەكى ژ جھى خو رابوو و چوو، دەمى كو ژ كوچكى دەرکەفتى
 گوئی:

- هەر نوکه دى نوجهى گههينينه کهلها خوشابى... کو گولبهار و نهحمه د بزفرنهفه... نهگهر جهنابى ته بقیته نهز دى چمه دویف وانرا. نهگهر نهحمه د شیا بگههسته سهرى چيایی ناگری و بو مه دیار کر کو گههشتیه ویرى، نه م بخو دى کچى کهینه ددهستی دا و دهواتا وان ژى لسهر مه. ب تنى بقی رهنگى دشین ژ دهستین نهحمه دى رزگار بین و گازنده و گوتگوتکین خه لکی بدویمایهک بینین. ئیدی کهس نهشیت باخفیت.

پاشای گوت:

- گازنده نامین... هزرهکا باشه ئیسماعیل. دوو سى بهگا ژى دگهل خو ببه. هره کهلها خوشابى و بیژه نهحمه دى بزفریتهفه، گولبهار ژى بیتهفه. نهگهر نهف داخازا من ب جه نهئینا بیژه بهگى خوشاب کچا من بزفرینيتهفه.

ئیسماعیل دگهل پینج زهلاما کو دوو ژ وان بهگ بوون هەر ل وى پوژى ههلبزارتن و بهرهف کهلها خوشابى ب رى کهتن. گههسته کهلها خوشاب. نهفى جارى بهگی ب گهرمی و ریژهکا پتر پیشوازیان وان کر و میهفانداریهکا باشکو بهرپاکرن. ئیسماعیلی هەر دوی شهفی دا داخازا پاشای بو بهگى خوشاب دیار کر. بهگى خوشاب گوتى:

- ئیسماعیل چهوا چى دبیت؟ ئیمکان نینه، نهف کاره مرنه پاشا نهحمه دى بهرهف مرنى قرى دکهت. تانهو کهسهک نهشیایه بگههسته سهرى چيایی ناگری و بزفریتهفه؟ ئایا کهسهک ساخ فهگهریایهفه؟ ئیسماعیلی گوت:

- نهز نزانم. ههوهب خو گوتبوو ههرتشتهکى هوین داخاز بکهن نه م دى بجه ئینین، نهو ژى داخاز ژ مه نهنجام ژى ژ وه. بهگی ب دوودلیقه گوت:

- بهیله نهز دگهل نهحمه دى باخقم، دابزانم نهو چ دبیریت. نهگهر نهحمه دى نهف مه رجه بجه نهئینا با ئیدی بهگى خوشاب ناچار نهبوو وى ل کهلها خو بهیلت و چاقدیریا وى بکهت. نهفى چه ندی نهحمه د و هه رکهسهکى دى ژى دزانین و مافى پاشای بوو کو دگهلدا شهري بکهت.

ئەحمەد ل كوچكا بەگى ئامادە بوو وبەگى لدهف ئىسماعىلى و ئامادەبووین
دى ئەف پرسیاره ژى کر....

ئەحمەد ب دوو دلی ل ب رویهکی فهکریفه گوتی:

- ئامادەمه، گەلەك باشه، دى چمه سهرى چىايى ئاگرى، ههردهمى گههشتمه
لووتكا چىايى، دى ئاگرهكى مهزن ههل كهه كو پاشاژى ببىنيت، باشه نوكه
ژكیفه دهست پى بكهين.

نه بهگى خوشاب، نهگولبهار و نههيج كهسهكى دى نهشیا ئەحمەدی ژ چوونا
سهرى چىايى ئاگرى و سهفهرا بهرهف مرنى پاشگهز بكهت.

ل رۆژا پاشتربهگى و ئەحمەدی نىك و دوو ههمبىز كرن و داخازا لى بورىنى
كرن و پاشى ئەو و گولبهار لسهر ههسپى سيار بوون و بهرهف بايهزىدى ب رى
كهتن.

★ ★ ★

گولبهار و ئەحمەد ل مالا پىرى كاروان هاتنه خارى. سهرانسهرى باژىرى
بايهزىدى ژ هاتنا گولبهارى و ئەحمەدى ئاگاداربوون. ئاسنگهر هاته مالا پىرى و
ههردووگا پىكفه ئاموژگارى ل ئەحمەدى كرن و گوتن:
- ئەف پاشايه كافر، دقیت ته ژناف ببهت.

لى هندى بزاف كرن نهشيان ئەحمەدى پەشيمان بكهن. چىايى ژى ههمى هاتن
و هيفى ژى كرن لى ئەحمەدى گوهداريا وان نهكر و لسهر بريارا خو رژد بوو.
رۆژا پاشتر دهمى سپىدى رابوو و ماچى كره دهستى پىرى كاروان و لسهر
ههسپى خو سياربوو. بهرهف كهلهها پاشاى ب رى كهت و دخزمهتا پاشاى دا ئاماده
بوو و گوت:

- دى چمه سهرى چىايى ئاگرى، مافى تهيه كو داخازهكا بفى رهنگى و بفى
زهحمهتى ل من بكهى.

پاشاى گوت:

- وهغەرا تە ب خیر بیت.

ئەحمەدی گوت:

- سى رۆژين دى لسەرى چىيى ئاگرى بنيرن. لشفهكا بى مژ و نهوردا، دى لسەرى چىيى ئاگرهك ههل بيت.
پاشى لسەر پشتا ههسپى خو سيار بوو. ههسپ بهزى و بولايى كوپيتكا چىيى چوو.

★ ★ ★

هيدى هيدى خهلكهكى بى ههژمار ل مهيدانا بايهزىدى، ل بازارى و لهر دهرى كوچكا پاشاى كوم دبوون.
خهلك موكم وهكى چىي، وهكى لافاووهكى بى دهنك و هيدى ژووردا دهاتن و ل باژيرى بايهزىدى دگههشتنه ئيك. خهلك كوم كوم ژ دهشت و چىيىن دوير و نيزيك بولايى بايهزىدى دهاتنه كيشان....
دهاتن و كوم دبوون. بازارى باژيرى، كولان و شهقام و مزگهفت تژى كرىوون. هيمن و نارام... ئيسماعيل ل نيزيكى دهى نيفرو بو لايى پاشاى چوو. پاشاى پرسيار ژى كر:

- هيشتا ژى دهين؟ ب دويمهيك نههاتن؟

ئيسماعيلى دهستين خو ئينا و بر و ب بى ئوميدى و پهريشانيقه گوت:

- ههروهسا دئين، دم بو دهى پتر لى دئين. ل ئهردى شوين دبن و شوين دبن، ئهفه نه كومهكه، ئهفه لافاووهكه، لافاووهكا مروفان رابووويه و نزم نابيت. دئين و دئين و ناراوهستن. ئهفه، چىيى ئاگرى چهند دانىشتى ههيه؟ ئهفى دهشتى، دهشتا مه چهند مروف ل ناف خودا حهشار داينه؟ پاشاى گوت:

- ههژمارهكا زور ژ مروفان لى ههيه. گهلهك زور. ئهفى دونيايى گهلهك مروف لى ههنه لى بو شولهكا بخير و باش كوم نابن و ب فى رهنكى نائينه مهيدانا. چهوا هوسا زوى ژ چوونا ئەحمەدى بو سەرى چىيى ئاگرى زانين؟ ژكيشه گوھ لى

بوون؟... هیشتا ژى دئین؟... دى کهنگی ب دویمهیک ئین؟... کى گوتیه وان؟. تو بیژى دى هەر بقی رهنگی زیده بن؟

ل تهلارا مهزنا کوچکى و دناقههرا ستوینین مهرمهري و لسهر رائیخین گرانبهها پیاسه دکر و پهحینی لیددان. دیمی وی زراف و دریژ و رهنگی وی زهر ببوو. چافین وی ل پشت بیبیکین چرمسی دزفرین و هیرس ببوو. بترسفه گوت:

- نیسماعیل پا نهواکو یا مهیه کا... ل کیفهیه؟

نیسماعیلی ل پشت پهنجهرکی ئیشارهت کره کوما خهلکی و گوت:

- نهوا ههیه. ل نیزیکی مهزارى نهحمه دى خانى. کراسهکى زهر ل بهر کریه.

دهستین پاشای ل ههر دوولا کهتن و پاش و پاش چوو، دفیا تشتهکی بیژیت لی ب شایسته نهزانی. ددی خو دا هیلا. بی هندى کو باخفیت جارهکا دی پیاسه کر. نیسماعیل راهستیا بوو و ل هیقیی بوو کو پاشا تشتهکی بیژیت. ژنشکهکیفه پاشای سهري خو بلند کر، چافین وی برزقین. میزه کره نیسماعیلی و پرسیار ژى کر:

- نیسماعیل دقیت ئەم کارهکی بکهین، دقیت دژى فی خهلکی راهستین. وهسا

نینه؟

نیسماعیلی گوت:

- ئەم نهشیین ل بهرامبهري وان راهستین، هندی سهرباز مه هه بوون ل کهلهی دهرکهتینه و دگهل خهلکی کوم بووینه و ب تنی سهه، سه دوپینجی سهرباز ماینه. هیج لهشکهر و هیزهک نهشیت بهرامبهر فی ههژمارا زورا خهلکی راهستیت.

پاشای ناخینکهک فهدا و گوتی:

- راسته.... نهشیت، تو ههره بنیره هیشتا ژى دئین؟

ئهوی رۆژی ههتا بهربهري ئیقاری خهلك زورتر و زورتر لی هاتن. ژ سنوری باژیری دهرباز ببوون، ل دهشت و کهنارین باژیری و ل مهیدانا باشوری باژیری ئیدی ب تنی جهی ئیک مروفی ژى نه مابوو. هه می ل شیفا بهری دی یی مهزارى

ئەحمەدى خانى رېز ببوون. و ھەر ل فى ھەشامەتى زېدە دبوو، ژ چيا، ژ دەشتا، ژ ھەر لايەكى بى راوہستيان دەھاتن.

لدمى ئىفارى خيفەت ھەلدان. ل بەر خيفەتا ناگر ھەلكرن. بېھنا ناگرى وبېھنا گول و گيايى ھشك بووى تەقلى ھەف ببوون. لى ھەروەكى ئەف خەلكە ھەمى بى گيان مابوون، دەنگ ژ كەسەكى دەرنەدكەفت. بى دەنگ، ھيمن و نارام ھەروەكى روناھيەكا بى دويمايھيك بتنى پىل لىدەدان.

دونيا تاريك بوو، مەحموود خان ژ ئىسماعىلى پرسیار كر:

- ھىشتا ژى دەين؟

- ئەرد و ئەسمان ل مروفان تژى بوويە ژ ئەستىرپن ئەسمانى پترن. ئىدى ئەرد نەشيت جھى وان بکەت....

- كەس نائاخفیت؟

- دەنگ ژ دلى ھىچ كەسەكى نادەرکەفیت.

- بو ھىچ لايەكى مېزە ناکەن، ب تنى بو چيايى ناگرى ژى مېزە ناکەن. وەسا نينە؟

- نە، مېزە ناکەن. ب رەنگەكى سەير دناف خودا چووينە. ئەف ھەشامەتا ب فى رەنگى ھەروەكى د خەو چووبیت. ھندە بى گيان ھەروەكى ناخا مرنى لسەر وان ھاتىە بەلاق كرن. گر نژين ژى لسەر لىقا كەسەكى ديار نينە.

شەفەكا ساھى بوو. بى ئەور ومژ وموران بوو. ھەروەكى ئەستىر ژى لەنداڧ چيايى ناگرى كوم بووينە. وەكى كراسەكى ب پيلەك كو ئەسمان لەر خو كرىبیت. ھيمنيەكا كوشندە لسەر باژىرى زال ببوو، ھەروەكى ئىك ل وى باژىرى نەمايىت.

ئەوى شەفى تاسپىدى خەو نەچوو چاڧىن مەحموود خانى. ل تەلارى پياسە دكر و ھزر دكر. ھزرا مرنى و ژيانى دكر. ب فان مروفان، ب فى رويبارا مەزن كو ژ لايىن دى يىن دەشت و چيا ژىڧە بووينەو بو وىرى ھاتينە. ھەمى لسەر خاترا ئىك ژن و ئىك زەلام ل وىرى كوم ببوون و خوجھ ببوون. ئەگەر تە ب سەرڧە نىرپيا وەسا بوو لى دراستى دا گەلەك تشتين دى ل ژىر ئەفى سەرىپوشى

هاتبوون فهشارتن. نهو كينهك بوو كو نهدلقي، نه دئاخفت، كينهك بوو كو نهفينيا كچ و كورهكي كربوونه بهانه.
پاشا دگهل خو دگوت:

- دنيا هاتيه گهورين. ئيدي خهلكي سنور شكاندن؛ نه فروكه ب بهانا كچي دي دهر وازا كوچكا من ژ بني ئينه دهر، سوبه هي دي ب هيجه تا تشته كي دي ريژنه باژيري نسته مبولي و دهر وازا كوچكا شاهي شكينن. نهز دبيژم ئيدي نهو دم هاتيه. نه گهر چاره سهره يه كي نه بينينه فه دي سهرئ مه هميان تيچيت. سوبه ب بهانا زولم و ستمئ و دوزبه ب هيجه تا خويك و سهرزيړ؛ سيژبه ب هيجه تا كوچك و سهرايا مه، و پاشي ب هيجه تا ناني و... دي كوم بن... لي ب چ رهنه كي؟ ب دهر و كينا سه دهه زار سالي... وهكي نوكه بي دهنك، هيمن و نارام دي گه نه ئيك و دوو. دي چهوا ل شيان بيت لهرام بهر في لافاوا مرو فان راوه ستين؟ هندي هيژ و لهشكهر و سوبايهك ل دونيايي هه بيت نه شين بهرام بهري في خهلكي راوه ستن. نه گهر نه ف لافاوه بلقيت دي چ چي بيت. دقيت ريكه كي بينينه فه. دا نه ف خه لكه نه رابن، دقيت ريكه هه بيت....

تافي ل هنداف نه سماني ناگري هه لدا، بو ماوه يه كي لسهر پش تا ناگري روينشت، پاشي ژي جودابوو و جاره كا دي خو پيڅه گرت. پاشي ب ئي كجاري رابوو و لهرام بهري چي ايي راوه ستيا.

مه حموود خاني چ جاران تاف ب وي رهنكي نه ديتبوو. روژ زي نه وهكي هه مي جاران بوو. مه حموود خان دگهل خو دئاخفت و دگوت:

- مرو ف جاره كا دي ديار بوون. وهكي مرو فين ناخر زه مان. ميشين هنگفيني چه واپشتي هيك كرنئ كوم كوم ل نه سماني دفرن و پاشي پش تي ماوه يه كي لسهر داره كي خوجه دبن. وي روژي باژيري بايه زيدي ب وي رهنكي بوو. هه روهكي سه لكيت ميشا هنگفيني.

دگهل هه لينا تافي زه لام ب كولا فين هري و كه په نين كه فلي بزي، كه فلي خه زالي؛ ب سمبلي ب لند، ب به زني كورت و په حن، بلند و دلير، ژن ب جل و بهرگين پر چين، ب دهر سو كين رهنكا ورهنگ، ب زيړ و زيفان، چا فين وهكي

خهزالان، روهن، خهمار، ب زهنگ و باسکین سپی ونازک، ههمی پیگفه دلشینی
دابوون، لی ههروهسا بی دهنگ بوون، و کهسهک نه دناخفت.

ل نیژیکی دهمی نیفرو ژ نشکهکیفه گهورینهک لناف حهشامهتا خه لکیدا
پهیدا بوو. ههمی پیگفه زفرین و ل لووتکا چیاپی ناگریی نیپین و ههروهسا
مان. دهمی کو مهحموود خانی باروودوخ ب وی رهنگی دیتن گهلهک ترسیا و گوټ:
- ئیسماعیل نهفه هیچ ناناخفن؟ وهسا نینه؟

- پاشایی من ناناخفن، ب تنی پراوهستیاینه، بی هندی کو بلغن بهری وان ل
چیاپی ناگریه. بوماوهیهکی ژی دهستیین خو بلند کربوون و دوعا دکرن. دی سی
رؤژان ل هیقیی بن. نهگه هیچ روناویهک لسهری چیاپی ناگری نه دیتن، دی
ئیکسهه هیرشی که نه سهر مه و دی ههمی تشتا ویران کهن. بهری لسهه بهری
ناهیین.

مهحموود خان ژ ههمی تشتا ترسیا بوو و د دلدا دگوت:

- ژبهه کو نهز گهلهک ترسیایمه هوسا هزری دکهم. کی دپیژیت دی وهسا چی
بیت.

پاشای گوت:

- هیشتا ژی دئین؟

ئیسماعیلی گوت:

- دئین. پتر و پتر لی دئین... نهفه خه لکه ژ کیفه دئین؟ کی گوتیه وان؟
مهحموود خانی کره ههوار:

- نهو ره سپیه، نهو پیری کاروانه، نهو بی خودی یه، نهوان، ههمی جاران
دوژمناهی دگهل مه کرینه. ئیسماعیل نهگهه نهه خه لکی بو لایی خو نهکیشین
دی ژناف چین... ئیسماعیل رهین نهفی خه لکی گهلهک موکمه. رهین سهه هزار
سالی دناف خه لکی داینه... نهگهه دگهل وان نه بیینه ئیک...

و د په نجهرکی را ناماژه دا خه لکی و گوت:

- دی نهفه چی بیت ئیسماعیل.

ئیسماعیلی گوت:

- ئەم دىيىن دگەل وان ئىك بگرين پاشايى من.

مەحموود خانى دگەل خو دگوت:

- دى ھەفزين و زاروكين خو، دارودهستين خو كوم كەم و ژفيرى چين. لى
ئايا ئەفە نە كىماتىه؟ دى پاشايى ئەستامبول پىزانىت... و پاشى..... پاشى دى
ھەر چار لايىن كوچكى دۆرپىچ كەن بالندە ژى نەشىت رزگار بيت. ئايا دى شىم
ب شەرى رىكى فەكەمەفە؟

ژنشكەكىفە شادى و خوشيەك دناف سىمايى وى دا پەيدا بوو و گوتى:

- ئەگەر ئەز بشىم خو ژ فى رەوشى رزگار كەم، دى سەرى بەگى خوشاب و
پىرى كاروانى لىدەم، دى سەرى وان ژىفەكەم، ئەگەر ئەو چەپەلە نەبان ئەف
ھەمى خەلكە لىقىرى كوم نەدبوون. دى سەرى وان لىدەم، دى لىدەم، دى سەرى
وان لىدەم ئىسماعيل دا بىينن، دابىينن.....

ب ھەمى شيانين خو ھەوار دكر، دەمارين گەردەنا وى وەسا وەرمتبوون كو
نىزيك بوو ب پەقىت. جارەكا دى ھەر گوت و گوت. پاشى ھىدى ھىدى ئارام بوو
و ب ھىمنىفە گوت:

- دى سەرى وان لىدەم، دى لىدەم و خو ژ فى بەلايى رزگار كەم.

ئىسماعيل ئاغا پالا خو دابوو ب ستوينا مەرمەرى و ل ھىقى بوو مەحموود
خان تەنا بيت.

مەحموود خانى گوت:

- ستران بىژ و بلور فان ژى ھاتىنە ئىسماعيل؟

ئىسماعيل گوت:

- سەدان... سەدان دەھول قوت ژى ھاتىنە و لەھىفيا دەھوات و سەمايى نە.

- ئەگەر خودى بقتى ئاگر دى لسەرى چىايى ئاگرى ھەلبىت ئىسماعيل،
وەسا نىنە.

مەحموود خانى شەرم كەرفە ژ بەر كو ھىفيا دلى خو، ترسا خو ب فى رەنگى
بو وى ئاشكەرا كرىوو. ئىك دوو تشت لناف دەقى خو ئىنا و بر و پاشى داعويرتن.
دقيا بابەتى بگوهرىت لى نەشيا و سەرى وى ھاتە چەماندن.

ئىسماعيل ژ پەشيمان بوونا مەحموود خانى ھەسپا. ئىسماعيل زەلامەك بوو
كو ھەرتشتەك ددى دا با دئينا سەر ئەزمانى خو و رك و راست گوٽى:
- پاشايى من ئەگەر ئەف شەفە خەلك ناگرى لسەرئ چپايى ناگرى نەبين دئ
ئارامى و ھېمىنيا وان ژناف چپت و دئ رېژنە سەر مە و دئ فى كوچك و سەرايى
ژناف بەن و ھەميا كوژن، بوچى ژ ئىك و دوو فەشپيرين. دقئت چارەسەرپەكى
ببىننەفە.

دەمى كو مەحموود خانى گوھ ل فى ئاخفتنى بووى خوشحال بوو و گوٽى:

- چەوا. چ رېكەك ئىسماعيل؟

- دئ دەست ژى بەردەدى و ژ كەرى ئەھرىمەنى ھىيە خارى و تەمام. دئ
چىنە بەردەرى كوچكى، دئ بېژى ژبەر كو خەلكى مە ئەف چەندە دقئن. لسەر
خاترا فى خەلكى ئەز دئ ژ ئاخفتن و مەرجى خو زقرم و دئ كچا خو پېشكەشى
ئەحمەدى كەم. ئەحمەدى بىنن دا جەژنەكى بەرپا بكەين... دئ بېژى لسەر
خاترا ھەو ھەمى خەرجيئ دەھواتى لسەر ملئ منە. دوى دەميدا ببىنە خەلكى
مە دئ چەوا تە داننە سەر سەرى خو. وپشتى خودئ دئ ب تنئ تو بى. ژبلى
فى چەندئ ھىچ رېكەكا دى نىنە.

مەحموود خانى گوٽى:

- چ جاران فى چەندئ ئەنجام نادەم ئىسماعيل. تە دقئت بېژن ترسنوكە؟

- پاشايى من، چ جاران ئەفى ھزرى ناكەن. ئەف خەلكە چ جاران ھزرا فتنە و
فەسادئ ناكەن. دئ وان سافە. ئنىھتا وان پاكە.

- نە ئىسماعيل، دئ وەسا ھزر كەن. كەس ھندى ئەفى خەلكى شارەزا نىنن.

ھىچ تشتەك حىبەتى تر ژ ھەشامەتا مروقان ددنيايى دا پەيدا نابىت.

- تو ھەلەى پاشايى من. خراب كرن و ويران كرنا كوچكى چ مفايەك بو وان

ھەپە؟ ئەگەر ژى ويران كەن ژ نەچارىيە يە. دەمى كو نەچار و بئ ھىقى بن دئ

ئەفى شولى ئەنجام دەن. ئىمكان ھەپە تا نھو ژى ئەحمەد ژناف چووبىت. كى

دبېژىت ناگرى ئەو نەداعویرتېت... بەلكى ژى....

- راست دبیژى، وهسایه، لى ئەز نهشیم ئیسماعیل، نهشیم ئاخفتنا خو بزفرینهفه.

- ئەو ژى دترسن و دى گهلهك خوشحال بن ئەگەر تو ژ ئاخفتنا خو پاشگهز بى. ژ بهر هندى ژى چ جارن هزرا هندى ناکهن کو ئەم ژ وان دترسین. بهروفاژى دى ته ستایشته کهن. خیرخازى و دلنهرمییا ته دى لهر چافین وان مهزن خویا بیت و دى بیه بابتهین چىروک و داستانیین بچویک و مهزن. - من نهکریه و ناکهم. نه دشیانین من دایه، ئیسماعیل. بهیله من بکوژن. من پارچه پارچه بکهن... کى دبیژیت ناگههیته سهرى چیاى ئاگرى؟ بهلکى ئەف شهفه ناگر دیار ببیت.

ئیسماعیلى ب دهنگهكى بلند گوتى:

- چى نهبوویه و چى نابیت. هەر کهسهکى گههشتبیته لووتکا چیاى ئاگرى ددهمدا بوویه بهر.

- بهلکى نهچیته سهرى چیاى و ل ژوورداتر ئاگرى ههلهکت.

ئیسماعیلى دهستهك ب رهین خو دا کیشا و بگرنزینقه گوتى:

ئهحمهد دلیر و نهترسه. دهمی کو چووی ب باشى دزانى کو دى مریت. چ گاڤا بگههیته سهرى چیاى دى مریت.

- ئەز ژى بریارا خو ناگهورم ئیسماعیل، ژ سویندا خو پاشگهز نابم. دى ب شهرى مرم، ههره و سهربازا ناماده که. هندى سهربازهك ل دهرفهى کوچکى ههبيت بو ژوورقه بینه، دى ب لیدانا شیرا مرین.

- دهرفته شەر کرنى نینه، ئەم ههمی ب ئیک چافلیدان دى مرین. ئەز دزانم ئەف حهشامهته چ رامانهکى ددهت.

پاشا سور ببوو، گوتى:

- بهیله مه بکوژن، ئەم ژى د وى دهرفته چافلیدانى دا دى شهرى کهین.

ههره بیژه سهربازا خو ناماده کهن.

ئیدی ئیسماعیل نهئاخفت. نه دشیا تشتهکى دى بیژیت. دزانى بى مفایه.

ژبلى ب جه ئینانا فهرمانا پاشای هیچ ریکهکا دى نهبوو.

ئىيفار بوو، هيدى هيدى تاريكى زال دبوو. دهشتين ژوورداترى كوچكى ژ مروغان رپش ببوون. هيشتا ژى دهاتن، خيشهت دهاتنه فهدان و لبر خيشهتان ناگر ههلدكرن. هيشتا ههوا ب تهمامى تارى نه ببوو كو نهو ههشامهتا خهلكى ههمى رابوون. بو سهري چيائى ئاگرىي نيرين. نهو ههمى مروف وهكى ئيك دل ليهاتبوون و ل هيقيى بوون، ههر چافهكى وان ببوو چارچاف.

مهحموود خانى ژى د كوچكا خو دا لهيقيا ناگرى بوو. ژ لايهكى خهلك و ژ لايى ديقه مهحموود خان روفا وان هاتبوو بهرليشان. ل هيقيى بوون، نوكه... ها... تا چهند دهمهكى دى حنيرا ناگرى لسهر چيائى ديار بيت.

ديكليى شفى ناواز دخواندن. ژبلى روناھيا نهستيريى نهسمانا ناگرى هيچ روناھيهكا دى شهوق نهفهددا. ئاسو روھن بوو. نهستيرا ب كورى ل بازنهيا كهسكى خو روناھى بهلافه دكر، ههروهكى ههيفهكا دى ل پانتايى يا نهسمانى ههلات بيت. ئيسماعيل وهكى بريسي زفريهفه. ژ خوهى ببوو ئاف. گوټى:

- ههر نوكه دهنگى وان بلند بوو، كومهكا خهلكى هاتينه بهردهرى كهلهي.

ههر دوو چاقيى مهحموود خانى تژى خوين ببوون. دهستهكى خو دانابوو سهر دهستكى شهمشيري و دهستى دى ژى ب دهمانجهكا زيرينى بهر شالى خوفه نابوو. ب دريژاھيا شفى ب وى رهنكى هاتنوو چوون دكر و بهري وى ل كوپيتكا چيائى ئاگرىي بوو.

ئيسماعيلى گوټ:

- هيچ ريكهكا دى نينه، پاشايى من، هيچ ريكهك دى بو رزگار بوونى...

پاشا رابووفه. ب ههمى مهزنهيا خو، ب ئارامى و ب پينگاقين گران، ب بى خيرهتى ب ههر رهنكهكى كو ههبوو خو گههانده بهر دهرى سهرايى. ژ بهر دهرى مزگهفتى دهرباز بوو. د ههوشى دا ئيك دوو جار پييت وى ههنگفتن، دقيا بزفريتهفه ل نهزفري. گههسته دهرگهھى مهن و پر نهخش و نيگارى كهلهي.

دهمى كو چاقيى ههشامهتى فى كهتين جارھكا دى ئارام بوون. دهنگ ژ بهري دهردكهفت و ژ دهفى خهلكى دهرنهدكهفت. ههناسه د سينگا دا هاتبوو گرتن.

مهحموود خانى ب چاڤين خو يين مهزن ميژه كره نهڤى لاي ونهوى لاي
خهلكى، كوما خهلكى وهكى دهريايهكي پيل ليدان. پاشا چوو سهر بلنداھيهكى
و گوتى:

- دئ لسهر خاترا ههوه ل نهحمهدى بوورم، خهرجيپن جهژن و سهماي
دههواتي ژى دئ نهز دم. ژبهه كو نهڤ هههه خهلكه هاتينه و ل فيري كوم
بووينه ههر نوكه دئ فري كهه نهحمهدى ببينهڤه. كى ژ هههيا سياركارتره؟
كى ژ ههوه ل هههيا سفكتره؟ ههر كهسهك بيت بلا بچيته ديڤ نهحمهدى را و
وى ببينهڤه و بيژيتي پاشا لي بووريه.

خهلكى ژ نيڤا دل ههوار كرن و جارهك دوو جار بو نهڤى لاي و نهوى لاي
پيل ليدان. نهو خهلك كو وهكى بازنهكا گرتي كوم ببوون فهبووڤه و ژههڤ
جودابوون و نارام و بي دهنك مان. پاشاي ههست بهي چهندي كربوو. بسهرڤه
خو شادمان راگرتبوو لي دناڤ دهرونى خو دا ژناڤ چوووبوو. ژ بلنداھيي هاته
خاري، ب پينگافين بلند و گران بو لايي كوچكي فهگهريافه. خزمهتكارين وي
ژى سي پينگافا دويرتر ل دويڤدا دچوون.

ههروهسا كو پاشا دچوو چهند لاوين چهلهنگ و ژيھاتي، هندهك سيار،
هندهك پيا ريكا چيائي ناگري لبهه گرتن و چوون.

نهوي روظي خهلك نارام ببوون. دگهل نيك دئاخفتن. وهكى سهله ميڤين
هنگميني دهنك فهددان. خهلك لژير تافي سست و بي حال مابوون. نهوان ب خو
ژى نهدزانين چبكهه. بو كيڤه بچن. دزقريان و دراوهستان. ناسنگهه چوووبوو
دناڤ كوما خهلكى دا و ب شادي دگوت:

- كافري نيمان نينا؛ لدويماهيمي ترسي نهو نهچار كر؛ زاني كوچك و تهلارا
زيرينا وي، سهههرايا مههههري و زيڤي دي ويران بن. نهڤ كافره بهي چهندي
حهسيا بوو. ژبهههندي ژى كهته بهه دهست و پيا.

خهلكى ب حيبهتيڤه ميژه دكرنه ناسنگههري كو دريژي دابوو ب ناخفتنين
خو:

- ئەگەر ئەم ھەمى پېكفە بو ھەمى تىشتا ئىك بگرين. كەسەك نەشىت مە
ژناف بېت. كەسەك نەشىت لېر سىنگى مە راوھستيت. نەپاشا و نەھىچ
كەسەكى دى.... ھند بەسە ئەم ھەمى پېكفە بېينە ئىك....

چەند كەسەك كو پىشتەفانىن پاشاى و كوچكى بوون لدويفدا گوتن:

- ئەى ناگر پەرەستى بى دىن، چ ب تەيە ئەگەر ئەم ئىكگرتنى بکەين يان
نەكەين؟

ئاسنگەرى پويته و گرنگى نەدا ئاخفتنىن وان.

ئەوېن كو لدەشتىن دەوروبەرىن كوچكى بوون، جار دچوونە د باژىرى دا و
جار دەردكەفتن. ئارامى نەبوون. لەيشيا ھندى بوون كو دى كەنگى نوچەيەك ژ
چىيى ئاگرى گەھيت. ئىدى ھندەك ژى لەيشى مانى وەستيا بوون و بو گوندېن
خو دزقرىنەفە. ھەرچەند دبورى ھەژمارا ئەو خەلكىن كو دزقرىنەفە و يان ژى
دفيان بزقرىنەفە پتر لى دەھاتن. ئەو ھىشى و تورەيا كو د ناف كوما خەلكيدا
بەرچاف دكەفت كىمتر و كىمتر لى دەھات.

جارەكا دى بوويە ئىفار، ھىدى ھىدى تافل پىشتا چىيى بەرزە دبوو، دەنگ و
ھەناسىن شكەستى و بى ھىزا خەلكى ھەر وەكى ھندى بوو كو ژ دەرونى ئەردى
دەردكەفت. بتنى ئەو كەسىن كو گەلەك دلسوتى بوون جارچار سەرى خو بلند
دكرن و بو لووتكا چىيى مېزە دكرن.

مەحموود خانى ھەر نىف دەمژمىرى جارەكى، دەمژمىرى جارەكى ل پىشت
پەنجەركى را مېزە دكرە سەرى چىيى ئاگرى. ب تنى ئىك زەلام بوو كو چافل
سەرى چىيى نەدزفراند ئەو ژى ھەسويى ئاسنگەر بوو، دگوت:

- مەن ھارىكاريا وى كرىە. ئاگرى ئەوى ناگرىت، دى ئەوى زقرىنەفە، لەسر
خاترا چرىسك و گورپىيا، سەرخاترا زەلامىن باش و مېرچاكان دى ئەھمەدى بو
مە زقرىنەفە.

ئەو رۆژ چارەمىن ئىفار بوو. ژنشكەكى فە قىرپىن ئاسنگەرى ئەو ھىمىنيا
شەقى دراند. پاشى ياهووويەك وەكى گورمىنا توبەكى ژ چىيى ئاگرى دەنگ فەدا.
چىا ھەژى، قىرى و ھەوار دەشت و دەھمەنىن چىيى دەھژاند.

هه ميا پېكځه ميژه كرنه لوتكا چيايي ناگري، گورپهكا ناگرهكي زراف لسهرئ
چيايي بلند بڼو. جاربهرزه دبوو و پاشي ديار دبووځه و پاشي جارهكا دي بهرزه
دبوو.

مهحمود خاني گوت:

- ناگري نهحمهده نهگرت. چهوا چي دببیت؟

نيسماعيلي بهرسف دا:

- نهحمهده يي ناگريي يه، ژ وي بخويه، هيچ لي ناكهت.

مهحمود خاني ههوار كر:

- درهوه، راست نينه، دفتت نهينيهك دفي شولي دا ههبيت.

رؤزا پاشتر سپيډي نهحمهده نوقومي خوھ و خوين، لسهر ههسپي گههشته
بازيري بايهزيدي. هات و لبر دهرئ كوچكي راوهستيا.

خهلكي دهوروبهرئ وي گرتن و نههيلان بچيته د كوچكي دا بو لايي دوكانا
ناسنگهري برن. نهحمهده ماچي كره دهستي هسوي.

گولبهار ژي هاتبوو ويړي و ل كوژيهكي راوهستياوو. ب تني نهحمهده ميژه
ژي نهكري. گولبهارئ ژ في رهفتاري ههست ب كيمايي كر. لي نهناخفت. ددلدا
دگوت:

- نايا وهسايه؟ نهگهر وهسابيت بوچي نهف زهلامه ژ گيانئ خو بوري و چوو
سهرئ چيايي و ناگر ههلكر.

نهوي ههمي تشت زانبوو. چهژي كرن ژي دگهل كين و تورهي ژناف دچيت.
لدويف نهحمهده چوو و گوت:

- نهحمهده بچين.

نهحمهده گوت:

- بچين

بولايي كوچكي نهچوون. بو لايي خهلكي ژي ميژه نهكرن. چافي وان ب سهما
و دهواتي ژي كو لسهر خاترا وان هاتبوو دانان نهكهفت. ماچي كرنه دهستي

پيرى کاروانى و ل ههسپين خو سيار بوون و جارەکا دى بو لايى چيايى ب رى
کهتن.

★ ★ ★

دهرياجهيهك لبهر سينگا چيايى ناگريى يه. پانتايايا وى هندى بيدهرهكى يه.
ئافا وى پيىتى پيىتى يه. ههر سال دهمى كو جيهان كراسى خو يى بوهارى لبهر
دكته، سپيىدى زوى، بهرى كو تاف ههليت شفانين چيايى ناگرى ههمى پيگفه
دئينه بهر ليىفا دهرياجى. كهپهنيىن خو لسهر بهرين سور و خوهرستى، لسهر ناخا
سفورييا دهرياجى پهحن دكهن، لسهر ناخا دلستيا ههزار سالى دروينن و ب
بلورين خو ههمى پيگفه كينا چيايى ناگريى ليىددهن. دهمى كو دببته ئيفار
بالندهكا سپى دئيى و بالهكا خو ل ئافا پيىتى يا دهرياجى ددهت و دفرىت و
دچيت.

پيچك ويقهتر سيبهرا ههسيهكى مهزن بو لايى دهرياجى دئيىته كيشان،
دهمى كو دگههيهته بهر ليىفا ئافى ئيىكسهه بهرزه دببته؛ دهمى ئيفارى شقان
دهست ژ بلور ليىدانى بهرددهن. سيبهرا گرانا چيايى ناگرى و هكى پهردهكا رهش
دگهل تاريكيا شفقى تهفلى ههف دبن.

ئهحمهد و گولبههار ههسپين خو لبهر سينگى شكهفتهكى كو لبهرامبهرى
دهرياجا كوپى بوو راگرتن، گهلهك كوين و خيفهت ل دهشت و دهوروبهريى نهوان
دول و نهالان هاتبوونه فهدان. چرايىن كيىم روناھيىن خيفهتتین ناگرى
ههلاويستى بوون وپت پت دكرن. دهوور و بهر تزيى ببوون ژ بيىهنا توند و بهيز كو
مروف پى سهرخوش دكر. بيىهنا ههيقا نهووروزى، دژوارو توند، بيىهنا نانى، بيىهنا
گيايىن چياى، بيىهنا ههناسين گهرم.

گيايىن چيايى تيىكدا چوو بوون. ئاداروك دنافبهرا گيايىن كهسكدا كوم كوم
سهريىن خو ههلدابوون و بشكوژى دابوون. ههسپين خو ب تراشهكيىفه گريىدان.
ئهحمهد ناگرهك ههلكر. گولبههارى كومهكا گيا و چهقيىن دارين ههك كوم كرن.

هەردوو ل دەف ئاگری و ل بەرامبەری ئیک روینیشتن. ئەحمەدی نان و پەنیر و کەسکاتی د دەستمالا خو دا ئینان دەری. هەردووکا دەست ب خوارنی کرن. بی هیچ ئاخفتنەك، بی هندی کو میزه کەنه ئیک و دوو. ب تنی دەمی کو ئاگر دفیا بتهمریت گولبھاری کومەکا دی یا گیاییڤن هسك دئینا. دویکەل دفنا وان دسوتاند لی هەست پی نەدکرن.

ل ناسو و هنداف سەری وان دەنگی گورمه گورما ئاگری دھات. هەروەکی هەزاران رەنیڤن بەفری ژووردا بیڤن. دەنگی رەنیا بەستیڤن سەر کەفرا بوو کو ل هەیشیڤن بوھاری و دەمی گەرم بوونا دونیایی دحەلیڤت و دبیتە ئاف و دریژت. دەمی کو ئەف دەنگە بلند دبیت هەروەکی دەنگفەدانا وی هەزار جار پتر لی دھیت.

گولبھاری ب ترس و دلتنەگی سەری خو دانابوو سەر چوکا و دناف خودا چووبوو. هندی گورمشتکەکی لیھاتبوو.

هەوایەکی ب هیژ هات و ل سەروچافیڤن وان دا و دەرباز بوو. هەوا سار بوو. لی جارەکا دی ئەور ژ ئیک و دوو دویر کەتن. بوھار بوو هەردەمەکی ب رەنگەکی بوو. شەف هات. هەردوو هەر ب وی رەنگی لبەرامبەری ئیک و دوو روینیشتن بوون و بەری وان ل ئاگری بوو.

نە ئەحمەدی دشیا دەست ب ئاخفتنی بکەت نە گولبھار. کین و تورپیی یا گولبھاری دەم بو دەمی پتر لی دھات. تا وی رادی کو عەشق و ئەفینیا وی کویر بوو و رھ و ریشال ل دلیدابوو کین و تورپیا وی ژی زیدە ببوو و دەم بو دەمی پتر لی دھات. ژنشکەکی فە تورپە بوو و گوتی:
- بیژە ئەحمەد. تشتەك ددی تەدایە، بیژە.

ئەحمەدی چافیڤن خو بیڤن گر ب نیگەرانیفە بلند کرن. هەست ب حالی گولبھاری کر. هەروەکی پشتی چەندیڤن سالان ژنوی گولبھاری دبینیت، هەروەکی دفیت ئیکی کو ژ میژوهرە دنیاسی بو هزرا خو بینیت. تشتەکی ب فی رەنگی ل سیمایی وی دھاتە دیتن.

ئەحمەد نەئاخفت، نەشیا تشتەكى بېژىت، دەنگى گولبھارى وەكى شەمالكەكا سوتى بوو كو بەر ب تەمرىنى يە. دقيا بەرسقا وى بدەتەفە. چاقىن ئەحمەدى لەبەر دىمى گولبھارى زىق مابوو و دەقى وى ھاتبوو گرتن. پىشتى ھنگى ھەرودەكى گىيانى وى زى وەربىگرن گوتى:

- تە چەوا ئەز رزگار كرم گولبھار؟ تە چ دا مەمۆوى و تە سەرى من كرى؟ مەمۆوى ژبەر چ گىيانى خو گورى كر و ئەز رزگار كرم؟ دەمى كو ئەز رزگار كرم ئەوى قى چەندى نەدزانى؟ قى چەندى بو من ديار كە دزانى، نەدزانى؟ مېزە كرە گولبھارى و لەيشيا بەرسقا وى بوو.

گولبھارى گۆت:

- دزانى، دزانى كو ھەر زىندانبانەك دەرى بو زىندانىەكى بكتەفە ئىدى نەشيت ل ھىچ جھەكى قى دونىايى بژىت، ئىدى نەشيت پەنايى ببتە ھىچ جھەكى. مەمۆوى ئەف چەندە بباشى دزانى، ژبەرھندى زى تا دووماھىك ھەناسە شەپ كر و خو ژ سەر بورجا كەلھى ھافىتە خارى.

ئەحمەدى گۆت:

- تە زىر و زىنەت دايى كو گىيانى خو گورى كر؟

- نە

- تە كوچك و سەرا دايى كو سەرى خو دا؟

- نە

- تە چ دايى گولبھار؟ لەرامبەرى چ گىيانى خو گورى كر؟ بوچى گىيانى خو

دگەل گىيانى مروفەكى دى گھورى؟

- من ھىچ تشتەك نەدايى ئەحمەد، ئەوى ھىچ تشتەك نەفيا.

- بو رزگار كرنا من؟

گولبھارى ئاخفتنا وى بىرى و گۆت:

- من گوتى بو رزگار كرنا تە ھەر تشتەكى بقتى دى دەم، لى ئەوى ھىچ

تشتەك نەفيا.

- تە گوتى تە ھەر تشتەكى بقتى دى دەم. ھوسا و بقى رەنگى؟

- من گوتی ته هر چ بقیّت دی دهم و ئهوی هیچ تشتهکی نه فیا.

بی دهنگ مان. هیّدی هیّدی ناگر بهرف خاموشیّ دچوو. گولبهاری هزر دکر کو ههمی تشت ب دوماهیک هاتیه. بباشی ژ مهرما ئهحمه دی تیگه هشت بوو.

ئهحمه د رابوفه، سه زینی هه سپی ئینا، ب گول و گیا رائیخهک چیکر، ژ گیایی بیهن خوشین ناگری بالگه ههک چیکر، شیرئ خو کیشا و دانا دنافه را خو و گولبهاری دا. شه مشیر د روناها مریا ناگری دا شه وقه کا خاف هه بوو. پاشی خو دریز کر و سه رجلي زینی لسه ر خو دادا.

گولبهار رابوفه و کومه کا دی ژ گیا و چلیکین ههک کری ئینان؛ ناگری گورپین خو فه دافه. خه مگین و دلسوتی میزه کره دیمی ئهحمه دی. ژئ تیر نه دبوو، دلی وئ دفیا تا رۆژا رابوونی میزه که تی. هندی پتر لی نیپری با پتر دلی وئ دسوت. بیچارهیی و خه مگینی ب ئیکجاری ئه و ژناف بریوو، ههمی تشت بدویماهیک هاتبوو، ههست ب فیئیشا هوفانه دکر کو که تبوو د نیفا دلی دا. - چ دشیا بکهت؟ بو کیفه چووبا؟ پهنا بو چ که سهکی بریا؟ ههتا مهژیی ههستیین وئ ژ ئه فینی تژی ببوو. ئهف بی قهرارییه چهوا بریا سهری؟ ئایا ب راستی جهژ ئهحمه دی کر بوو؟ نه گهر جهژی دکر ب مرنا خو رازی بوو؟ ... مه مو...

رابوفه، هه لنگفت. ئهستی ره دته سین، ژووردا دهاتن و لسه ناگریی دکه تن؛ ناگری کورت دبوو، بلند دبوو، دگهل ئهستی را ته فلی ههف دبوون، تیکهل دبوو. دنیپری. دلخی، ژ نیفا دلی دهنگفه ددا. دبوو ئاواز.

گولبهار دگهل کومه کا دی یا گیا فه گه ریافه گورپین ناگری بلند بوون، دیمی ئهحمه دی درونا هیی دا جوانتر ببوو... دلی وئ دئیشا، ئهحمه د نفست بوو. دگهل شه پولا ئه فینی دسوت و شاد دبوو. گولبهاری سه ری خو دانافه سه رچوکا، جیهان ل دور سه ری وئ دزقری، بهرین دهوروبه ری شکهفتی ب نالین و دنگه دنگین هوفانه ژیک فه دبوون و دهه ژیان؛ ئهستی ره دفرین، و نه دراوه ستیان، ههمی تشت هار ببوون. دنیا خراب ببوو. رۆژا رابوونی گه هشت بوو.

گولبهار د تاریکییدا نوقم بیوو. بتنی دیمی ئەحمەدی دیار بوو... دەستین گولبھاری ب دەستکی شیری کەت، هەست ب ساریا دەستکی کر. شیر کەتە سەر ئەردی.

ئەحمەدی چافین خو فەکرن. هیدی هیدی دونیا رون دیوو. ئیکەم شەمال بیھنا ب هیزا گول و گیا بو هەر چالا بەلاق دکر. گولبھاری ئەحمەد دناقبەرا پارچەکا روناهیی لاسەر کەفرە بەرەکی لبر دەری شکەفتی دیت. دناق روناهی و تاریکییدا روینشتبوو. بو لایی ئەحمەدی چوو و گووت:

- ئەحمەد، ئەحمەد، ئەحمەد وەرە، نەجە... ئەحمەد ئەحمەد!

سەرانسەری چیایی ناگری دەنگ فەدا، سەدان پەنیین بەفری ژ سەری بو دول و نھالان بو ژووردا هاتن. چیا ب هەمی شیانیین خوقە لقی. هندی گولبھاری پتر خو نیزیکی ئەحمەدی کربا ئەحمەد پتر ژی دویر دکەفت. ئەگەر راوەستیابا ئەو ژی دراوەستیایا، ئەگەر چووبا ئەوژی دچوو، چوون و چوون هەتا گەهشتە بەر دەریاچا کوپی. گولبھاری ئەحمەد دەریاچا کوپی بەرزە کر.

دیمی خودناقبەرا هەردوو دەستا گرت و لاسەر ئاخا سفری روینشت و میژە کرە ئافا پییتیا دەریاچی.

ژ ئەوی پۆژی پیقە هەر کەسەک لبر لیقا دەریاچا کوپی دەرباز دبیت گولبھاری دبینیت کو پرچا خو یا رەش و بلند و قەھاندی لاسەر ملین خو بەرداینە و هەردوو دەستین خو دانایە سەر هەردوو لایین دیمی خو و لاسەر چوکان روینشتیە و دنیریتە ئافا دەریاچی.

جارجار ئەحمەدی دناق ئافا دەریاچیدا دبینیت، گولبھار باوەشا خو فەدکەتەفە و دچیتە پیشوازیایا وی و هەوار دکەت:

- ئەحمەد ئەحمەد.

دەنگی وی ل چیایی فەدەت و دزقریتەفە و دبیریت:

- ئەحمەد، ئەحمەد ئەگەر تو ژی ل جھی من بای دا هەر ئەفی کاری کەی.

ئیدی بەسە. وەرە ئەحمەد گیان، ئەحمەدی من... ئەحمەد.

پيلين ڪورت بازنه بازنه لسهر دهرياجي لدويڻ ٿيڪ دبهزن. نه حمه دي بهرزه
دڪهن، گولبهاري بهرزه دڪهن، بالندهڪي سڀي پهيدا دببت، بالهڪا خو دڪه ته د ئاڻا
بيٽي يا دهرياجي دا، پاشي سيبهرا رهشا هه سبهڪي لسهر دهرياجي دلثيت وپاشي
بهرزه دببت.

هه سال دهمي ڪو بوهار ب ڪراسي خو يي سورڻي ئاداروڪا به لاف دببت و ل
جيهاني ٿيڪه مين هه ناسين نه فينيي دهست پي دڪهت، شقاني چيائي ناگري ژ
هه چارلا دٿين؛ كه په نين خو لسهر ئاڻا سفرى يا دهرياجي ددانن و لسهر
دروينن، دگهل سور بوونا ئاسويي بلورين خو لبهه كه مه رين خو دهر دٿينن و كينا
ناگريي ليددهن، عه شق و فينا ناگريي ليددهن. دهمي ڪو دببت ئيڻار، دوى ده ميديا
بالندهڪا سڀي. ...

سو پاسی بو.....

- ۱- دہزگہی سپریز کو ئەف ئەرکی گران ب ئەستوفہ گرتیہ و خزمەتا کتیب و کتیبخانا کوردی کریہ و دہزگہہکە کو ہەردەم خو لہرہمیین مہ کریہ خودان.
- ۲- بابی کوروشی کو ب پیداجوونا فی کتیبی رابووہ و ہەرہسا گەلەک پشتەفان و ہاریکاربوویہ و زەحمەتەکا مەزن دگەل من بریہ و ہەردەم ب سینگەکی بەرفرہہ و ب دلەکی میہرەبان ئەز ہاندایمہ کو شیانیڤن خو بو خزمەتا گەل و وەلاتی خوتەرخان کەم.

